

Ya Hep Beraber, Ya Hiç Birimiz!

ISSN 1300-3585

Kızıl Bayrak

15 Günlük Sosyalist Siyasal Gazete

21 Ağustos-7 Eylül '95, Sayı:28, Fiyatı:20 000 TL

ULUSLAR ÖZGÜR, HALKLAR BİRLİK OLMALI!

Sömürgeci Kirli Savaşa Son!

Sermaye devleti yıllardan bu yana kirli bir savaş yürütüyor. Kardeş Kürt halkının ulusal eşitlik ve özgürlük mücadelesini görülmemiş bir zulümle ezmeye çalışıyor. Bu süre zarfında 30 binden fazla Kürt insanı katledildi, 3 milyondan fazlası vatanlarından zorla sürüldü. Binlerce köy yakıldı, onbini aşkın yurtsever işkenceden geçirildi, zindanlara atıldı. Tarihsel haklılığından aldığı güç ve devrimci, örgütlü direncinden başka bir şeye sahip olmayan kardeş Kürt halkının karşısına devlet devasa bir militarist aygıtla ve özel tim, kontr-gerilla gibi karanlık özel savaş odaklarıyla çıktı. Kürt halkına karşı daha fazla kurşun, daha fazla bomba, zehirli gaz, mayın ve savaş uçağı için Türkiye işçi ve emekçi sınıfların alınterinden damıttığı trilyonlarca lirayı bu kirli savaşa akıttı.

Sömürgeci sermaye devletinin Kürt halkını zorla kölelik altında tutmak için yürüttüğü bu tümüyle haksız ve sömürgeci savaşa karşı, 14 Temmuz'da onbine yakın PKK tutsağı ileri sürdükleri bir dizi talep etrafında direnişe geçti. Direniş başta tutsak yakınları olmak üzere yurtiçinde yoğun bir destek gördü. Avrupa'ya da yayılarak dünya ilerici kamuoyunun dikkatini Kürt sorununa odaklaştırmayı başardı. "Türk sermaye devleti tarafından imzalanan Cenevre sözleşmesine uyulması", "PKK tutsaklarının savaş esiri statüsünün tanınması", "Kürdistan'daki katliamların, infazların, köylerin yakılmasının durdurulması" ve "kirli savaşa son verilmesi" gibi tümüyle meşru ve demokratik talepler doğrultusunda sürdürülen direniş büyük ölçüde 19 Ağustos'ta sona erdirildi.

Devamı 3. Sayfada...

● Türkiye işçi sınıfı kardeş Kürt halkının en meşru talebi olan kendi kaderini tayin hakkına sahip çıkmadan sermaye sınıfına karşı yürüttüğü mücadelede gerçek bir ilerleme kaydedemez. Kirli savaşa karşı militan bir ses yükseltmeden Kürt ulusundan sınıf kardeşlerinin güvenini kazanamaz. Sermayenin karşısına birleşik bir sınıf olarak çıkamaz.

● Türkiye işçi sınıfının bu kirli sömürgeci savaştan hiç bir çıkarı yoktur! Aksine Türkiye işçi ve emekçi sınıfların çıkarları Kürt halkıyla ortaktır. Zira Kürt halkına sömürgeci zulüm uygulayan ile işçi ve emekçilere azgınca saldıran bu aynı sömürgeci sermaye devletidir. Kardeş Kürt halkının özgürlüğü gibi, işçi ve emekçi sınıfların kurtuluşu da devletin ve onun dayandığı sermaye sınıfının yıkılışına bağlıdır.

Kızıl Bayrak

Sendikal Koruculuk ve "Militan" Düzen Siyaseti

5 ve 8 Ağustos eylemleri de bir kez daha göstermiştir ki, işbirlikçi sendika ve sendikacıların sınıf kitleleri üzerindeki gerici denetimini kırma mücadelesi, içinde bulunduğumuz dönemin öne çıkan temel görevlerinden birisidir. Bu görevi yerine getirirken, sendikal koruculuğun "militan" düzen siyasetine soyunması olgusunu da tahlil etmek gerekir. Son dönemde, düzenin sendikal aygıtları, geleneksel olarak yürüttükleri iktisadi temelde pasif politika tarzlarını terkedip, genel düzen ve devlet politikalarının daha aktif tarzda örgütleyiciliğini yapmaya başlamışlardır. Buradaki amaç, işçi-emekçi kitlelerin düzen politikalarından kopuşunu engellemek, sınıf hareketini bu politikalarla etkisizleştirerek, bö-

Devamı 3. Sayfada...

Faşistler "Ya sev, Ya terk et!" kampanyasını başlattı

Kasalarının ve Çek Defterlerinizin İçindekilerse Vatan, Vatan Hainiyiz!

Faşist hareket, "Ya Sev, Ya Terket!" adıyla bir kampanyaya başlattı. Ülke metropollerinin dört bir yanı bu kirli sloganı taşıyan pankartlarla donatıldı.

Sıradan bir diyalogda geçse bu cümle kulağı pek tırmalamayabilir. Oysa faşist hareketin kullanım tarzındaki kışkırtıcı çirkinlik kendini daha ilk anda ortaya koyuyor. Faşistleri bugün "Ya sev, Ya terk et" parolasını kullanmaya iten basit bir tesadüf değil, aksine giderek kudurganlaşan saldırganlıklarına paralel düşen bilinçli bir tercihtir. Kürt düşmanlığı temelinde, devletle elele yürüttükleri şovenizm propagandasını önümüzdeki dönemde çok daha yoğun fiziki bir saldırganlıkla birleştireceklerinin ilanıdır. Onların lugatında: "Ya sev, Ya Terket!"in anlamı: "İşine gelirse; gelmezse defol git!"

Durum böyle ortaya konunca faşistlerin ne demek istediği daha rahat anlaşılabilir. Bu ülkeyi var olan haliyle, birşey değişmeden sevmek yanlısı onlar. İşçiler kendini sömüren patronunu, Kürtler kendilerini ezen sömürgeci düzeni, yoksul emekçiler günden güne zorlaşan yaşam şartlarını, devrimciler insanları katleden devlet güçlerini sevmek durumundadırlar onlara göre. Bu koşulları değiştirme yolunda herhangi birşey yapınlar bu ülkeyi sevmiyorlardı. Onlara düşen bu ülkeyi terketmektir...

Faşistlerin ve onları besleyip üzerimize saldırtan sermayenin elbet isteği bu olacaktır. Burjuvazi alinterimizi sömürüp sırtımıza tekme vurarak kârına kâr kattığı bu düzende kendi çıkarlarını tehdit eden sorunlar değil, dikensiz gül bahçesi istemektedir. Ve bunun için de ezilenlerin her türlü başkaldırısını değişik yöntemlerle etkisizleştirmeye ve ezmeye çalışacaktır. Bu ülkeyi belirleyen iktisadi ve siyasi koşulların olduğu gibi devam etmesi onların çıkarıdır. Kısacası, kapitalist sömürü koşullarını ve sömürgeciliği değiştirmek isteyen her türlü faaliyet ve güç onların çıkarlarını tehdit etmektedir. Vatanı çıkarla özdeş kıldıkları için de, bu güç ve faaliyetler onlar için vatanı tehdit etmektedir. Bu iğrenç sömürü düzenine karşı olan bölücü ve teröristtir, vatan hainidir.

***

Faşistler eskiden beri lümpen proletarya ve küçük burjuva kökenli taraftarlarının gözlerini boyamak ve safalarını yine bu alt katmanlara dayalı olarak genişletmek için, belirgin olmayan bir an-

ti-kapitalizm ve anti-emperyalizm demagojisini kullanmışlardır. Bu söylemi yoğun bir şoven propagandanın köşesine bucağına yamamaya çalışmışlardır. Hatta islami ideolojinin sözde eşitlikçi öğelerinden bazılarını da seçip kendi demagojilerinde kullanmak yoluna gitmişlerdir. Eylül öncesi en gelişkin oldukları dönemlerde bile meydanlarda "Kahrolsun kapitalizm, emperyalizm, komünizm!" sloganı atmak ihtiyacını duyabilmiştir faşist hareket. Eylül sonrasında ise sahte bir birleştiricilik ve kardeşlik(!) demagojisi üzerinden politika yaptığı da bilinir.

Bugün bu tür demagojileri yerle bir edici tarzda, tüm saldırgan ve faşist yüzünü büyük kitlelerin nezdinde bile açık edecek bir sloganla sahneye çıkmak, faşist hareket için ciddi bir seçimi ifade etmektedir. Ve bu "seçim" in, faşist hareketin kendi kadrolarından önce devletin "üst mercilerinde" uzun uzun tartışılmış olması kesindir.

Gazi olayları devlet ve onun kolluk güçlerinin kitleler nezdinde hızla yıpranmasına yol açmıştır. Bu olgu devrimci hareketlerin bu olaylar içerisindeki etkinliğiyle ve sürdürdükleri yoğun devlet teşhiriyle de birleşince, polis çok özel ve itinayla hazırlanmış imaj yenileme çabalarıyla bile işçi-emekçi sınıflar üzerinde kaybettığı etkisini yeniden kuramayacak bir noktaya sürüklenebilmiştir. Bu gelişme, MHP'nin yükselen kitle hareketine karşı giderek daha yoğun bir tarzda devreye sokulması daha da yakıcı kılmıştır. Evet, düzen yıllar sonra yeniden resmi terör aygıtlarının gelişen devrimci hareketler ve sınıf hareketi karşısında yetersiz kaldığını görüyor. Bunlara karşı sivil terör aygıtlarını giderek daha sistemli bir tarzda kullanmaya hazırlanıyor.

Diğer yandan, Gazi'yle hız alan ve varoşlardaki kent yoksulları üzerinde yükselen yeni kitle hareketi devrimci

hareketin halkçılık demarlarını yeniden kabbartmıştır. Faşizme karşı mücadeleyi sınıflar mücadelesinden soyutlayarak ele alan geleneksel devrimci hareketin önemli bir bölümünün bu aktivasyonla birlikte bu eğilimi giderek güçlenecektir. Bu hareketlerin burjuvaziye karşı "Sınıfa karşı sınıf!" perspektifiyle girilecek iktidar mücadelesi yerine, sınıfsal içeriğinden kopartılmış soyut bir faşizm karşıtı mücadele hattını tercih etmesi kuvvetli bir olasılıktır. Tescilli sivil faşist hareketin devlet eliyle sıcak savaşın içine sokulması bu tür eğilimleri besleyecek ve asıl düşmana, burjuva sınıf iktidarına karşı mücadeleyi sapıtacağı için devlet tarafından iki misli tercih edilir olabilecektir.

Ne var ki MHP'nin bu kampanyası, içinde bulunduğumuz süreçte en tehlikeli politikaların reformistler tarafından izlendiğini ortaya çıkartmıştır. Solun, uzun süredir kör bir laisizm ve demokratizm eşliğinde kemalizme biat eden bu kanadının, anti-faşist "mücadele"ye kilitlenme güdüsü son derece güçlüdür. Ve devrimci hareketin anti-faşist mücadele perspektifinin aksine devrimci bir içerik taşımaktan oldukça uzaktır. Reformist kesim, düşman kamptaki taktik değişimleri strateji boyutuna yükselterek, kendi geri, reformist programlarına zemin oluşturacak malzemeler olarak kullanmaktadır.

En son Galata Kulesi işgalinde, çevrede biriken birkaç kişinin işgalcilere karşı gösterdikleri tepki, bu reformist bakış tarafından, toplumun genel tepkisiymiş gibi ele alınabilmiştir. Bütünsel diyalektik bir bakışla yapılan bir analiz içinde önemsiz bir gösterge olarak yer alabilecek bu olay, faşizmin halk içinde yaygınlaştığı gibi bir "teorik" çözümlenmeye malzeme yapılabilmektedir. Bu reformist kesim, bunu mevcut gazete ve dergilerinde resmen korku ve yıldımlık yayıcı bir üslupla işlemiştir. Tıpkı islamcı hareketlerin devletle bağlarını

**Evet, evet vatan hainiyim,
siz vatanperverseniz, siz yurtseverseniz,
ben yurt hainiyim, ben vatan hainiyim.
Vatan çiftliklerinizse,
kasalarının
ve çek defterlerinizin içindekilerse
vatan,
vatan, şoşe boylarında gebermekse aşıktan,
vatan, sogukta it gibi titremek
ve sıtmadan kıvrılmaksa yazın,
fabrikalarınızda al kanımızı içmekse vatan,
vatan turnaklarıysa ağaçlarımızın,
vatan, mızraklı ilmühalse,
vatan, polis copuysa
ödeneklerinizse, maaşlarınızsa vatan,
vatan, Amerikan üsleri, Amerikan bombası,
Amerikan donanması topuysa,
vatan kurtulmamaksa kokmuş
karanlığımızdan
ben vatan
hainiyim.
Yazın üç sütun üstüne kapkara
haykıran puntolarla:
Nazım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor
hâlâ.**

Nazım HİKMET

son derece geri plana itip, bunların varlıklarını işçi sınıfı hareketinin önüne çekilmek istenen bir bariyer olarak değil, laisizme ve kendi pejmürde yaşam biçimlerine yönelmiş bir tehlike olarak algıladıkları gibi, faşist hareketi de ne idüğü belirsiz bir "solculuğa" yönelik bir tepki olarak algılıyorlar.

Reformist hareket bugün hiç de küçümsenmeyecek bir kitle tabanına sahiptir. Aynı zamanda henüz radikalleşmemiş, sola sıcak bakan, ne var ki henüz reformist bakış açısından sınırlanmış önemli bir emekçi potansiyelini de etki altında tutmaktadırlar. Kuşkusuz bu unsurlar sınıf mücadelesinin gelişimi ile birlikte devrimci mücadeleye evrilme potansiyeli taşımaktadırlar. Ancak, etkisi altında buldukları hareketlerin faşizme karşı pespaye bir laisizm-kemalizm çizgisine doğru savrulmaları onların devrimcileşmesini geciktirecektir ve böyle bir gecikme, özellikle sınıflar savaşında, çok ciddi tahribata yol açabilir.

Komünistler gerek reformist hareketin yaratacağı bu tahribata, gerekse de geleneksel devrimci hareketin halkçı ve soyut anti-faşist retorüğün geniş işçi-emekçi kitlelerde yaratacağı bilinç bulanıklığının önüne bir set çekmelidir.

Anti-faşist mücadelenin sınıflar mücadelesinin sadece bir yönü olduğu, ufku bununla sınırlanamamak gerektiği anlatılmalıdır. Ancak bunun bu mücadeleden vazgeçmek anlamına da gelmeyeceği vurgulanmalıdır. Tutarlı bir anti-faşist mücadelenin işçi sınıfının illegal ihtilalci partisinin yaratılması ve sınıfın

devrime sevk edilmesi görevleriyle içiçe geçirilerek yaratılabileceğinin altı çizilmelidir. Bu, faşistlere karşı güncel fiili mücadeleye girmenin yanlıs olduğu anlamına gelmez. Tersine bu, güncel mücadelenin yakıcılığına, ama tarihsel ilerleme içindeki sınırlılığına da işaret eder. Faşizmi sokakta sermaye mücadelesi, onun tarihsel ve toplumsal misyonundan, (burjuva düzenin devamının barbara yöntemlerle sağlanması misyonundan) kopartılarak ele alınamaz. Faşistleri sokaklara süren sermaye düzenidir. Elbetteki bu sınıf ve halk düşmanlarına karşı gereken cevap hem derhal hem de kendi anladığı dilden verilecektir. Ne var ki ancak savaşın temel stratejik eksen sermaye düzenine karşı mücadele olduğu ve sokak mücadelesi de bu temel eksen etrafına örüldüğü koşullarda nihai başarıya ulaşacaktır.

Öte yandan, faşistlerin, tüm "hümanist" maskelerini yırtarak, toplumun ezilen ve emekçi katmanlarının önüne yıllar sonra ilk kez böyle çıplak ve saldırgan bir kampanyayla çıkmaları, onların toplumsal teşhir ve tecritini olanaklı kılacak araçları da içinde barındıran bir etmendir. Yeter ki onların VATAN'dan ne anladığı, vatan dedikleri şeyin usaklığını yaptıkları sermaye sınıfının çıkarları olduğu anlatılabilsin. Yeter ki, vatani kirletenlerin ve çekip gitmesi gerekenlerin asıl onlar olduğu ezilen sınıflar önünde kuvvetlice teşhir edilebilsin. Ve yeter ki vatani sevmenin işçi ve emekçi sınıfların iktidarı için mücadele etmek olduğu kitlelere ses getirici bir tarzda anlatılabilsin.

ULUSLAR ÖZGÜR HALKLAR BİRLİK OLMALI! Sömürgeci Kirli Savaşa Son!

Baş Sayfadan Devam...

Sömürgeci sermaye devleti, Kürt halkının ulusal özgürlük ve eşitlik için yürüttüğü onurlu mücadelesi karşısında, kirli savaşın tüm vahşetine rağmen bir ilerleme kaydedemedi. Çaresizliğin verdiği kudurganlıkla, zindanlardan ve metropollerden yükselen "Kirli savaşa son!" şiarı karşısında da şiddetle sarıldı. Eylemlilikler süresince açlık grevlerine saldırdı, barışçıl eylemleri jopla-kalasla dağitti, yaşlı tutsak analarını yerlerde sürükleyerek işkencelerden geçirdi, yüzlerce insanı gözaltına aldı...

Bu aynı süreçte MGK, yurtsever ve devrimci basın üzerindeki baskı ve engellemelerin daha da artırılması talimatını verdi. Tümöyle siyasi bir karar doğrultusunda ve kirli savaş politikasının bir devamı olarak Yeni Politika kapatıldı.

Yine aynı dönemde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin finansmanını üstlendiği "Doğu Sorunu Teşhis ve Tespitler" adlı bir rapor yayınlandı. Söz konusu rapor, Kürt halkına yönelik geleneksel inkar ve imha politikasının iflas ettiğinin tescilidir. Ve sermaye çevrelerinin, askeri yollarla ezilemeyen Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin devrimci özünün boşaltılarak ehilileştirilmesi fikrine giderek daha sıcak baktığının bir göstergesi olmuştur. Ki bu, emperyalizmin çözüm platformudur ve başta ABD, emperyalist dünya tarafından yoğun bir tarzda Türk sermaye devletine dayatılmaktadır.

Rapor üzerinde burjuvazi içerisinde patlak veren tartışmalar başka bir gerçeği daha ortaya çıkarmıştır. Sermaye devleti bir yandan bir takım kırıntı haklar çerçevesinde Kürt halkının onursuzca teslim alınmasının zeminini döşemeye çalışacaktır. Ama öte yandan, bu süreç içerisinde geleneksel şiddet politikasından da taviz vermeyecektir. Böylece,

belli bir tıkanma noktasına ulaşan ve yönünü giderek daha fazla "siyasal çözüm"e çeviren Kürt ulusal kurtuluş mücadelesini, kısmi kültürel haklarla sınırlı bir uzlaşma platformuna getirebileceğini ummaktadır.

Tüm bu tartışmalar sürerken, kardeş bir halkın özgürlük mücadelesi akıl almaz bir vahşetle ezilmeye çalışılırken, "Kirli savaşa son!" talebiyle onbini aşkın insan açlık grevine yatarken, Türkiye işçi ve emekçi sınıflarından anlamlı bir ses yükselmedi.

Oysa sermaye devleti kardeş Kürt halkına karşı tarihin en haksız ve iğrenç savaşlarından birini yürütürken, işçi ve emekçi sınıflara da düşünülecek en ağır sömürü koşulları dayatıyor. İşçi sınıfına net 5 milyon 144 bin liralık asgari ücret reva görünürken, Kürt halkının ölüm kusan savaş makinalarına trilyonlar akıtıyor. Emekçi halkın evlatlarını hiç bir çıkarları olmadıkları haksız bir savaşa yem olarak sürüyor. Onları kardeş katili bir "kahraman" yaptıktan sonra işsizler kervanına postalyarak açlığa mahkum ediyor. Emekçi halktan milliyetçilik isterken, bu iğrenç sömürü düzeninden giderek nefret eden yığınlar "ya sev ya terk et" derken, ülke ekonomisini İMF ve Dünya Bankası aracılığıyla emperyalistlere peş keş çekmekten geri durmuyor. Kardeş Kürt halkının ulusal özgürlük mücadelesine karşı emperyalist dünyadan daha fazla destek alabilmek için, en iğrenç işbirliklerine giriyor. Türkiye emekçi sınıfları üzerindeki emperyalist boyunduğu perçinliyor.

Tüm bunlar da gösteriyor ki; Türkiye işçi sınıfının bu kirli sömürgeci savaştan hiç bir çıkarı yoktur! Aksine Türkiye işçi ve emekçi sınıflarının ç-

karları Kürt halkıyla ortaktır. Zira Kürt halkına sömürgeci zulüm uygulayan ile işçi ve emekçilere azgınca saldıran bu aynı sömürgeci sermaye devletidir. Kardeş Kürt halkının özgürlüğü gibi, işçi ve emekçi sınıfların kurtuluşu da devletin ve onun dayandığı sermaye sınıfının yıkılışına bağlıdır.

Kardeş Kürt halkı mücadelesini Türkiye işçi ve emekçi sınıfların mücadelesiyle birleştirmek istediğini bir çok kere gösterdi. Ancak Türkiye işçi ve emekçilerinden hak ettiği desteği bir türlü görmedi. Oysa işçi sınıfının sermaye iktidarına karşı vereceği kurtuluş mücadelesinin en önemli müttefiği kardeş Kürt halkıdır. Bugün Türkiye işçi sınıfı kardeş Kürt halkının en meşru talebi olan kendi kaderini tayin hakkına sahip çıkmadan sermaye sınıfına karşı yürüttüğü mücadelede gerçek bir ilerleme kaydedemez. Kirli savaşa karşı militan bir ses yükseltmeden Kürt ulusundan sınıf kardeşlerinin güvenini kazanamaz. Sermayenin karşısına birleşik bir sınıf olarak çıkamaz.

Oysa Türkiye işçi sınıfı ve kardeş Kürt halkı için çözüm devrimdir. Çözüm sömürgeci sermaye iktidarını devirmektir. Eşitlik, özgürlük, gönüllü birlik temelinde bir sosyalist cumhuriyetler birliği için mücadeleyi birleştirmektir.

**Kürt Halkına Kendi Kaderini Tayin Hakkı!
Kürdistan'da Kirli Savaşa Son!
Kürt Halkına Özgürlük!
Eşitlik! Özgürlük! Gönüllü Birlik!
Yaşasın Devrim! Yaşasın Sosyalizm!**

Kızıl Bayrak

Sendikal Koruculuk ve "Militan" Düzen Siyaseti

Baş Sayfadan Devam...

lerek, parçalayarak ve dağıtarak dizginlemektir. Sendikal korucuların bu göreve dört elle sarılmasının bir diğer nedeni de, bu yoldan kendi sınıf işbirlikçilerinin ve onun ifadesi olan pisliklerinin üzerini örtme hesaplarıdır. İşçi sınıfı içinde şovenist, milliyetçi eğilimleri körüklemekle amaçları, sermayenin saldırılarını, bu saldırıdaki kendi suç ortaklarını "vatansızlık" maskesi arkasında gizlemektir.

Bosna-Hersek, Kürt sorunu vb. konularda sınıf düşmanı şovenist, milliyetçi politikalar sendikalar eliyle gitide daha sistemli bir tarzda sınıf içinde yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır. En son 5 Ağustos Ankara eyleminde, işbirlikçi sendikacılar, alanı Türk bayrakları ile donatmak, şovenist-milliyetçi histeriler ile doldurmak, geri kesimleri, devrimcilerden ve komünistlerden olduğu kadar, mücadelecilerden de tecrit etmek için çok özel bir çaba sarfetmiş ve bununla yetinmeyip işçi elbisesi giymiş faşist beslemeleri kışkırtıcı olarak devreye sokmuştur. Yakın da işbirlikçi sendikalar, kitleleri alanlara toplayıp "PKK'yi ve devrimcileri tel'in!" mitingleri düzenlemeye ve kortejleri "her şey vatan için!" sloganının ruhuna göre örgütlemeye yeltenirlerse buna hiç şaşırılmamalıdır.

Fakat yukarıdaki tabloda umutsuzluğa kapılacak herhangi bir şey yoktur. Herşeyden önce şu gerçeği görmek gerekir; işbirlikçi sendikacı hainlerin bugün daha "militan" bir düzen siyasetine soyunma ihtiyacı, işçi ve emekçi kitlelerin bu yöndeki basıncının ya da eğiliminin bir sonucu değildir. Tersine, işçi ve emekçi kitlelerin düzenin mevcut siyasetlerinden, onun mevcut siyasal kurum ve aygıtlarından uzaklaşma eğilimleri, ve yeni bir düzen, yeni bir iktidar, yeni bir önderlik arayışları her geçen gün daha da gelişmektedir. Bugünkü nesnel koşulların başka bir sonucu üretmesi de mümkün değildir. Düzen iktisadi bakımdan çürümüştür. Siyasi bakımdan ise, özellikle Kürt özgürlük mücadelesi karşısında köşeye sıkışmış durumdadır. İşçi ve emekçi kitlelere işsizlik, sefalet, baskı ve terör kışkırtıcı başka hiç bir gelecek sunamamaktadır. Genel olarak devrimci hareket ise, özellikle Gazi direnişi dönemecinden sonra, emekçi kitle hareketindeki devrimci yükselişten de beslenerek, bu kopuş sürecini hızlandıran ve etkileyen bir canlanma dönemi içine girmiştir. Yüzeyle görünen -düzenin bugün için bastırmayı başarabildiği- küçük kabarıkların altında, dipte, içten içe gelişen, büyüyen, akacağı devrimci bir kanal-önderlik bulamadığı ölçüde geriye çekilen, sağa sola dağılan, bir süre sonra dibe vurup birikip yeniden toparlanan, yoğunlaşmış ileriye fırlayan, güçlü akıntılar, şiddetli kaynaşmalar söz konusudur. Kronik iktisadi kriz koşulları ve buna bağlı olarak işçi ve emekçilere yönelik yürütülen kapsamlı ve şiddetli saldırıların yarattığı öfke birikimi, burjuvazinin ve uşaklarının gözünü hepten korkutmaktadır.

İşte sermayenin faşist devleti, işçi ve emekçi kitlelerin düzen dışı politikleşme ve militanlaşma eğilimlerinin içini boşaltmak, devrimcileşme dinamiklerinin altını oymak ve daha da önemlisi işçi hareketi ile sosyalist hareket arasındaki buluşma sürecinin önünü kesmek için, "sendikacı" uşaklarının önüne yukarıdaki özel görevleri koymaktadır. Geçtiğimiz aylarda meclisten geçen sendikalar yasasındaki

değişiklikler bütünü ve özel olarak da burada yer alan Sendikaların siyaset yapması ve sendikacıların siyasi partilerle ilişki kurması" konusundaki düzenlemeler değerlendirildiğinde, düzenin daha uzun vadeli ihtiyaçları gözettilmiş görülebilir. Düzen, artık karşı devrimci politika ve taktiklerini, siyasi ve iktisadi krizi kısa ve orta vadede aşma hedefi üzerine değil, bütün devlet düzen aygıtlarını en etkin tarzda koordine ve seferber ederek bu krizi "sonuna kadar" yönetmeyi başarma hedefi üzerine kurmaktadır.

Bu karşı devrimci taktik, etkili bir devrimci politik müdahale ile boşa çıkartılabilir. Ve bu müdahalenin sonuçları, tersinden, sınıfın militan, kitlesel, politik eyleminin geliştirilmesi için bir kaldıraç dönüştürülebilir. Üstlendikleri bu yeni rol, işbirlikçi sendika ve sendikacılara karşı mücadelede, iktisadi teşhir ile yetinilmemesinin ve bunun genel politik teşhir ile birleştirilmesinin yakıcı önemini bir kez daha göstermektedir. Türk şovenizmine karşı mücadele ve Kürt halkının özgürlük mücadelesine destek görevleri de, en az bir satış sözleşmesinin teşhiri kadar, sendikal koruculuk engelinin kavranmasında ve aşılmasında, sınıf hareketinin önünün açılmasında belirleyici önem taşımaktadır. İşçi sınıfının önündeki temel engel, sendikal taleplerle sınırlı mücadele ufkunun kendi dar, geri sınırlarıdır. Yüklenilmesi ve aşılması gereken budur. Örneğin sendikal korucular "vatansızlık" mi taşıyorlar? Sınıf devrimcileri, bu düzen sınırları içinde "vatansızlığın" ne anlama geldiğini, bu tür bir "vatansızlığın" sömürülen ve ezilen kesimler için hangi sonuçları yarattığını, sendikacılar ve diğer -burjuvalar, politikacılar, askerler, medya mensupları vb.- "vatansızların" emperyalistlerin kucağında bu "vatana" ve onun gerçek sahipleri olan emekçi halklara karşı nasıl bir ihanet ve düşkünlük içinde olduklarını, işçi ve emekçi kitlelere kavratmışlardır, bugün devlet ve düzen sendikaları eliyle ekilen şovenist-gerici rüzgarlar, yarın devlete ve uşaklarına karşı devrimci fırtına olup ters yönden esecektir.

Yukarıda çizdiğimiz siyasal tablo ve "başarısız" 5 Ağustos eyleminin sonuçları, reformistleri devrimden, küçük burjuva devrimcileri ise işçi sınıfından umutlarını iyice kesmeye yöneltebilir. Ama biz sınıf devrimcileri, komünistler için bu tabloda umutsuzluğa kapılacak herhangi bir şey yoktur. Devrimci bir konum ve devrimci bir bakış, yukarıdaki tabloda düzenin gücünü değil, tersine, güçsüzlüğünü, acizliğini, dahası, çaresizlik içinde çırpınışını görecektir. Düzene, her şeye rağmen ayakta durabileceği imkanı tanıyan temel unsur ise, işçi sınıfının devrimci önderlik alanında henüz doldurulamamış olan boşluktur. Onun dışında bütün koşullar devrim lehine gelişmektedir. Sol hareket, 5 ve 8 Ağustos eylemlerine gösterdiği ilgisizlik ile, bu önderlik alanında bir misyona ve iddiaya sahip olmadığını, olmayacağını pratikte bir kez daha ortaya koymuştur. Görev, sınıf devrimcilerinin, komünistlerin önünde durmaktadır. Komünistler, en acil ihtiyaç olan partinin atılımı ruhuyla görevlerine sarılacak ve bu boşluk doldurulacaktır. Sınıf hareketindeki "tıkanmanın" aşılmasını sağlayacak olan da budur..

5-8 Ağustos İhanetinin Gösterdikleri: Bir Kez Daha Devrimci Önderlik Boşluğu

Türk-İş'in açıkladığı eylem takvimi fiilen 5 Ağustos mitingi ve 8 Ağustos eylemi ile sonlandırıldı. Söz konusu eylemler tüm kitleselliğine rağmen sermayenin saldırılarına işçi sınıfı cephesinden kararlı ve militan bir yanıt olmadılar. Sendika bürokrasisinin denetimini aşamadıkları oranda öfkeyi boşaltmak ve soğutmak işlevinin ötesine taşamadılar. Özellikle de 5 Ağustos mitingine hakim kılınması başarılan şoven-kemalist atmosfer, eylemlerin düzen kurtulmadığını da göstermiştir.

İşçi sınıfı ve ona önderlik etmek iddiasındaki devrimci hareketler için açık bir başarısızlık sayılması gereken yukarıdaki olgular, sendika bürokrasisinin ve düzenin başarı hanesine yazılmıştır.

Türk-İş bürokrasisi işçi sınıfı tabanından yükselen mücadele isteği ve basıncını, biçim olarak iddialı gibi görünen ama içeriği itibarıyla sönereceği olan eylemlere kanalize ederek, bir dönem için daha pasifize etmek doğrultusunda önemli bir adım atmıştır. Ve tam da böylece düzenin, sınıfın taleplerini görmezlikten gelen, adeta onunla alay eden saldırgan tutumunu pervasızca sürdürmesini kolaylaştırmıştır. Eylemlere olan kitlesel katılım ve kitlenin Türk-İş'in çanağında hapsedilebilmesi, Türk-İş bürokrasisine önümüzdeki dönemde üzerine uzanmak isteyeceği bir zemin hazırlamıştır.

Türk-İş daha bugünden yıpranan imajını son eylemlerde aldığı "başarı"larla düzeltmek çabasıdadır. Herşeyden önce sermayeye, işçi sınıfındaki tepki ve huzursuzluğu denetim altında tutmak ve düzen kanallarına akıtmak konusunda hâlâ da en önemli gücün kendisi olduğu mesajını ulaştırmak istemektedir. Tam da buna bağlantılı olarak, işçi sınıfını; son eylemlerle elinden geldiğini ardına koymadığını, ama buna rağmen kazanım elde edilemiyorsa yapılacak fazla bir şeyin kalmadığına inandırmak için de çabalarını yoğunlaştırmak zorundadır. 5-8 Ağustos'un ardından Türk-İş başkanı B. Meral'in bugüne kadar görmezlikten geldiği Polisan, Retrans gibi önemli mevzi direnişleri ziyaret etme gücünü bulabilmesi bunun bir ifadesi olmuştur.

***

5-8 Ağustos eylemleri bi-

rakalım kazanımla sonuçlanmasa, sermaye iktidarı üzerinde ciddi bir basınç dahi uygulayamamıştır. Bu gerçeğe ve TİS sürecinin devam etmesine rağmen, bugün işçi sınıfı sessizliğe bürünmüş durumdadır. Kısacası 3 Ocak ve 20 Temmuz'dan sonra 5-8 Ağustos da işçi sınıfını hava boşaltma, öfkeleri soğutma ve yenilgi ruh hali üçgeninde sıkıştırmıştır.

Kararlı ve yer yer militan çıkışları da barındıran bir mücadele sürecinden sonra direnişleri tıkanma noktasına ulaşan Polisan direnişçilerinin büyük bölümünün, B. Meral'i "Türk-İş nerede biz orada" sloganlarıyla selamlaması, sendika bürokrasisi ihanetinin sınıf üzerindeki olumsuz etkilerine bir başka göstergedir.

3 Ocak, 20 Temmuz ve en son 5-8 Ağustos gibi hava boşaltma eylemlerinin işçi sınıfı üzerindeki olumsuz etkileri çift yönlüdür.

Birincisi, ardından gelen moralsizlik ve yenilgi ruh halidir. Sınıfın nispeten ileri ve öncü kesimlerinde bu kendisini sendikal cendereyi aşamamanın, militan bir mücadele kanalı bulamamanın verdiği kendine güvensizlik, çaresizlik ve sendika bürokrasisine yönelen öfkede ifade etmektedir. Öncü kesimin kendine güvensizliği, aynı zamanda sendika bürokrasisine yönelen bu öfkenin bilinçli ve kararlı bir tutuma dönüşmesini engellemektedir. Sınıfın geri kesimlerinde ise etkisini mücadeleye inançsızlık ve sendika bürokrasisine tabiyet olarak göstermektedir.

Sendikal ihanetin temel başarısının ikinci yönü, sınıfın en önemli silahlarından olan genel grevi barutsuz bir tüfeğe dönüştürerek dejenere etmesidir. Genel grev-genel ey-

lem gibi en ileri eylem biçimlerinin özünü boşaltması, yaptırımsız bir soytarılığa dönüştürerek sınıfın gözünde etkisizleştirmesidir.

***

Son eylemler sınıfın mevcut durumunu acımasız bir çıplaklıkta ortaya koymaktadır. Kendi ekonomik talepleri çerçevesinde dahi sendika bürokrasisinin ihanet çabalarını aşan kararlı bir tutum geliştiremeyen işçi sınıfı, halihazırda temel toplumsal sorunlara ilişkin politik bir tavır sergilemekten çok uzaktır.

Sınıfın en büyük handikapı olan dar sendikal platforma çakılıp kalmak, bu platformu dahi olabildiğince güdükleştiren bir sendika bürokrasisinin sınıf üzerindeki hakimiyeti ile birleşince 5-8 Ağustos'ta ortaya çıkantablo da anlaşılı olacaktır. Ancak 5 Ağustos mitinginin şoven-kemalist havasına, 8 Ağustos'ta sokak eylemlerinin cılızlığına ve bugün sınıfta hüküm süren sessizliğe bakıp tek yanlı bir hükme varılmamalıdır.

İşçi sınıfı hareketinin, Gazi büyük halk direnişi ile hız alan yenikitle yükselişinin gerisinde seyrettiği bilinen bir gerçektir. Ve bu gerçek kent varoşlarında yoğunlaşan devrimci politizasyonun ve militan mücadelenin tüm toplum üzerinde olduğu gibi işçi sınıfı üzerinde de sarsıcı bir etkide bulunduğu olgusuyla birleşiyordu.

Gerçekte de, geçen dönemde bir dizi mevzi direniş işçi sınıfındaki radikalleşme eğilimini sergilemişti. Ancak işçi sınıfı hareketinin en temel zaafı olan önderlik sorunu kendisini burada da ortaya koymuştur. Devrimci bir önderlikle kucalaşamayan direnişler süreç içinde yenildiler veya bugün sürmekte olan Aras, Eminönü, Retrans, Polisan direnişleri gibi

ileriye çıkamamanın tıkanıklığı ile yüzyüze kaldılar. 5-8 Ağustos'un başarısızlığı bir çok bakımdan, söz konusu direnişlerin tıkanıklıkla yüzyüze kaldığı bir aşamada gündeme gelmesiyle bağlantılıdır. Mevzi direnişlere, Ağustos eylemleri öncesinde önderlik ihtiyaçlarını karşılayan etkin bir devrimci müdahale yapılabilmiş, direnişçi işçiler devrimci bir önderlik altında alanlara taşınabilmiş olsaydı; bu, sendika bürokrasisinin eylemler üzerindeki denetimini büyük ölçüde zayıflatabilecek, hatta kırabilecekti. Polisan işçilerinin miting alanında sergiledikleri coşkulu, kararlı ve politik görünüm bu açıdan maalesef tekil bir örnek olarak kalmıştır.

Kısacası 5-8 Ağustos'un başarısızlığı devrimci hareketin, Türk-İş eylem takvimi boyunca geniş işçi kitlelerini dar sendikal platformda da olsa harekete geçiren bir sürece ilgisizliğinin bir sonucudur. Bugün sendika bürokrasisi, sınıfın tabanında biriken tepkileri ve mücadele dinamiklerini kendi çanağına akıtarak büyük ölçüde pasifize etmeyi başardıysa, bu herşeyden önce devrimci hareketin sendikal ihanet tuzağını işçi sınıfına yoğunlaştırılmış bir devrimci müdahaleyle tersine döndürmeyi başaramadığı içindir. Yani bugün 5-8 Ağustos'a bakıp işçi sınıfının geriliği üzerinde ahkam kesmeye böylesi bir çabayı göstermeyenlerin hakkı yoktur.

***

Coşkulu, kararlı ve politik bir havada geçen bir genel eylemin sınıf üzerinde yaratacağı moral etki bir çok bakımdan bugün tıkanıklıkla yüzyüze olan işçi direnişlerinin ileriye sıçramalarına bir zemin olabilirdi. Tersinden ise bugün, 5-8 Ağustos'un olumsuz ağırlığı söz

konusu tıkanıklıkları aşmayı zorlaştıran bir etmendir. Bir çoğu uzun bir sürece yayılarak gelen mevzi direnişlerin kendi tıkanıklıklarını aşamayıp yenilmesi ise, işçi sınıfı üzerinde ek bir moralsizliğe yolaçacaktır. Böylesi bir durum ise, işçi sınıfının sermayenin topyekün saldırıları karşısında 5 Nisan'dan bu yana bir türlü aşlamayan çıkışsızlığını daha da ağırlaştırır bir faktöre dönüşecektir.

***

Bugün sınıfın içerisinde bulunduğu sessizliği kırmak bir çok açıdan, sürmekte olan mevzi direnişlerdeki tıkanıklığı kırmaya ve onları ileriye sıçratmaya bağlıdır. Devrimci önderlik müdahalesi buralara yoğunlaştırılmalı, direnişin kendi içerisindeki dalgalanmalar müdahalenin sürekliliğini, ısrarını ve yoğunluğunu hiç bir biçimde sekteye uğratmamalıdır.

5-8 Ağustos eylemleri sendika bürokrasisinin sınıf üzerindeki denetiminin sınıldığından da daha güçlü olduğunu ortaya koymuştur. Bu önümüzdeki dönemde sendika bürokrasisinin teşhirinin devrimci faaliyetinin özel bir ağırlık alanını oluşturması gerektiğini de tanımlamaktadır. Kuşkusuz tayin edici olan kendi içinde bir teşhir değil, yoğun bir teşhir faaliyetiyle birleşen ve sendika bürokrasisinin hain tuzaklarını boşa çıkaran bir devrimci önderlik pratiği olacaktır. Bu ise sendika bürokratlarına bir an bile boşluk bırakmayıp, direnişlerin her an yanında, içinde ve önünde olmayı gerektirmektedir.

Sendika bürokrasisi engelini aşmak herşeyden önce dar sendikalist platformu, ekonomik ve kısmi demokratik taleplerle sınırlı mücadeleyi aşmakla mümkündür. Bu bir yandan şovenizme, kemalizme, milliyetçiliğe, reformizme ve onun sınıf içerisindeki yansımış biçimlerine karşı etkin bir mücadele, öte yandan ise başta Kürt sorunu, devlet terörü olmak üzere sınıfın dikkatini temel toplumsal sorunlar üzerinde yoğunlaştıran bir politikleşme saldırısını gerekli kılmaktadır.

Bugün işçi sınıfının önünü açacak olan bir çıkışın mevzi direnişlerde sıçrama yaratmakla dolaysız bağlantılı olduğunu söylemiştik. Böylesi bir sıçramaya önderlik edebilmenin bir temel koşulu direnişçi işçiler üzerinde politik bir etkinlik

kurmak ve bunu mücadeleye önderlik etmeye muktedir bir örgütlülükle birleştirmektir. Ancak, bugün giderek daha fazla önem kazanan diğer bir boyut, sınıf içerisinde mevzi direnişlere aktif bir desteğin örgütlenebilmesidir. Direnişin çevreye yayılarak yerel ve giderek de genel biçimler kazanması sağlanmalıdır. Komünistlerin başlattığı sınıf dayanışması kampanyası bu çerçevede anlaşılmalıdır ve genel bir propaganda niteliğinin ötesine taşınmalıdır. Özellikle de belli başlı direnişlerin yoğunlaştığı bölgelerde fabrikalar arası ortak mücadele-direniş ve dayanışma komiteleri oluşturulmasına önayak olunmalı, direnişler arası eylemli ziyaretler örgütlenmeli, direnişlerin sesini sınıfın diğer alanlarına taşımak için yoğun bir propaganda faaliyeti yürütülmelidir.

Unutulmamalıdır ki, sınıf hareketine muazzam bir sıçrayışı yaşatacak olan militan-politik bir genel grev köklerini işçi sınıfı hareketinin mücadele tarihinden alan yoğun bir deneyim ve birikim üzerinde yükselir. Çoğunlukla giderek daha militan biçimler kazanan sınıf eylemliliğinin ve mevzi direnişlerinin sıçramalı gelişiminin bir ürünü ve doruk noktası olarak yaşanır.

Önümüzdeki döneme bu bakış açısıyla yaklaşılmalı ve süreç hızlandırılmalıdır. Böylesi bir süreçte, yol açıcı ve tayin edici olmaları bakımından stratejik sektörlerin özel rolü gözetilmeli ve dikkatler, süren mevzi direnişlerin yanısıra buralara yoğunlaştırılmalıdır. 5-8 Ağustos hava boşaltma eylemlerinin sınıf üzerinde bıraktığı moral bozucu etkilerini silmenin, öngörülü bir tarzda olası olumsuz etkilere set çekmenin biricik yolu sınıfa yönelik etkin-yoğun-aralıksız bir politikleştirme saldırısı, sınıf mücadelesinin güncel ve genel ihtiyaçlarına yanıt veren bir politik önderlik kapasitesi ve bizzat sınıf mücadelesinin içerisinde gösterilecek önderlik inisiyatifinden geçmektedir.

Aras Kargo Ziyareti:

TÜM ARAS KARGO İŞÇİLERİ KAVGADA BİRLEŞMELİ!

Aktarma merkezinin önüne gittiğimizde yoğun bir çalışma sürüyordu. Grev çadırında grev gözçülerinin dışında, 7-8 işçi daha oturuyordu. Söz konusu arkadaşların Adana, Erzurum ve Trabzon şehirlerinde bulunan Aras kargo işçileri olduğunu öğreniyoruz. Patron bu işçileri İstanbul Aras Kargo'ya, 'Burada çalışanların tecrübesiz olduğu ve onlara iş öğretmek üzere gönderildikleri' yalanıyla getirmiş.

Direnişçiler, işbaşı yapmaya gelen bu işçileri, onları getiren servisten indirmişler. Burada çalışırlarsa bunun grev kırıcılığı anlamına geldiğini, İstanbul aktarma merkezindeki eylemleri onlara da doğrudan ilgilendiren bir sorun olduğunu anlatıyorlardı. Grev kırıcılık yapmak yerine, bölgelerine dönüp buradaki sınıf kardeşlerine destek vermek üzere girişimlerde bulunmaları gerektiğini söylüyorlardı. Sermayenin, özede de Celal Aras'ın işçi kardeşlerini karşı karşıya getirmeye çalıştığını, bu durumda yapılması gereken entemel şeyin burada çalışmamak olduğunu anlatıyorlardı. Bu grevi kırmaya yönelik girişimler karşısında net bir tutum alacaklarını ve sert bir yanıt vereceklerini belirtiyorlardı.

Konuşmalar sürerken iki ekip otosu aktarmanın önüne geldi. İşverenin şikayeti üzerine geldiklerini öğrendik. İçerden şef konumundaki bir işçiyi çağırdılar. Buişçi geçense Ankara direnişi sırasında da 15 gün çalışmış bir işçiydi. Söz konusu şahıs içerden çıktığında; "Bizi de anlayın" diyerek çalışmak istediklerini söyledi. Sendika başkanının; "Bu akşam çalışın, ama yarın sizi burada tekrar görmeyelim" sözleri üzerine, işçiler çalışmak için içeriye girdiler.

Bu olaylar yaşanırken bir yandan resmi polisler olan diyalog devam ediyordu. Bu görüntü bizi oldukça rahatsız etti. Zira Aras Kargo işçileri polisler ilk kez karşılaşmıyorlardı ve sermaye devletinin bu bekçilerinin düşmanları

olduğunu iyi anlamış olmaları gerekiyordu.

Direnişçilerin dikkatleri kargo arabalarında yoğunlaşmıştı. Polisler bundan istifade ederek doğal bir iş yapıyor muşcasına ekip arabalarını tam da çadırın önüne çektiler.

Bu sırada hızla aktarmaya girmek üzere gelen kargo arabası durdurulmak istendi. Şoför arabayı işçilerin üzerine sürdü, ancak kararlı oldukları görünce durmak zorunda kaldı. İşçinin birisi arabanın önüne giderken, bir yandan da polise "gelin" diye bağıyordu. Araba durdurulup kapalı kasası açıldığında, içinden yevmiyeli getirilen onbeş kadar işçi indirildi. Bunların yaşları çok küçüktü. Sendikacılar, sendika arabasını getirerek sözkonusu işçileri bindirdiler. Fakat buna sivil polisler (sendikalar masası) tarafından müdahale edildi. İşçiler yeniden arabadan indirildi. Polisler bir tarafta direnişçilere; "Siz neden onları engelliyorsunuz, bu işe biz bakarız" şeklinde bağıyordu. Sendika başkanı ile tartışma uzayınca onu sivil otosuna bindirip karakola götürdüler. Bunun üzerine grevciler çalıştırılmak üzere getirilen işçileri tekrar sendika arabasına bindirdiler. Ancak buna bu kez işverenin müdahalesi engel oldu. Sonuçta söz konusu işçiler geldikleri arabayla geri gönderildiler.

Ziyaretimiz sırasında Ankara Aras Kargo'da Nakliyat İş Örgütlenme çalışması devam ettiğini öğrendik. Önümüzdeki günlerde 35 kadar işçi, sendikada bir toplantı yapacaklar. Eğer buradan bir eylem kararı çıkar ve Ankara'da bir eylem patlak verirse, burası için önemli bir moral desteğe ve atılım için zemine dönüştürülecektir.

Aras Kargo direnişine ilişkin bir diğer gözlemimiz, geçmiş yıldaki direnişten farklı olarak, bu direnişe ilk kez işçi ailelerinin de katılması idi. Aras Kargo direnişçileri, taşeron işçilerinin engellenmesi eylemine onları da katabilmeyi başarmışlar.

ÖZEL Tekstil'de Tensikat Saldırısı

DISK-Tekstil Sendikası'nın bir süre önce yetki aldığı Özel Tekstil'de 130 sendikali işçi işten çıkarıldı.

Özel kapitalisti, toplu iş sözleşmesi görüşmeleri tıkanınca önce 6, daha sonra 35 sendikali işçiyi çıkardığını açıkladı. Diğer işçilerin buna cevabı "Ya arkadaşlarımız geri döner, ya da biz de çalışmayız" oldu. Bunun üzerine işveren sendikali 130 işçinin tamamını işten çıkardığını ilan etti.

Özel Testil işçileri, sendikal örgütlülüklerine de güvenerek, kendiliğinden bir bilinçle, sınıf kadeşlerini sahiplenmişlerdi. Ancak başta sendika başkanı Kazım Doğan ve çetesinin tavı, bu kendiliğinden bilinci yönlendirip, bir direniş hattı örnek olmadı. Bu hallerin işçilere getirdiği somut öneri "Tazminatlarınızı alın ve gidin" oldu.

21 Ağustos günü sendika binasında işçilerle yapılan bir toplantıya Ekimci komünistlerin ve Kızıl Bayrak'ın aktif müdahaleleri oldu. Ekimci komünistlerin dağıttıkları bildiride işçilerin ancak bir direniş hattı örnekle kazanacakları vurgusu vardı. Toplantıda da aktif bir rol oynayan komünistlerin müdahaleleri ile sendikacıların oyalama taktikleri boşa çıkarıldı. İşçiler sendikacının daha ileri bir tarihe bıraktığı fabrika önünde toplanma kararını ertesi gün için aldılar.

22 Ağustos günü fabrika önünde toplandı. Komünistler yine işçilerle birlikteydiler. Sendika bürokratları ile işverenin yapacağı görüşme bekleniyordu. Görüşme saat 13:00'ü biraz geçe başladı. Görüşmenin sonrasında sendika satışı resmen açıkladı. İşçilerin tazminatlarını alıp gitmelerini kabul etmişlerdi.

Büyük oranda genç ve tecrübesiz işçilerin çalıştığı Özel Tekstil örneği, bir kez daha devrimci önderlik boşluğunun ve sendikal ihanetin göstergesi oldu. Sınıf mücadelesinde oldukça denyimsiz ve yeni olan Özel Tekstil işçileri yoğun olarak devrimci önderlik ihtiyacını yaşadılar. İşçilerde komünistlere bir açıklık ve sıcak bir ilgi olmasına rağmen, müdahalenin sürecin son bir kaç gününe sıkışmış olması bu boşluğun dolmasına yetmedi. Politik ve militan bir müdahalenin sürekliliğinin olmadığı koşullarda, bu işçilerin kendiliğinden bilinçleri ile sendikal ihaneti aşmaları beklenemezdi. Özel Tekstil bize bir kez daha sürekli, militan ve politik müdahalenin olmazsa olmaz koşul olduğunu kanıtladı.

Komünistler, Özel Tekstil gibi, içten içe kaynayan ve süreç içerisinde bir direnişin potansiyellerinin ipuçlarını veren işyerlerine özenle yönelmeli ve önderlik boşluğunu doldurmalıydılar.

Özel Tekstil işçileri;

Sendikacının işvereni yaptığı gizli pazarlıklar sonucu kabul ettiği satışa karşı bir direniş hattı örmekte başarılı olamadınız. Sendika bürokratları size işverenin ağzıyla tazminatlarının hemen ödeneceğini, direnmemiz gerektiğini söylüyor. Ancak şunu bilmelisiniz ki, siz üretimden gelen gücünüzü kullanmaktan çekindikçe aktif bir direniş hattı örmedikçe nihai kazanımlar elde edemezsiniz. Bugün Özel'de yaşadıklarının, yarın başka yerlerde olmayacağını düşünmeyin. Çünkü bunun olmazsa olmaz koşulu sizin direnme gücünüzdür. Bu gücünüzü kullanmazsınız hiç bir şey elde edemezsiniz. İşverenin size vaat ettiği tazminatları bile zamanında topluca alabilmenin tek garantisi, sizin bunun için direnmenizdir.

Yaşadığınızı bu deneyimin de gösterdiği gibi yapmanız gereken yüzünüzü sınıfın gerçek dostlarına, komünistlere dönmeyiz ve mücadelenizi yükseltmemizdir.

**Kurtuluş Yok Tek Başına,
Ya Hep Beraber, Ya Hiç Birimiz!**

Komünist Bir İşçi Gözüyle 5 Ağustos Mitingi

"Türk-İş bürokrasisinin, sınıf tabanının tepkisi ve basıncıyla düzenlemek zorunda kaldığı Ankara mitinginde biz Kızıl Bayrak okurları ve çalışanları olarak yürüyüş kortejinde yerimizi aldık. İşçiler o sırada akın akın büyük kollar halinde alana gelmeye devam ediyordu. Gözlemediğimiz kadarıyla işçiler üzerinde sendika bürokratları büyük ölçüde denetim sağlamıştı. Gerek işçilerin attığı sloganlarda, gerekse de işçilerin mücadele kararlılıklarını yansıtan biçimlerinde bu hemen fark edilebiliyordu. Bu duruma öyle bir tarzda müdahale etmeliydik ki, işçiler hem canlı bir atmosferde sloganlarını daha kararlı ve gur bir şekilde haykırmalı, hem de bu şarhlarla sermaye düzenine temelinden

karşı çıkabilmeliydi. Yürüyüş başlamak üzereyken bazı tatsızlıklar da yaşandı. Özellikle polisle işbirliği içindeki kimi sendikacı hainler, ortak kortej oluşturduğumuz Polisan direnişçi işçilerinin kortejinden Kızıl Bayrak'ı soyutlamaya ve kitlenin sonlarına atmaya cabaladılar. Böylelikle Kızıl Bayrak'ın işçi kitlesine müdahale etmesini engellemeye çalıştılar. Bütün bu olanlara karşı kararlı bir tutum sergiledik. Sendika ağalarını teşhir eden sloganlarımızla sert bir şekilde karşı koymamız karşısında düşman da bu tavrından vazgeçmek zorunda kaldı. Tahmini olarak alanda 150 bin kadar bir işçi kitlesi vardı. Alandaki yerimizi aldıktan sonra materyallerimizi,

yoldaşlar arasında bir görev dağılımı ve bir iş bölümü yaparak yoğun bir şekilde dağıtmaya başladık. Bu arada Ekimci komünistler de bildiri dağıtıp kuşlamalar yaptılar. Bildirilerimiz ve kuşlamalarımız işçiler arasında yoğun bir ilgiyle karşılandı.

Bayram Meral konuşma yaparken bizler "Kahrolsun Sendika Ağaları!" şeklinde slogan atarak bildiri dağıttık. Bu, işçilerin daha bir istekle ve heyecanla bildirileri almalarına ve yoğun bir ilgi göstermelerine sebep oldu. Aslında biz işçiler sendika bürokratlarına ne güven duyuyor ne de onlardan birşey bekliyoruz. Bugün işçiler sendika ağalarının peşinden gidebiliyorlarsa eğer, bunun sebebi işçi sınıfının güven duyabileceği politik bir

önderliğin olmamasından dolayıdır. İşte tam da burada komünistler sınıfla daha yoğun bir şekilde kaynaşmak, bizzat işçi sınıfının içinde var olmak, sınıfı bilinçlendirmek ve onun tarihsel rolünü yerine getirebilmesine öncülük etmek sorumluluğuyla yüzyüzedirler.

Gerek mitingde gözlemlerim sayesinde, gerekse kendim de bir işçi olarak sınıfın içinde yer aldığım için şunu iyi biliyorum ki; bugün işçiler bir arayış içindeler. Fakat sermaye sınıfı tarafından kuşatılmış olmaları ve de onların propagandalarına maruz kalmaları nedeniyle, işçi

sınıfının istemleri demokratik ve iktisadi taleplerinin sınırlarını aşmamaktadır. Esas olan, bugün kendiliğinden bir hareket olan işçi sınıfı hareketine bir yön verebilmek ve önderlik kabiliyeti sergileyebilmektedir. Bu da fabrika zeminine dayalı, ihtilalci, illegal, komünist partiyle mümkün olabilir ancak.

Ekim ile partiye, parti ile devrime, sosyalizme!"

Kızıl Bayrak okuru bir işçizMİR

Yakın Dönem İşçi Direnişleri

AÇMAZLAR ve OLANAKLAR

Sınıf Bilinci Birlik ve Dayanışma...

"Birlik ve dayanışma" sınıf hareketinin özellikle son 5 yılına damgasını vuran temel yönelimlerden başında gelmesine rağmen, yaşama geçirilmesinde ciddi güçlüklerin yaşandığı da görülmektedir. Tuzla Deri ve Ambarlar'da gerçekleştirilen dayanışma grevleri hem bu güçlüğü ışık tutan ve hem de konunun önemini bir kez daha vurgulayan iki örnek oldu:

- Dayanışma grevi, her iki iş kolunda da daha ilk günden düşmanı geriletmiş, işçilerin kazanımı garantelenmiştir.

- Dayanışma grevi kararı, gene her iki alanda da örgütlü sendika tarafından alınmıştır.

Sınıf dayanışmasının neden bir türlü örgütlenemediği sorusunun yanıtı ikinci belirlemede bulunuyor ve bu bizi yeniden hareketin zaafına götürüyor. Öncü işçi kuşağının, sendikal bürokratizme yönelik tüm eleştiri ve tepkisine karşı, sendikalardan bağımsız da davranmadığını hemen her hareketle izlemek mümkün. Sendikal bilincin bir yansıması olan bu yanlış, şubeler platformunda "Türk-İş'i zorlamak", öncü işçide "şubeyi zorlamak" olarak ifadesini buluyor. Ve tabii ki sonuçta zorlanan ne Türk-İş ne de şube değil, sınıfın kendisi oluyor.

Oysa sınıf dayanışması, ne acıma duygusuyla girilmiş bir kurtarma operasyonu, ne de "bugün ona, yarın bana" dürtüsüyle gerçekleştirilebilecek bir şeydir. Onu bilinçli bir çabayla örgütlemek gerekiyor. Sorun, kapitalist sınıfın karşısına bir sınıf olarak çıkma sorunudur. İşçiler, hemen her olayda karşılarında bir kapitalisti değil, kapitalist sınıfın örgütü olarak devleti bulmaktadır. Yani; "bir sınıf olarak davranmak", "burjuvazinin karşısına proletarya olarak dikilmek" ya da sınıflar savaşında savaşı taraflardan biri olmak, işçi sınıfının seçeneği değil zorunluluğudur. Toplumsal yasalar kişi ve grupların niyetlerinden bağımsız, kendi dinamiğiyle işler. Üretim kapitalist biçimi ezen ve ezilen sınıf olarak burjuvazi ve proletaryayı yaratmalı beri, bu iki sınıf arasında bir savaş süregelmektedir. İşçi sınıfının bu tarihsel bilgiye sahip olmaması savaşı durdurmuyor. Sadece yenilgilerini artırıyor. Bu koşullarda işçi sınıfı için, kavga istememek, toplumsal barışı seçmek bir tek anlama gelebilir; azami kâra, demek ki en fazla sömürüye boyun eğmek. Ama bu kabul edilebilir ve katlanılabilir bir durum olmadığına göre, tarihsel zorunluluğun gereklerini yerine getirmek, sınıfsal varlığın bilincine ulaşmak gerekiyor. Bugün bu bilincin hızla gelişip yaygınlaşmasının temel amacı sınıf dayanışmasının örgütlenmesidir. Tersten, sınıf dayanışmasını örgütleyebilmek de sınıfsal varoluşun kavratılması, sınıf bilincinin geliştirilmesiyle olanaklı olduğundan, süreç birbirini besleyerek ilerleyecektir.

Kuşkusuz tümünün altında uzlaşmaz ve kararlı bir mücadele çizgisinin zorunluluğu yatıyor. Sınıfın birliği ve dayanışmasının gereği, kavgayı kazanmak olduğuna göre, dayanışmayı yükseltmek kavgayı yükseltmekten geçmektedir. Varolan direnişlerde mücadeleyi sertleştirmek, diğer direnişlerle birliğin de itici gücü olacaktır

Eminönü, Polisan, Aras Kargo, İpragaz, Retrans ve yakın zamanda sona eren Şişli, Darsa, Ören Çorap... Tüm bu direnişler aynı tarihsel sürece denk düşmenin ötesinde, ortak bazı dinamiklere ve engellere de sahiptirler. İçinde bulunduğumuz dönemin sınıf hareketliliğinin karakteristiğini belirleyen ortak bazı özellikler taşımaktadırlar.

Gelinen noktada bu direnişlerin neredeyse hepsi kendi içinde tıkanmalar yaşamaya başladı. Her biri farklı seyirler de izlese bu tıkanmalar ortak bir zemine oturuyor. Bu zeminin kendisi, sınıf hareketinin sorunlarından da kök alan ve aynı zamanda onu besleyen bir karaktere sahip.

Birincisi; süreç içerisinde yaşanan tüm bu direnişler, tek tek işyerlerinde mevzi kalan direnişlerdi. Sınıfın geneline ya da en azından işkollarına yayılan eylemlilikler dalgası haline gelmeyi başaramadılar. Sermayenin saldırıları karşısında kendi güçleri ile başbaşa kaldılar ve itildikleri yalnızlık içerisinde darlaştılar. Direniş yerlerine yapılan kitlesel ziyaretler dışında (ki bu çoğu zaman en ileri dayanışma eylemi olarak kaldı); örgütlü bir fiili destek gelişmedi.

İkincisi; devrimci bir politik önderlikten ve örgütlülüğün yoksunluk koşullarında; ya sendikal cendere içerisinde ya da reformist politikalar etkisinde sıkışıp tıkanıldılar. Devrimci bir önderlikle buluşamadıkları ölçüde eylemliliklerini üst boyutlara taşımamın yollarını bulmakta zorlandılar.

Üçüncüsü; bu direnişleri yönlendiren komiteler ya da ileri işçiler politik bir güç olmaktan ve eylemliliğin gidişini belirlemek gücünden yoksunlar. Bunun kökeni önderlik ve örgütsüzlük sorunudur. Bu direnişlerdeki işçilerin (hatta öncü işçilerin büyük çoğunluğunun) sendikalar dışında bir örgütlülüğe sahip olmadıkları da bir gerçek. Devrimci bir politik önderliğin ve örgütlenmenin olmadığı koşullarda bu öncü işçi potansiyeli sendikal cendereyi kırmakta zorlanıyor.

5 ve 8 Ağustos eylemleri ve sonrasında da görüldüğü gibi bu öncü işçi kuşağı sendika bürokrasisini aşmayı ve yönlendirici bir inisiyatif geliştirmeyi başaramadı.

Dördüncüsü; direnişleri yönlendiren ya da yönlendirmeye çalışan yapıların, dar ekonomik taleplerle sınırlı, sınıfın geri bilinci üzerine kurgulanmış, hatta yer yer bu bilincin bile gerisine düşmüş reformist politikaları, direnişlerde nitel bir sıçramanın önünde engel oldu. Politikalarını hep sınıfın "geri" bilinci üzerinden açıklayan ya yapılar sınıfa güvensizliklerini attıkları her adımda bir kez daha gösterdiler.

Sınıfın geriliği politik önderliğin geriliğidir. Bunun da asıl sorumlusu gerilikle suçlanan ve yüz çevrilen sınıf değil, halasınıfa güvensizlik temelinde sınıfa karşı sorumluluk duymayan geri politik yapılarıdır.

Beşincisi; ilk çıkışları ile militan ve kararlı bir izlenim veren bu direnişlere yönelik sermayenin uy-

guladığı politikalar karşısında hazırlıksız kalındı. Yer yer polis ve jandarma ile militan bir tarzda sokak çatışmalarına girmekten çekinmeyen bu direnişler, sermayenin farklı kısımlarında sürdürdüğü saldırılar karşısında şaşkınlığa uğradı. İdeolojik bilinç alanındaki bu boşluk, direnişleri geri çeken bir faktör oldu. Örneğin; Şişli direnişinde polis saldırısına militanca direnebilen işçiler, bunun hemen ardından gelen tutuklama saldırısına ve liste oyunlarına aynı kararlılıkla cevap veremediler. İşten atılan işçilerin isim listeleri üzerinden işverenin oynadığı oyunlar direnişi parçalamayı başardı.

***

Bu direnişlerin ortak bazı dinamikleri ve olanakları da taşıdığını söyledik. Emek cephesinin farklı katmanlarının sermayenin saldırılarına karşı yükseltmeye başladıkları kitle mücadelesi bu olanakların başında geliyor.

Kürt ulusal mücadelesinden kamu emekçi hareketine, varoşlardaki yoksul emekçi halkın devlete karşı militan çıkışlarından sınıf hareketinin genelinde var olan ileri sıçrama dinamiklerine kadar geniş bir cephe sermaye düzenini sıkıştırıyor. Şu an, bu cephe çok parçalılık olsa da, hareketlilik yeni ve cız da kalsa, sermayenin manevra alanının darlığı bu potansiyelin anlamını ve önemini artırıyor.

Gazi ve 1 Mayıs Mahallelerinde emekçi halk, sermayenin faşist diktatörlüğüne başkaldırırken devrimcilerle buluşabilmenin olanaklarını da yarattı. Sonrasında; içinde 1 Mayıs kutlamalarının da olduğu bir çok kitlesel eylemde işçi ve emekçiler devrimcilerle sınırlı da olsa buluşabildiler. Bu kitle hareketliliğine ayrı bir güç, ayrı bir dinamik kattı. İşçi sınıfı 5 Ağustos eylemlerinde geri bir önderliğin bayrağı altında da olsa bir sınıf olarak blok bir şekilde hareket etme kabiliyetine hala sahip olduğunu gösterdi. Tüm bunlar sermayeyi sıkıştıran ve korkutan etmenler.

***

Sermayenin bu yükselen kitle mücadelesine karşı uyguladığı politikalar kendi içinde çeşitlilik arzetsede, yeni ve bilinmeyen politikalar değil. Bu politikalarla geçtiğimiz

süreçler içerisinde de karşılaştık. Bu karşılaşmalardan süzdüğümüz deneyimler ve sonuçlar bize önemli avantajlar sağlayabilecektir.

Geçmişte bir çok deneyim bize gösterdi ki, mevzi direnişler politik-militan bir sıçrama yaşamadıkları, kendi militan çıkışlarıyla işkolu sektörünü ve çevre fabrikalarını etkileyemedikleri, yerel ve giderek de bölgesel bir karakter kazanıp genelleşemedikleri sürece, yalnızlığın kısıncasında boğulmaktadırlar.

Sermaye düzeni herhangi bir direnişle karşı karşıya kaldığında önce onu yönlendirebileceği kanalları zorlar. Hain sendika bürokrasisinin güdümünde devam eden ve düzen dışı potansiyeller taşımayan bir direnişi sona erdirmeye işini yine sendika bürokratlarına bırakır. Sesini yükseltmeyen, kendi geleceğini belirlemek yönünde ısrar taşımayan ve sermaye için tehlike taşımayan bir "direniş" sermaye düzenini istediği eylem biçimidir.

Sermaye sendikal cenderenin dışında, başka kanalları da direnişleri kontrol altında tutmak için devreye sokar. Düzen partilerinden dini kurumlarına, sivil faşist örgütlenmelerinden reformist gruplara kadar tüm olanaklarını bu yönde kullanır.

Gerektiğinde en vahşi devlet terörünü de devreye sokmaktan çekinmez. Özellikle devrimci ve komünistlerle buluşma potansiyeli taşıyan direnişlere yönelirken devlet terörünü sıkıca kullanır.

Tüm bunların pratik işlevlerinin yanı sıra politik bir bütünlüğü de var. Burjuvazi; karşısında örgütlü bir sınıf tavrını bulmamak için bu uygulamalara gider. Amaç sınıfın birliğinin ve devrimci eylemliliğinin önüne geçmek ve onu boşa çıkarmaktır. Bugüne kadar sermaye bu konuda belli başarılar elde etti. Eğer bir sınıf kimliği ve politikası ile karşısına duramazsak başarılar kazanmaya devam da edecek.

***

Gerek geçmişte yaşanan mevzi direnişlerden, gerekse içinde bulunduğumuz dönemde süren direnişlerden çıkardığımız bu ilk sonuçlar ışığında var olan tıkanıklıkları aşabilmeliyiz. Koşullarını yaratabilmeliyiz. Gelinen aşamada var

olan tüm bu direnişler niteliksel bir sıçrama ihtiyacı içindedirler. Bu sıçramayı somut olarak yaratılabilmek için;

1-Henüz direnişi yönlendirmek için sendikaların denetimi dışında bir komitenin kurulmadığı direnişlerde işçiler öncelikle direniş komitelerini kurmaya yönelik çaba göstermelidir.

Var olan direniş komiteleri ise direnişi yönlendirebilmek konusunda aktif konumlanışa sahip olmalıdır. Bu komiteler sendika bürokrasisinin tüm maddi olanaklarına sahip çıkmayı bilmeli ancak sendikaların politik basıncını ve yönlendiriciliğini kırmalıdır. Sınıf hareketliliği önünde engel konumdaki hain sendika bürokrasisine ve liberal akımlara hak ettikleri cevabı vermek ve onları mevzilerimizden söküp atmak gereklidir.

2-Direniş komiteleri, direnişleri dar ekonomik taleplerle sınırlı tutmadan, sınıfın genelini kapsayan, toplumsal muhalefeti de kucaklayabilen politik hedefler etrafında örmelidir. Sınıfın politikası ve iktidar hedefi buralarda somutlanmalıdır.

3-Var olan komiteler, direnişlerdeki tek tek ileri işçiler yüzlerini komünistlere dönmeli ve onlarla buluşabilmelidirler.

4-İşçi ve emekçilerin dayanışmasının örülmesinin ve eylem birliklerinin yolları araştırılmalı, direnişler mevzi olmaktan çıkarılıp birleşik bir cepheye dönüşmelidir. Mevzi bir direnişler, doğru bir devrimci önderlik ve özel olarak yoğunlaştırılmış bir pratik siyasal çalışma ile yaygın bir eylem ajitasyonu haline getirilmelidir.

Bu mevzi direnişleri kent, işkolu ve giderek de ülke çapında genelleştirmek için gereken çaba ve çalışmanın da büyük oranda bu komitelere düştüğü bilinmelidir. Genel eylemin militan bir karakter gösteren mevzi direnişlerin sıçramasıyla adım adım örülebileceği bilince çıkartılmalıdır. Mevzi direnişlerden sınıf hareketini sarsmak, etkilemek ve giderek de dalga dalga eyleme katmak olanağı ancak böyle yakanalabilir.

5-Karşımızda örgütlü bir sınıf olarak duran ve tüm barbarlığı ile bize saldıran burjuvaziye karşı biz de sınıf kimliğimizle, sınıfa karşı sınıf, kapitalizme karşı sosyalizm şiarı ile çıkmalıyız

**Kurtuluş Yok Tek Başına!
Ya Hep Beraber Ya Hiç Birimiz!**

**EKSEN Yayıncılık'tan,
Sınıf Dayanışması Kartpostalları**

**Kurtuluş Yok Tek Başına!
YA HEP BERABER, YA HIÇ BİRİMİZ!**

**Bürolarımızdan
İsteyebilirsiniz**

**YA HEP BERABER,
YA HIÇ BİRİMİZ!**

**Bu kartpostalların geliri Polisan grevi
ile dayanışmaya aktarılacaktır.**

**Kızıl Bayrak Gebze
Bürosunun Telefonu Bağlandı
0 (262) 642 41 90**

POLİSAN DİRENiŞİ SÜRÜYOR!

Kazanmak İçin İleri Atılmamız!

Polisan direnişi 4. ayını doldurdu. Direniş 5 Ağustos Ankara Mitinginden sonra yeni bir eylemsizlik dönemine girdi. 120 gün boyunca direnişe uğrama cesaretini gösteremeyen Bayram Meral haini bile bu süreçte Poisan işçilerini konuşma fırsatını buldu. İşin daha da düşündürücü yanı bu hain, işçiler tarafından alkışlarla karşılandı.

Direniş süredir bir tıkanıklık yaşıyor. Bu tıkanıklık, 5 Ağustos'tan önce başladı, ancak farklı biçimlerle kendisini 5 Ağustos'tan itibaren somutladı. 5 Ağustos'ta komünistler ve sendika ağaları arasında geçen tartışmaların, sendika bürokratları tarafından önce komünistlere, ardından öncü işçilere yönelik bir karalama kampanyasına dönüşürülmesi, direnişi işçilerde bir gerilim ve gerileme yaratmıştı. Ancak bu ne tıkanıklığın kendisidir, ne de sebebi.

Bu tıkanıklık aslında direnişi sürükleyen öncü işçilerin yaşadığı bir tıkanıklıktır. Aylardır gördükleri ve yaşadıkları sorunlara rağmen, bir türlü sendikal zinciri kırıp, üretimi durdurmaya yönelik aktif eylem planlarını hayata geçiremeyen öncü işçiler yeniden ileri atılmadan bu tıkanıklık giderilemez.

Direnişe politik ve pratik hakimiyet kurabilecek, sendikadan bağımsız bir "Direniş Komitesi"nin kurulmaması temel sorunlardan biridir. Böyle bir komitenin yokluğu koşullarında istediği gibi at koşuturan sendika bürokratlarının, en geri eylem biçimleri ile zamana yadıklandığı direnişte, Polisan işçilerinin eylem kararlılığı zayıflamaya ve geri çekilmeye başladı.

Burada, komünistlerin direnişte yaşanan bu sorunlara müdahalelerindeki eksiklikleri ve zaafı bir da unutmamak gerekir. Direnişe aktif müdahale, birebir ilişkilerin korunması yada "ilişki takibi" üzerinden gerçekleşemez. Bu ilişkileri sürekli sıçramalı bir şekilde politikleştirme, örgütleme ve direnişe ısrarlı bir tarzda müdahil olmak görevi ile yüz yüzeyiz. Öncü işçilerin yaşadığı tıkanıklığın temel sebeplerinden biri, bizim yönlendirici

pratik adımlarını atmakta ve öncacı olmakta yaşadığımız zayıflıktır.

Polisan işçileri aralarında sık sık tartıştıkları temel kararları hayata geçirememenin sıkıntısını yaşıyorlar. Direnişin kazanımı için üretimin durdurulması gerekliliği ve sınıf dayanışmasının örülmesinin yakıcı ihtiyacı işçiler tarafından da açıkça bilince çıkartılmış durumda. Ancak, her geçen gün bu doğrultuda atılması gereken adımlar geciktikçe, bu bilinç, işçiler üzerine tersten bir basınca dönüşüyor.

Komünistler, sendikadan bağımsız bir komitenin kurulması ve bölgedeki direnişlerle ortak bir direniş komitesi oluşturulması için somut adımları atmaya göreviyle yüz yüzedirler. Bu adımlar atılacaktır. Ancak Polisan işçisi şunu iyi bilmelidir ki; bu görevleri yüklenmede kendilerine özel bir sorumluluk düşüyor. Sadece ve sadece kendi güçlerimizi doğru bir şekilde mücadeleye sevk edersek bu direnişi kazanabiliriz. Ne Petrol-İş Gebze Şubesi bürokratları, ne de Bayram Meral haini bizim çıkarlarımız için çalışır. Üretimi durduracak olan da, sınıf dayanışmasını öreceği olan da bizim gücümüzdür. Bu gücümüzü örgütlü ve militan bir tarzda ortaya koymalıyız. Komünistler olarak, bu mücadelede sizinle birlikteyiz.

Yapılması gereken; aktif bir direniş komitesinin en kısa sürede hayata geçirmektir. Bu komite, yakın çevrede süren direnişleri ve diğer fabrikalardaki öncü işçileri de kapsayan geniş bir direniş komitesinin kurulması için öncülük edecektir. Sendikaların etkisi kırılmalı ve süren eylemsizlik, üretimi durdurmaya yönelik eylemlerle bitirilmelidir.

Polisan, bugün alevleri zayıflasa da, yanan bir meşaledir. Bu ateşi canlı tutmak, yükseltmek ve yeni meşaleleri tutuşturmak elimizdedir. Kapitalist barbarlığın karanlığını kavgamızın ateşi ile boğalım.

**Kurtuluş Yok Tek Başına!
Ya Hep Beraber Ya Hiç Birimiz!**

Meral haininin Polisan ziyareti...

15.08.1995 tarihinde, Saat 16:00'da Polisan direnişini ziyarete TIS başkanı Bayram Meral geldi. Polisan işçisi eş ve çocuklarıyla fabrikanın önünde saat 15:00'den itibaren toplanmaya başladı. Ayrıca, Kurtköy İpragaz dolmuş tesislerinde direnişte olan işçiler grev önlükleriyle birlikte Polisan'ın önüne geldiler. İpragaz işçilerinin dışında Petkim işçileri de gelmişti. Çevre fabrikalardan hiç bir işçinin olmaması dikkat çekiciydi. Daha önce direniş yerini ziyaret bile etmeyen, mücadele süreci boyunca yalnızca para verilecek zaman Petrol-İş sendikasına uğrayan bazı Polisan işçileri de orada vardı.

Biraz geciken Bayram Meral, Gebze'de bulunan tüm sendika temsilcileri ve basın oluşturduğu kalabalık bir grupla fabrikanın önüne geldi. Direniş ve çatışma dönemlerinde çok kalabalık olan asker, bu sefer daha az bir güçle fabrika kapısında yerlerini aldılar.

Bayram Meral 121. gününde olan bir grevi ilk kez ziyaret edişinden dolayı, her zamanki gibi samimiyetsizce işçilerden özür dileyerek başladı sözüne. İşlerinin yoğun olmasını gerekçe gösterdi. Direnişçi işçilerin sorunlarını çok iyi bildiğini ve bu konuda elinden geleni yaptıklarını belirtirken, hükümeti eleştiren sözlerle konuşmasına devam etti. Sözlerini ise bu sorunu çözeceklerine dair söz vererek bitirdi.

Konuşması zaman zaman "İşçilerin Birliği Sermayeyi Yenecek!", "Yaşasın Polisan Direnişimiz!", "Türk-İş Nerede Biz Oradayız!" sloganlarıyla kesildi.

Direnişte olan her işçi gerçekte Bayram Meral'in oraya neden geldiğini biliyordu. Düzenin bir uşağı olan bu hain, yer yer keskin laflar da etse, sınıfın mücadelesini ve süren mevzi direnişleri pasifize etme çabaları açıkça ortadadır. Buna rağmen onu protesto etmek tutumunu yerine, alkışların ağır basması son derece düşündürücü olmuştur. Polisan direnişçileri bu alçağın söylediği her sözün bir yalandan ibaret olduğunu gayet iyi bilmelerine karşın, direnişlerine sahip çıkan bir tavır sergileyemediler.

Direnişin militan-politik bir çıkış yapmakta zorlandığı, sesini bölgedeki fabrikalara yeterince duyuramadığı, bölgeye yayılmadığı ve belli bir tıkanıklık yaşadığı bir aşamada gerçekleşen B.Meral ziyareti, esasta işçilerin çıkışsızlığını göstermektedir. Bu çıkışsızlığı aşmanın, direnişi daha etkin biçimler altında yükseltmenin yolu başından itibaren direnişinin yanında olan komünistlerle daha fazla birleşmekten geçiyor. Onların devrimci önderliği altında kavga ateşini harlatıp, "yaşasın Polisan direnişi, yaşasın sınıf dayanışması!" şiarı altında çevre fabrikalarına yayılmaktan geçiyor! Sınıf dayanışmasını bizzat diğer mevzi direnişlere destek vererek yükseltmekten geçiyor! Başta kardeş Kürt halkı olmak üzere toplumun tüm ezilen kesimlerin sesi ve kulağı olmaktan geçiyor! Ancak o zaman Polisan direnişinin sesi tüm ülkeye yayılacak ve sınıf kardeşlerinden yankısını bulacaktır!

İpragaz İşçisi Zorlu Bir Döneme Hazırlanıyor!

İpragaz işçileri onurlu direnişlerini sürdürüyorlar. Mücadele içinde öğrenerek ilerlediklerini, sınıf bilincini geliştirdiklerini dayanışma ziyareti ve çeşitli eylemlere katılarak gösteriyorlar. Nerede bir direniş var, İpragaz işçisi orada. Mücadele ruhu ve sınıf dayanışması orada.

İpragaz işçilerinin grevleri yeni ve zorlu bir döneme giriyor. İpragaz şirketinin Kurtköy'deki dışında İzmit Yarımca, Ali-ağa ve Batman'da dolmuş tesisleri var. İzmit Yarımca'daki dolmuş tesisleri, Kurtköy'deki tesislerle yakın bir bölgede olduğu için ayrı bir öneme sahip. Yarımca'daki dolmuş tesislerinde 27'si taşeron, 29'u kadrolu toplam 46 işçi çalışıyor. Kurtköy'deki grevden sonra, aynı bölgeye hitap eden Yarımca şubesindeki üretim, vardiya artırma yoluyla çoğaltıldı. Şimdilik üretim talebi karşılamıyor. Pazarın ihtiyacı olan üretimin tam kapasite çalışmaya başlansa bile yeterli olmayacağı açık. Hem üretimdeki bu sıkışıklık, hem de önümüzdeki dönemde Yarımca tesislerinde de sözleşme dönemine girilecek olması, İpragaz kapitalistin direnişe yeni bir saldırıya geçmesini zorunlu kılıyor.

İpragaz grevçileri, Yarımca çalışanlarına yakın bir geçmişte ziyaret gerçekleştirmişlerdi. Ziyarete direnişlerini anlattılar ve özellikle kendilerinin kazanımının sınıfın kazanımı, yani Yarımca'nın da kazanımı olacağı vurgusuyla mücadeleyi sahiplenme çağrısı yaptılar. Eylül ayıyla birlikte onların da toplu sözleşme dönemine gireceklerini, işverenin saldırılarıyla karşılaşacaklarını, bu saldırıyı karşılamak ve kazanımlar elde etmek için İpragaz/Kurtköy işçilerine destek vermelerinin önemi anlatıldı.

Kurtköy İpragaz işçileri taşeronlaştırmanın arkasındaki tehlikeyi görerek buna kendi fabrikalarında hiçbir zaman izin vermediler. Yeni gelen tüm işçileri elbirliğiyle hemen kadro kapsamı içine alarak bu saldırıyı boşa çıkarttılar. Taşeron ve kadro ayrımı yapmadan tüm Yarımca işçilerine müteahhit yoluyla taşeronlaştırmanın sınıfa yönelik açık bir saldırı ve köleleştirme politikası olduğunu anlattılar. Ve döne döne vurguladıklarını kendi deneyimleriyle zenginleştirdiler. Yarımca işçileri söylenenlere katılmalarına rağmen anlamlı bir tavır şimdiye kadar sergilemiş değiller. Eylül ayıyla birlikte onlar da toplu sözleşme dönemine giriyorlar. Aynı zamanda bu, üretilen mala talebin yoğunlaşmaya başladığı ve tek başına Yarımca'nın üretimi karşılayamayacağı bir döneme de rastlıyor. İpragaz işçileri bu gerçeğin bilincinde ve işverenden gelebilecek saldırılara karşı tetikte, hazırlıklar ise yoğunlaştırılmış durumda.

Sermaye her geçen gün saldırılarına bir yenisini daha ekleyerek emek cephesine karşı sürdürdüğü topyekün mücadeleyi daha da artırıyor. Buna kaybedilmiş mevzi direnişleri üzerinden yürüttüğü yaygın karalama kampanyası da eşlik ediyor. Bu yolla işçi sınıfı üzerinde bir moral bozukluğu yaratmaya, işçileri karamsarlığa sürükleyip sınıf birliğinin önüne geçmeye çalışıyor. Sermayenin bu karalama kampanyasına izin vermemek elimizde. Sınıf dayanışmasını yükseltmek, safımızı belirlemek zamanıdır. Yerimiz onurla direnen sınıf dayanışmasının en güzel örneklerini veren İpragaz işçisinin ve direnen/mücadele eden tüm işçi-emekçilerin yanındır.

**Kavgayı Yükselt, Gücünü Birleştir!
Yaşasın Sınıf Dayanışması!**

Düzenin "Sendikacılar" ve Mücadelede Gö

Komünistler, doğru olarak, "Sendika bürokrasisi, bugün sınıf hareketinin önündeki başlıca engellerden biridir." ve "Bu engelin aşılması için sınıf hareketinin politiklaşması ve iktidar mücadelesi alanına çıkması gerekir." tespitini yaptılar. Soruna yaklaşımımızın temel politik çerçevesi budur. Ama bu, sendika bürokrasisine karşı bugünden yürütülmesi gereken özel mücadele (propaganda, ajitasyon, teşhir, örgütlenme) görevlerini ortadan kaldırmaz. Tersine onu daha da yakıcı kılar. Çünkü sınıf hareketinin politikleşmesi, sınıfın acil iktisadi-demokratik talepler etrafında gelişecek yerel ve genel kitlesel eylemliliklere devrimci müdahale süreçlerinin dışında gerçekleşemez. Sendika bürokrasisi ise bu eylemliliğin önünü kesmeyi, sınıfın daha ileri, daha örgütlü kesimlerinin mücadele eğilimlerini bastırmayı bugüne kadar başarabilmiştir.

Buradan çıkan sonuç; sınıf hareketinin önünün açılmasının ve politikleşme yoluna girmesinin, bir yandan sendika bürokrasisine karşı özel bir mücadele verilmeksizin, onun sınıf kitleleri üzerindeki denetiminde gedikler açılmaksızın, buradaki mevcut çatımlar derinleştirilmeksizin mümkün olamayacağı gerçeğidir. Politikleşme, militan, kitlesel eylem süreci içinde gerçekleşir. Sendika bürokrasisi ise militan, kitlesel eylem sürecinin önünün açılabilmesi için aşılması gereken özel bir engeldir. Sınıf hareketi, nesnel koşulların basıncıyla militan, kitlesel eylem yönünde olgunlaşmakta, ama bu engel aşılamadığı ölçüde geriye çekilmekte ve biriktirdiği dinamikler de içten içe çürümeye yüz tutmaktadır.

Kimin Sendikası?

Mevcut sendikaları işlevleriyle, yapılarıyla, işleyişleriyle, yönetimleriyle, işçilerin sınıf mücadelesi örgütleri olarak görmek doğru değildir. Sınıf uzlaşmasının, sınıf işbirliğinin yozlaşmış, bürokratik örgütleri olarak görmek de-çoğunluğu için ve özellikle TÜRK-İŞ ve HAK-İŞ için- doğru değildir. Bunlar, işçi sınıfının değil, sermayenin ve devletin örgütleri, onların işçi sınıfı içindeki ajan kolları olarak görülmelidir. Burjuvazinin sınıfa yönelik ideolojik, politik, iktisadi saldırısında, sadece içerden pasif dayanak gücü olarak değil, aynı zamanda bilinçli ve aktif vurucu gücü olarak işlev görmektedirler.

İzlenen Tasfiye Politikası mı?

Burjuvazinin mevcut sendikal yapıları bütünüyle tasfiye etmeyi hedeflediğini düşünmek doğru bir değerlendirme değildir. Sermaye, belirli sektörlerde sendikaları tasfiye

etmeyi, belirli sektörlerde ise mevcut sendikaları yapısal-işlevsel bir dönüşüme uğratarak yeni dönemin ihtiyaçları doğrultusunda onlardan yararlanmaya devam etmeyi amaçlamaktadır. Çünkü mevcut geleneksel sendikal örgütlenmeler, burjuvazinin sınıf kitleleri üzerindeki yönetim, denetim ve baskı araçları işlevini görmektedir. Burjuvazi sadece sendikal örgütlenmeleri tasfiye ederek değil, yanısıra mevcut sendikal örgütlenmeleri kullanarak da sınıfı bölmeyi, bir kesimini bir diğer kesimine, hatta bir bireyini bir diğer bireyine karşı rekabete kışkırtmayı, sınıf hareketini bastırmayı, taleplerini geriletmeyi başarabiliyor. Bütünüyle tasfiye edilmeye çalışılan, geleneksel işbirlikçi sendikalar değil, sınıf mücadelesinin, sınıf direnişinin bir aracı olan sendikal mevziler ve onların kalıntılarıdır.

Sendikalar Nereye Gidiyor?

Fabrikaya işçi alım ve çıkarımından tutun da, esnek üretimin -ücret, izin, mesai, kalite çemberleri vb.- her türlü gereğinin yerine getirilmesine kadar, sanki fabrikanın personel işlerinin, üretim planlama bölümünün vb. bir uzantısı olarak çalışan "işçi" sendikaları! İş ve işçi verimliliğini (tabi ki daha yoğun emek sömürüsü temelinde) artırmayı, kapitalist işletmenin kâr oranlarını yükseltmeyi kendisine esas meslek edinmiş "işçi" sendikaları! İşçilerin ortak çıkarları için mücadelesini değil, kapitalist mantıklı bireysel rekabet etrafında bölünmesini temel veri kabul etmiş "işçi" sendikaları! İşçilerin ve işçi sınıfının taleplerini işverene ve sermaye sınıfına değil, işverenin ve sermaye sınıfının taleplerini işçilere ve işçi sınıfına kabul ettirmeye, dayatmaya çalışan "işçi" sendikaları! Özelleştirmeyi, dolayısıyla sendikasızlaştırmayı, taşeronlaştırmayı savunan "işçi" sendikaları! Patron olarak işçilerle sözleşme masasına oturan ve kendi üyesi işçilere sıfır zam öneren "işçi" sendikaları!

1850'lerde işçi sınıfının dayanışma ve mücadele birlikleri olarak sahneye

çıkan ve militan sınıf mücadelesi örgütleri olarak kurulan sendikalar ile bunlar arasında fark tam bir sınıfsal ters yüz oluşun ifadesi değil mi?

Sendikacılık mesleğinden beklentilerine, gelir düzeylerine, kazanç biçimlerine, yaşam tarzlarına, dünya görüşlerine bakıldığında, bu asalakların, işçi sınıfının değil, burjuva sınıfının bir parçası olduğu görülür. Hemen hepsi derin bir ihanet çukurunun içindedir. Geldikleri bu düşkün konum, kişisel tercihlerinin ürünü değildi. Tencere yuvarlanmış ve kapağını bulmuştur. Bu kapak dün Ş.Yılmaz haini ve çetesidir, bugün B.Meral haini ve çetesidir, yarın ise bir başkası. Bu yapı içinde o yapıyı dönüştürmeden yükselmek ya da ayakta kalmak istiyorsan, bunun yegane zemini sermayeye uşaklık, devlete ajanlık, düzene koruculuk yapmaktır. Bunlara işçi-sendika "bürokrati" demek büyük bir iltifat olur. Bunlar işçi sınıfının değil, olsa olsa sermaye devletinin bürokratlarıdır. Kendisi bir hırsızlar ve katiller şebekesi olan sermaye devletinin "sendikacı" bürokrat uzantılarıdır bunlar. Sınıfın kanını emen, iliklerini sömüren aşağılık bir mafya çetesidirler. Sınıfı hem düşüren hem de pazarlayan ruhsuz, kişiliksiz "Manukyan" bozuntularıdır. Asgari işçi ücretin 3 milyon lira olduğu günümüz koşullarında 300 milyon lira maaş alan ve bunun yanı sıra aidatlarla, hediyelerle, bağışlarla, tazminatlarla, yolluklarla semiren, bu kadarıyla da yetinmeyip "ille de özelleştirilecekse biz talibiz" diyen "işçi" sendikacılarıdır bunlar!

Yeni dönemde işbirlikçi sendikalar ve sendikacılar, işçiler üzerinde sermayenin ve devletin sopası görevini gitgide daha fazla üstleniyorlar. Geleneksel denetim, yerini daha sistemli baskıya bırakıyor. Tek tek işyerlerinde patronlara muhbirlik hizmeti kurumsallaşılıyor. İşçiler patronların adamları kadar sendikacıların adamlarından da aynı derecede kuşku ve korku duyuyorlar, daha doğrusu, ikisinin arasında pek bir ayırım yapmıyorlar. Sendikal korucularla devletin faşist militarist çekirdeği

arasındaki ilişkiler daha organize, daha içiçe bir ilişki biçimine dönüşüyor. Hangi sendikacı, hangi öncü işçi, B. Meral çetesinin ve sermayenin çıkarlarını az çok rahatsız edecek bir tutum içine girdiyse, B. Meral çetesinin doğrudan hedef göstermesiyle devlet terörüne maruz kalıyor (örneğin Atılay Ayçin'in, Hasan Biber'in tutuklanması olayı). Faşist baskı ve zorbalık, konfederasyon ve sendika içi ilişkilerde de yaygın olarak kullanılıyor (çeşitli şube başkanlarının görevden alınması, çeşitli sendika ve şubelerle konfederasyon ilişkilerinin askıya alınması vb. olayı.)

Sendikalar, iktisadi temelde ve geleneksel pasif politika tarzlarının ötesine gidip, düzen ve devlet politikalarının daha genel ve aktif tarzda taşıyıcılığını yapmaya yöneliyor.

Buradaki amaç, düzenin ve devletin temel politikalarından sınıf kitlelerinin kopuşunu engellemek, sınıf hareketini bastırmak, dizginlemek ve çeşitli burjuva siyasetlere yedeklemektir. Sendikalar yasasındaki son değişiklikler ve burada yer alan "sendikaların siyaset yapması ve sendikacıların siyasi partilerle ilişki kurması" konusundaki düzenlemeler de bu çerçevede değerlendirilmelidir.

Nasıl Bir Mücadele Anlayışı?

İşbirlikçi sendikacıları sadece "hain bürokratlar" olarak görüp, sendikal alanda kendi başına anti-bürokratik bir mücadele çizgisini öne çıkarmak, sorunun ve görevlerin son derece dar pratik (ekonomist-liberal) bir kavranışı olur. Komünistlerin sendikal mücadele programı, "mevcut sendikaların yapısının kendi içinde demokratikleştirilmesi, bürokrasiye karşı kitle inisiyatifinin ve denetiminin geliştirilmesi" talepleri temelinde yükselmez.

Bugün sınıfın en acil sorunu ve dolayısıyla komünistlerin en acil görevi, hareketin politikleştirilmesi, militanlaştırılması, devrimcileştirilmesi, iktidar yolunda seferber edilmesidir. Sendikal alandaki müda-

"Kal" Korucuları revleri

halemizin politik özünü, ruhunu tayin edecek görevler de gene bunlar olacaktır. Ayrıca, sınıf hareketi bu yolda gelişme kaydedemediği ölçüde, reformist kuyrukçuların ağızlarında sakız olan "mevcut sendikal yapıların demokratikleştirilmesi, kitle inisiyatifinin ve denetimin geliştirilmesi" kavramları da dışı hoş ama içi boş sözler olarak havada asılı kalacaktır. Sermaye sınıfı ve devleti ile politik mücadele alanında militan bir kavgaya tutuşmayan, burada kazanımlar sağlamayan bir sınıfın, işbirlikçi sendikacıların egemenliğini altedebilmesi de mümkün değildir. Çünkü, sermaye sınıfı ve devleti ile işbirlikçi sendika ve sendikacılar, aynı bütünün içiçe geçmiş parçalarıdır. Sadece genel ve teorik anlamıyla değil, egemenliklerinin somut ve pratik gerçekleşme biçimleriyle de bu böyledir. İşçi sınıfının önündeki temel engel, sendikal istemlerle sınırlı mücadelenin kendi dar, geri sınırlarıdır. Aşılması gereken budur. Bu darlık ve gerilik, işbirlikçi sendikacılara karşı mücadeleyi de bilinçsiz, dayanaksız, güçsüz, soluksuz ve sonuçsuz bırakmaktadır.

Bizim asıl düşmanımız ve hedefimiz, sermaye sınıfı ve iktidardır. Onların çanak yalayıcısı ve uşakları olan sendikacılar değil. Mücadele ve müdahalenin eksenine birincisi oturtulmadan, ikicisine karşı mücadele görevleri de başarıyla yerine getirilemez. Bu, tabii ki mücadele görevlerinin oportünistçe aşamalandırılması demek değildir. Yapılacak müdahalenin kapsam ve içeriğinin doğru kavranması ile ilgili bir sorundur.

Sınıfın politik geriliğini sendikacıların egemenliği temelinde açıklamaya eğilimi, sorunu kavrayış ve müdahalede bir zayıflık alanıdır ve ekonomizme kapı aralar. İşbirlikçi sendikal yapıların egemenliğini, sınıfın politik geriliğinin nedeni olarak değil, daha çok sonucu olarak görmek gerekir. Düzen sınıf üzerindeki ideolojik-politik hakimiyetini daha başka temel araçlarla sağlamaya çalışır (düzen partileri, medya, ordu, polis aracılığıyla devlet baskısı ve terörü vb.). Bu yüzden işbirlikçi sendikal yapıları kendi içinde teşhir etmek, bu teşhir politik bir teşhir-düzen içindeki konumu, devlet ile ilişkileri vb.- de olsa, sınıfın politik bilincinin ve eyleminin önünü kendi başına açamaz, işbirlikçi sendikacıların denetiminin kırılmasında da kendi başına yetersiz kalır. Örneğin, şovenizm karşı mücadele ve Kürt halkının özgürlük mücadelesine destek görevleri de, en az bir satış sözleşmesinin teşhiri kadar, işbirlikçi sendikal yapılar engelini kavranmasında ve aşılmasında önemli bir politik müdahale alanı olarak kullanılmalıdır.

Devlet dönem kendi uşaklarının pisliklerini kendisi teşhir ediyor (örneğin, "Jaguar Şemsi" olayı).

Burada asıl amacı sınıfın sendikal örgütlenmesine ve mücadelesine yeni darbeler vurmaktır, alternatif bir örgütlenmenin mevcut olmadığı koşullarda, sınıfın sadece işbirlikçi sendikacılara değil, bir bütün olarak sendikal örgütlülüğe ve mücadeleye güvensizliğini pekiştirmektir. Her zaman tek tek kurbanlar seçer ve onları hedef gösterir. Böylece hem sendika bürokratlarına uşaklıklarını daha da üst düzeye yükseltmeleri için gözdağı ("Bensiz siz hiç bir şeysiniz, bugün varsınız, yarın yoksunuz!") vermiş olur, hem sınıfın genel tepkisini tekil örnekler üzerinden boşaltmaya ve hem de kendisi ile sendikacı uşakları arasındaki işbirliğini bu muhalif görünüm arkasında gizlemeye çalışır. Burada da pratik politikada doğru bir yol izlemek gerekir. İşbirlikçi sendikacılara ve sendikacılara vuruş, birincisi, politik bir eksene oturmaması, ikincisi, sadece bu kesimle sınırlı kaldığı, üçüncüsü, alternatif mücadele ve örgütlenme hattını ortaya koymadığı ölçüde, sendikal örgütlenmeyi ve mücadeleyi zayıflatma, tasfiye etme burjuva politikasının değirmenine su taşımış olur.

Yukarıdaki temel politik görevler çerçevesinde, onun tamamlayıcı bir bileşeni olarak, işbirlikçi sendika ve sendikacılara karşı bugünden yürütülmesi gereken özel mücadele -propaganda, ajitasyon, teşhir, örgütlenme- görevleri vardır. Ve bu görevlerin yerine getirilmesi bugün sınıf hareketinin önünü açmak açısından özel bir önem taşımaktadır. Şimdi bu görevler üzerinde duralım.

Nasıl Bir Müdahale Pratiği?

Teşhirden öncelikle yüklenilmesi gereken halklardan biri, sendika ve sendikacıların sözde kendilerine biçtiği ve sınıfın da onlardan iyi kötü beklenti içinde olduğu misyon ve görevler çerçevesinde olmalıdır (*). Bunlar kendilerine sözde sınıfın iktisadi-demokratik çıkarlarını savunma misyonu mu biçiyorlar, öyleyse, sermayenin genel ve yerel, politik ve iktisadi saldırıları karşısında pratikte ne yapıyorlar? Örneğin, güncel talepler -ücret, tensikat, taşeronlaştırma, kazanılmış hak gaspları vb.- etrafında gelişen bir mücadeleye önderlik görevlerini hangi mücadele platformunu ortaya koyarak etkin bir tarzda yerine getiriyorlar.

Sadece genel propaganda ve teşhir ile yetinmek de diğer bir zayıflık alanıdır. Teşhir faaliyetinde, sendikacıların gelir düzeyleri, kazanç biçimleri, yaşam tarzları, yağma, yolsuzluk, rüşvet ve diğer düşkünlükleri, ahlaksızlıkları, sermaye sınıfı ve devleti ile açık ve gizli bağları,

Sendikalar, iktisadi temelde ve geleneksel pasif politika tarzlarının ötesine gidip, düzen ve devlet politikalarının daha genel ve aktif tarzda taşıyıcılığını yapmaya yöneliyor.

Buradaki amaç, düzenin ve devletin temel politikalarından sınıf kitlelerinin kopuşunu engellemek, sınıf hareketini bastırmak, dizginlemek ve çeşitli burjuva siyasetlere yedeklemektir.

güncel, çarpıcı, somut olgular üzerinden kullanılmalıdır. İşçilere, bu sendikacılar ile kendileri arasındaki uzlaşmaz sınıf karşıtlığı açıkça gösterilebilmelidir. Sınıf kitlelerinin bunlardan hâlâ iyi kötü bir beklenti içinde olması ve kendi öz güçlerini harekete geçirmemesi durumu, bu tür bir sarsıcı müdahale ile kırılabilir. Örneğin; "Bunlar devrimci, komünist değil ve ancak devrimciler, komünistler sınıfın çıkarlarını tutarlı savunucusudur, dolayısıyla bunlar sizi kandırıyor" şeklinde son derece genel bir "teşhir" çabası da hata kapsamına girer.

Örnekler daha da çoğaltılabilir. Pratik politikada, kitle içindeki çalışmada, eyleme müdahalede, devrimci propaganda ile devrimci ajitasyon ve teşhir arasındaki farkı kavramak ve bunların her ikisini de, yerinde, zamanında ve birbirini bütünleyecek tarzda hayata geçirmek gerekir.

Başarısız herhangi bir eylemi ya da satılmış bir direnişi değerlendirirken, soruna sadece sendikacıların ihanetleri üzerinden değil, yanısıra, işçi kitlelerinin ve öncü kesimlerinin sorumluluk ve görevleri üzerinden yaklaşmak gerekir. Sınıf hareketini ileriye çekici, sınıfın öncü kesimlerini sarsıcı ve seferber edici yol ve yöntem de budur. "Onlar (sendika bürokratları) üzerlerine düşen görevi (sermaye sınıfına hizmet) en iyi şekilde yerine getiriyorlar, ya siz kendi üzerinize düşen görevi ne kadar yerine getirebiliyorsunuz, durumunuza yakınmanın ötesinde ne yapıyorsunuz?" Kendisine öncü diyen, ama

"nasıl olsa her yol yenilgi!" ruh hali içinde kavgadan uzak duran işçilere sorulması gereken asıl soru bu olmalıdır.

Teşhir ve Muhalefet Etmekle Kalmamalıyız!

Sınıfın bağımsız örgütlenmesini ve eylemini geliştirmek için (kendinden menkul bir "sendika bürokrasisine" karşı değil, sermaye ve işbirlikçilerine karşı) somut eylem programı, mücadele hattı önerilmeli ve ayrışmanın ancak bu mücadelenin önü açılabilirdiği -buna önderlik edilebildiği- ölçüde mümkün olduğunu kavramalıyız. Öncelikle yerel direnişlerde bu yönde müdahaleyi yoğunlaştırmak ve bunun deneyim ve kazanımlarını sınıfın diğer kesimlerine mal etmek, içine girdiğimiz dönemde özel bir önem taşımaktadır. Muhalefet etmekle kalmamalı, yol gösterebilmeli ve bu yolda ilerlemesi için kitlelere önderlik edebilmeliyiz. Asıl kitlenmemiz gereken görev budur. Bu görevin pratikte hakkı verilmeden, yapılan muhalefet de etkisiz kalacak, hatta tersi sonuçlar yaratabilecektir.

Her bir sendika ve şube özelinde, işçi kitlelerinin ve öncü işçilerin sendika ve sendikacılarla ilişkisini, mücadelenin gelişme seyri ve dinamikleri üzerinden somut olarak değerlendirmek gerekir. Somut pratik politika ve taktikler bu değerlendirmenin üzerinde yükseldiğinde isabetli ve etkili olur. Sendikaların ve sendikacıların, mücadele süreçlerinin dışından, yersiz ve zamansız bir eleştirisi, bunların gerici

demagojilerinin etkileri ile birleşince amaçlananın tam tersi sonuçlar doğurabilmektedir. Devrimci müdahale, kendi içinde ve işin lafzında en "keskin", en "uzlaşmaz" müdahalede bulunmak demek değildir. Devrimci müdahale, kitlelerle kaynaşmayı başarabilen, sınıf hareketini ileriye çekmeyi başarabilen, kitleleri sendikacıların egemenliğinden kurtarmayı başarabilen bir müdahale tarzı olmak zorundadır. Bu yüzden öne çıkartılacak propaganda-teşhir konularını, kullanılacak propaganda-teşhir malzemelerini, propaganda-teşhir zamanını, yerini, içerik ve üslubunu doğru tespit etmek büyük önem taşır. Safları eylem içinde, eylemin pratik sorun ve görevleri temelinde ayırtmak en tutarlı, en etkili mücadele yoludur. Bunu başarabilmenin temel koşulu da, kitlelerin, kitle mücadelesinin içinde ve en önünde mevzilenmek, kitlelerle ve öncü işçilerle bağları güçlendirmek, direnişin ve direnişçilerin nabzını elde tutabilmektir. Bu çerçevede, kitleleri, kitle mücadelesi içinde tanımayı öğrenmek ve sendikal ihanete karşı mücadelede öncü işçilerin tecrübelerinden yararlanmayı da bilmektir.

Bütün Sendikacılar İşçi Düşmanı mı?

İşbirlikçi merkezci yöneticilerle, kimi alt kademe sendikacılar arasındaki farkı doğru kavramak gerekir. Bunlar arasında en başta sınıf tabanının basıncı, bunun etki ve sonuçları açısından farklılıklar vardır. Yukarıdaki geleneksel "sendikacı" tipi sınıf kitlesi ile ve onun çıkarları ile hiç bir bağı olmadan, bütünüyle sermaye devletinin aygıtlarına dayanarak ve onun bir uzantısı olarak ayakta kalır, kalabilir. Yükünü tutup iki yıl sonra sendikacılıktan particiliğe ya da ticarete terfi etmek onun için ölü açık olan bir yoldur. Bunlar en geri kıstaslarla bile "sendikacı" olarak görülemezler, en hafif tabirle, devletin paralı ajanları, sermayenin satılmış uşakları, onursuz bir Manukyan şebekesi, kişiliksiz bir mafya-soygun çetesi olarak adlandırılmayı hak ederler.

Alt kademe sendikacılar ise en başta ayakta kalabilmek ve mesleki yaşamlarını idame ettirebilmek için sınıfın tabanının basıncını, eğilimlerini, taleplerini dikkate almak zorundadırlar. Yanısıra alt kademe sendikacılar (şube yöneticileri ve işyeri temsilcileri) arasında, devrim ve sosyalizm mücadelesinden etkilenmiş, düşünce ve yaşam tarzı olarak sınıfa henüz yabancılaşmamış ya da ondan bütünüyle kopmamış, sınıfın çıkarlarını koruma ve mücadelesini geliştirme isteğini henüz kaybetmemiş unsurlar da vardır.

Bunların mevcut konumları, tabii ki ne idiği belirsiz bir namus ya da dürüstlük meselesi değildir. Reformist gericilik kendi liberal politikalarını gerekçelendirmek için, yöntemde de idealist oportünizmi diriltmeye çalışır. Komünistler ise yöntemde devrimci ve materyalisttir. Bu tür iki arada bir derede sendikacıların bugün ne oldukları ve yarın ne olacakları sınıflar mücadelesinin genel gelişme seyri ve yanısıra özel olarak da komünistlerin ortaya koyacağı önderlik pratiğinden bağımsız olarak şekillenmeyecektir. Bunlar, sınıf hareketini kısmen canlandıracak bazı yerel çıkışlar

Sınıfın politik geriliğini sendikacıların egemenliği temelinde açıklama eğilimi, sorunu kavrayış ve müdahalede bir zayıflık alanıdır ve ekonomizme kapı aralar. İşbirlikçi sendikal yapıların egemenliğini, sınıfın politik geriliğinin nedeni olarak değil, daha çok sonucu olarak görmek gerekir. Bu yüzden işbirlikçi sendikal yapıları kendi içinde teşhir etmek sınıfın politik bilincinin ve eyleminin önünü kendi başına açamaz, işbirlikçi sendikacıların denetiminin kırılmasında da kendi başına yetersiz kalır.

yapabilirler, ya da, kendileri dışında başlayan hareketlenmenin ya da basıncın etkisiyle bir iki adım ileriye de çıkabilirler.

Ama her iki durumda da komünistler için değişmez olan şey şudur: sınıf hareketinin önünün açılması, sınıfın kitlesel ve militan eyleminin geliştirilmesi, temel olarak bunlar üzerine ve bunların verili durumları üzerine kurulacak bir -ittifak- politika ile başarılabilir. Bu konuda, tasfiyeci yeni liberallerle olduğu kadar, popülist ideolojik çizgilerinden kaynaklanan tutarsız bir perspektif ve pratiğe sahip olan küçük-burjuva devrimci gruplarla da temel ayırım çizgimiz buradadır. Komünistler, sınıf devrimcileri, işçi-fabrika kitle çalışmasını ve militan kitle mücadelesini geliştirmeyi, tabandan örgütlenmeyi temel alırlar. Sendikacıları değil, öncü, mücadeleciler işçileri fabrikalarda ve fabrikalar arası platformlarda bir araya getirmeyi ve bu yönde eyleme seferber etmeyi esas alırlar.

Burada kendimize yönelik olarak da eleştirebileceğimiz bir nokta, bütün sendika ve sendikacıları aynı kefeye koyan ve hepsini toptan "işçi düşmanı" olarak damgalayan tutumdur ve bu "sol sektör" yaklaşımın saflarımızda sınırlı da olsa etkisi vardır. Hiç kuşku yoktur, şubeler platformu ve işçi kurultayı deneyiminde somutlandığı gibi, "namuslu ve dürüst" sendikacılar, bugünkü reformist, pasifist pratikleriyle sınıf hareketinin önünde, ince bir tuzak oluşturmaktadırlar. Ama ince tuzaklar da, en az kalın barikatlar kadar tehlikeli ve aşılması gereken bir engel durumundadır. Yukarıda vurguladığımız, bunları ve bunların platformlarını işbirlikçi sendikacılar ve sendikal yapılar ile aynı kefeye koymanın, muhalefetle sınırlı kalan dar bir pratikle birleştirmede, müdahale görevleri açısından yarattığı olumsuz

sonuçlardır. Bu sendikacılar ve platformlarına yönelik olarak doğru tutum, yukarıdaki görevler temelinde bir müdahale ile ayırtma, saflaştırma, ileri çekme, seferber etme, ilişki geliştirme çabası içinde olmalıdır.

Sendikalara ve Sendikal Çalışmaya Sırt Çevrilemez

Bugün her şeye rağmen milyonlarca işçiyi (sınıfı bölmek, parçalamak, taleplerini geriletme, mücadelesini bastırma amacıyla da olsa) çatısı altında toplayan sendikaların iç imkanlarından, sendikalar ve sendikacılar arası çelişkilerden, sınıf hareketini ileriye çekmek için -devrimci tarzda- yararlanmasını bilmek gerekir. Bu işbirlikçi çatıyı yıkmamanın, bu gerici yapıyı alt üst etmenin başka bir yolu yoktur. Sendikaların iç imkanları, işbirlikçi sendikacıların kişisel birikimleri ve tasarrufları değil, sınıfın ipotek altında tutulan, uyutulan, gaspedilen, yağmalanan kazanımlarıdır. Bunlardan devrimci tarzda yararlanmanın adı ve yolu da uzlaşma ya da teslimiyet değildir. Gerekli olan, devrimci politik önderlik kapasitesinin pratikte hakkını verebilmektir. Bu imkanlara bütünüyle yüz çevirmek, mevcut sendikalara bütünüyle sırtımızı dönmek ya da sadece eylem anında sendikalara muhalefetle yetinmek, hayatın dışında, ayakları havada ve en önemlisi de komünistlerin kendi politik sorumluluk ve görevlerinin üzerini örten kolaycı bir tutum olur.

SONUÇ YERİNE...

Yukarıdaki tartışmada, sendika bürokrasisinin egemenliğinin alt edilmesi ile onun denetiminin kısmen kırılması ve etkisizleştirilmesi olgularının birbirinden farklı şeyler oldu-

ğunu görmek gerekir. İşçi sınıfı, ya da onun belirleyici kesimleri, politik sınıf mücadelesi alanına çıkmadan, sınıfın devrimci öncüsü şekillenmeden, devrimci partisinin önderliği altında birleşmeden ve sınıf hareketi devrimci bir yükseliş süreci içine girmeden, sınıf mücadelesinde önemli alt üst oluşlar yaşanmadan, sendika bürokrasisinin egemenliğini bütünüyle alt etmek, sendikaları devrimci sınıf mücadelesinin birer kaldırıcı haline dönüştürmek mümkün olmayacaktır. Bugün sınıfın en acil sorunu ve dolayısıyla komünistlerin en acil görevi, hareketin politikleştirilmesi, militanlaştırılması, devrimcileştirilmesi, iktidar yolunda seferber edilmesidir. Sendikal alandaki müdahalemizin politik özünü, ruhunu tayin edecek görevler de gene bunlar olacaktır. Bu temel politik müdahale görevleri çerçevesinde, onun tamamlayıcı bir bileşeni olarak, işbirlikçi sendika ve sendikacılar karşı bugün yürütülmesi gereken özel mücadele -propaganda, ajitasyon, teşhir, örgütlenme- görevleri vardır. Ve bu görevlerin pratikte hakkının verilmesi bugün sınıf hareketinin önünü açmak açısından özel bir önem taşımaktadır.

Bu çerçevede, sendika bürokrasisi engelini aşılmasının ve sınıf hareketinin politikleşmesinin sorun ve görevleri, iki yönlü, birbirini besleyen, çok etkenli, dinamik ve diyalektik bir süreç olarak kavranmalıdır. Bu sürecin devrimci tarzda önünü açacak asıl tayin edici halkası ise, komünistlerin sınıf hareketine devrimci politik müdahale ve bu müdahale içinde partiyi inşa etme görevleridir.

(*) Burada sendika bürokratlarının teşhirinde öncelikle yüklenilmesi gereken halkalardan birinin ne olması gerektiğini vurguluyoruz ve bunun yolunu, yöntemini işaret ediyoruz. Bu, sendika bürokrasisine karşı mücadelede komünistlerin politik-örgütsel görevler zincirinin bütünlüğünü ve sınıf hareketini ileriye çekmede bunun asıl tayin edici halkalarını gözden kaçırmayı beraberinde getirmemelidir. Öncelikle tutulması gereken halkadaki başarı, diğer halkalardan sürece yüklenmenin koşullarını daha da olgunlaştıracak ve imkanlarını daha da çoğaltacaktır. Ama zincirin bütünlüğü ve asıl tayin edici halkalar gözden kaçırıldığında, öncelikle tutulması gereken halkanın da hakkı verilmez ve böyle bir dar pratik ne sınıf hareketini ne de sınıf devrimcilerini bir adım dahi ileri götürmez.

"DEMOKRATİKLEŞME" SALDIRISI SÜRÜYOR**Sendikalara Baraj Engeli ve Siyaset Yasağı Kalkacak (mı?)**

Sennayenin işçi sınıfına ve emekçi katmanlara yönelik topyekün saldırısının bir cephesini de "demokratikleşme" saldırısının oluşturduğu biliniyor.

Demokratikleşme saldırısı bir bütünlük arz etmekle birlikte, biz bu yazıda, sadece, işçi sınıfı hareketini açıktan ve doğrudan hedefleyen, iş ve sendika yasalarında "yeni düzenlemeler" adı altında sürdürülen yönü üzerinde duracağız.

Sendikal yasalardaki bu yeni düzenlemeler, ilk bakışta, gerçekten "demokratik" bir görüntü de sunmuyor değil:

- Memur statüsüyle istihdam edilmiş 2 milyon civarında kamu çalışanına '80 anayasasıyla getirilmiş örgütlenme yasağı;
- Sendikalar üzerindeki siyaset yasağı;
- Ve yine sendikaların önündeki baraj engeli kalkacak, diyor burjuvazi.

"Memura sendika hakkı" getirilmesiyle ilgili yasal düzenleme, devletin bile "demokratikleşme" olarak yutturmaya çalışmadığı kadar açık bir saldırı. Bilindiği gibi, bu düzenlemeyle yapılmaya çalışılan, sadece ve sadece, fiilen kullanılmakta olan bir hakkın gaspıdır. Yeni olan tek şey; grev ve toplu sözleşme yasağıdır. Yani sendikal hakkın kullanımına yasal engeldir. Kamu çalışanları hareketi, 5-6 yıl süren zorlu bir mücadelenin ardından ve özellikle grev hakkını fiilen, kitlesel biçimde kullanır potansiyelle ulaşılmışken, böyle bir saldırıya prim vermemelidir. Yüzünü aşkın bir kitleyi Ankara'ya dökabilen bir hareket, bu saldırıyı rahatlıkla püskürtecek potansiyelle sahip demektir. Sorun; bu potansiyelin örgütlenmesi ve karşı saldırıya geçirilmesidir. Sendika hakkı alınmaz değil, alınır. Yeter ki, mücadele doğru kanallara aktırılabilir. Bugün için bu doğru kanal, ilgili yasanın iptal ettirilmesi ve hareketin talebini karşılayacak bir yasal düzenlemenin radikal bir mücadeleyle zorlanmasıdır. Oysa memur sendikaları ve özellikle bunların merkezi örgütülüğü olarak KÇSKK, bu en canalıcı noktada, mücadeleyi adeta tatil ederek, altı boş bir "konfederasyonlaşma" çalışmasına dalmış görünüyor.

Baraj engeli ve siyaset yasağının kaldırılmasına gelince, bu, çok yönlü hedefleri ve pek çok aracı olan bir saldırı furçasıdır. Öncelikle, "son derece demokratik" görüntüsüyle, rahatlıkla bilinç bulandırma özelliğine sahiptir. Bu bilinç bulanıklığının

ardından ise, ondan yararlanılarak yoğunlaştırılacak daha ağır saldırıların kapısını aralamaktadır.

***

Burjuvazi, örgütlü, bilinçli (ve tabii ki, esas olarak egemen) bir sınıf olmanın bütün avantajlarını sonuna dek kullanmakta, toplumsal çatışma ve kaynaşmaları zamanında inceleyip dersler çıkararak olası yönelişlere karşı önlemlerini almaya çalışmaktadır. İş ve sendika yasalarında bugün yapılmaya çalışılan değişiklikler de bu çalışmanın bir parçasıdır. '80'den sonra, kesintilerle de olsa giderek yükselen bir sınıf hareketi söz konusudur. Bu hareket, '80 öncesinde olduğu gibi, geniş-yaygın bir küçük burjuva hareketle çevrili olmadığı oranda, güçlerini olduğu kadar zaaflarını da bütün yalınlığıyla sergilemektedir. Burjuvazinin saldırısı da, hareketin zaaflarından yararlanarak güçlerini dağıtmaya çalışmak tarzında özetlenebilir. Hareketin gücü, bugün için iki ana eksende odaklanmaktadır. İlki, bir sınıf olduğunun bilincine varma (kendiliğinden bilinç) durumu ve tavrıdır. Sınıf hareketinin oldukça uzun sayılabilecek bir süredir "birleşik mücadele-genel eylem" konusundaki talebi, elbette burjuvazi tarafından da izlenen ve tesbit edilmiş olan bir olgudur. İkincisi ise, sınıfın bu kendiliğinden bilincini kendinde bilince dönüştürme olanak ve çabalarıdır. Ve burjuvazi bu tehlikeyi de görmektedir. Hareketin zaaflarına ya da önünü tıkayan engellere gelince: Belli başlı engelin sendikal ihanet olduğu çoğu kere vurgulanan bir gerçekliktir. Ama bu, kendi başına, hareketin zaafını anlatmaya yeterli değildir. Sınıf hareketi, bu derece açık bir ihanet çemberini kırıp geçebilecek bir bilinç ve bu bilinçle oluşturulacak taban örgütlerine sahip olmama zaafiyetini taşıyor bir, ikincisi, üzerinde giderek yoğunlaşan bir devlet terörüne rağmen kırılmayan bir barışçıl-yasal mücadele anlayışını halen büyük oran-

da koruyor. Bunların tümü, elbette, komünist çalışma ve örgütlenmenin eksiklik ve zayıflıklarıyla örtüşüyor. İşte burjuvazi, sınıf hareketinin potansiyelleri bu zaafaları aşmadan müdahale etmek, önündeki engelleri güçlendirmek ve verili güçlerini parçalayıp dağıtarak farklı kanallardan yeniden düzene bağlamak istiyor. Özellikle de, '80'in getirdiği bütün yasak ve baskılara rağmen artan politikleşme eğilimini, "siyaset serbestisi" adı altında yürüttüğü bu saldırıyla sınırlarına hapsedmek istiyor. Sınıf hareketine yönelik saldırıların bir boyutunu "iktisadi bunalımın yükü" konusu oluşturuyorsa, bununla da bağlantılı olmakla birlikte, asıl ve önemli boyutunu, işte bu siyasi yan oluşturmaktadır.

'80 darbesiyle, işçi ve emekçi kitlelerin politikadan uzaklaştırılması yöntemi benimsenmişti. Demeklerin kapatılması, sendikalara politika yasağı, örgütlerin imha ve tasfiyesi vb. bu saldırının belli başlı araçları oldular. Bu yöntem bir süre için, toplumsal mücadeleyi kesintiye de uğrattı. Ne var ki, milyonlarca ücretli emekçinin sömürü ve zulme ilelebet boyun eğmeyeceği, mücadelenin bütün yasak ve baskılara karşın, yeniden ve mutlaka patlak vereceği, burjuvazi için bile sır değildi. Nitekim, daha darbenin üzerinden 4-5 yıl geçmişken ve devlet terörü bütün şiddetiyle uygulanmaktayken, iki büyük patlama ardı ardına gerçekleşti. Birincisi, grev ve direnişler şeklinde yükselen ilk işçi eylemleriydi. Bunu, politikada sınıf hareketini temsil eden ilk komünist yönelim ve örgütlenme izledi. İkincisi ise, ilk kurşunu politik alandan sıkılan ama hızla kitleselleşerek yükselen ve 10 yıldır Kürdistan'ı sömürgeci TC'ye dar eden Kürt ulusal mücadelesi oldu.

Bugün artık, gerek yoğun saldırıların doğrudan etkisiyle

iktisadi politika düzleminde de olsa hızla politize olan, gerekse de kendi sınıf politikasına daha fazla yönünü dönmeye başlayan sınıf hareketine karşı, yasakçı önlemler yeterli olmamaya başlamıştır. Bütün yasal engellere rağmen memurlar sendika kurdu, grev yaptı. Gösteri ve yürüyüşlerle ilgili yasalar onbinlerin, yüzbinlerin yürüyüşleriyle paramparça oldu vb. Şimdi burjuvazi, bu politizasyonu burjuva kanallara yeniden akıtmanın yollarını arıyor. Siyaset serbestisinin altındaki sözde incelikli, ama son derece bayat hedef budur. "Kahrolsun düzen partileri!" diye haykıran kitlelere "işçi partisi" adı altında yeni düzen partileri sunulmak isteniyor. Sendikacıların siyasi parti kurma veya var olan partilere üye olmaları serbest bırakılırken, her türlü araç göz önünde tutuluyor. Sınıfın tamamının aynı bilinç düzeyinde olmadığı, dolayısıyla aynı araçlarla avutulamayacağı açık olduğuna göre, sendikal ihanetin de sınırsız yardımlarıyla kimisi hali hazırda düzen partilerine, beğenmeyenler de, artık iyice liberalleşmiş eski solcuların kurduğu ya da kurmaya hazırlandığı "işçi" partileri üzerinden yine ve yeniden düzene bağlanmak isteniyor.

Bu ve benzeri hesaplar ve bu hesaplar üzerinden alınmaya çalışılan yasal-yasadışı önlemlerin sınıf hareketine ne kadar zarar verebileceği, kuşkusuz sadece burjuvazinin çaba ve saldırılarından belirlenmeyecek. Asıl belirleyen, her zaman olduğu gibi, işçi sınıfının mücadele kararlılığı ve örgütlülüğü olacaktır. Bu kararlılığın örgütlülüğe dönüşmesi ise, zaafaların üstünü örterek değil, tersine üstüne giderek ve olabildiğince sert darbelerle kısa zamanda ortadan kaldırarak mümkündür.

Sınıfın mücadele istek ve kararlılığının örgütlenmesi, bir kez daha, düzenle bütünleşmiş sendikal ihanete ihale edilebilecek bir şey değildir. Bu, tam olarak, kurda kuzu emanet etmektir. Öncü işçinin, sendikal düzeyi aşamayan bilinci, bugüne dek, eylem kararlarını sendikalardan beklemesini ortaya çıkarmıştır. Aşılması gereken bu geri bilinçtir. Yoksa aynı bilinçle, devletin bu yeni oyununa gelmek ve politik örgütlenmeyi de sendikalara havale etmek içten bile olmayacaktır. Öncü işçiler sermaye devleti tarafından angaje edilmeye çalışılan sahte politikalara değil, kendi sınıf politikasına komünizme yönelmelidirler.

Eksen Yayıncılık Kitap Listesi

1. Devrimci Demokrasi ve Sosyalizm (TDKP Eleştirisi) 2. BASKI 120 000 TL
2. Modern Revizyonizmin Çöküşü SB ve Doğu Avrupa Üzerine 230 000 TL (Tükendi)
3. Yakın Geçmiş Genel Bir Bakış ve Platform Taslağı 50 000 TL
4. Devrimci Harekette Reformist Eğilim 150 000 TL
5. Teori ve Program Sorunları 210 000 TL
6. Dünyada Yeni Düzen ve Ortadoğu 50 000 TL (Tükendi)
7. Siyasal Gelişmeler ve İşçi Hareketi 180 000 TL
8. Bir Gün Bile Yaşamak, (Roman: Orhan İyiler) 350 000 TL
9. EKİM 1. Genel Konferansı, Değerlendirme ve Kararlar 200 000 TL
10. ekimler-1, Marksist-Leninist Teorik Siyasal Dergi 250 000 TL (Tükendi)
11. ekimler-2, Marksist-Leninist Teorik Siyasal Dergi 250 000 TL
12. Solda Tasfiyeciliğin Yeni Dönemi 135 000 TL (Tükendi)
13. İç Yazışmalar/İç Çatışmalar, Işık, Daha Çok Işık 160 000 TL
14. EKİM Olağanüstü Konferansı (Tutanaklardan Seçmeler) Devrimci Politika ve Örgütlenme Sorunları 260 000 TL
15. Kürt Ulusal Sorunu Teorik-Programatik Perspektifler ve Siyasal Değerlendirmeler 240 000 TL (Tükendi)
16. Tasfiyeciliğe Karşı Konuşma ve Yazılar Kapanlar ve Kapılanlar 180 000 TL
17. Devrimci Gençlik Hareketi 50 000 TL (Tükendi)
18. Gebze Direnişinin Ardından 50 000 TL
19. 20 Temmuz Dersleri 50 000 TL
20. Dünya'da ve Türkiye'de Özelleştirme Saldırısı 50 000 TL
21. "İş-ekmek-özgürlük" sloganı üzerine Liberal Demokratizmin Politik Platformu 100 000 TL

Dağıtım tekelleri Kızıl Bayrak'ı dağıtmıyor

**Gazetene sahip çık!
Abone Ol! Abone Bul!**

Adı : .....
Soyadı : .....
Adresi : .....
Tel : .....

6 Aylık 1 Yıllık
Yurt içi 250.000 TL. Yurt içi 500.000 TL.
Yurt Dışı 50 DM. Yurt Dışı 100 DM.

Fatma ÜNSAL adına,
Y. Kredi Bankası İSTANBUL/Aksaray Şb.
TL için: 0079219-2, DM için: 3002891-8
No'lu hesaba yatırdım.
Makbuzun fotokopisi ektedir.

Kızıl Bayrak devrimci ve yurtsever tutsaklara ücretsiz gönderilir.

EKİM 3. Genel Konferans Kararları'ndan,

Ulusal Hareket ve "Si

Kürt sorunu siyasal bir sorundur ve tüm siyasal sorunlar gibi ancak siyasal bir çözüme konu olabilir. Sorunun tüm özü ve en kritik noktası, bunun nasıl bir siyasal çözüm olacağıdır. Ya, emperyalist egemenlik ilişkilerine dokunmayan ve kurulu toplumsal düzenin sınıfsal çerçevesini esas alan, bu temel üzerinde yeni siyasal düzenlemeleri ve bunun anayasal bir dayanağa kavuşturulmasını amaçlayan, bir başka ifadeyle, ulusal eşitsizlikleri şu veya bu ölçüde giderecek biçimde mevcut düzenin reformdan geçirilmesine dayanan bir çözüm... Bu bir "siyasal çözüm"dür; sorunun düzen içi, reformcu, anayasal çözümüdür. Ya da, sorunu, sömürgeci egemenliği iç ve dış dayanaklarıyla yıkmak ve kurulu düzene son vermek yoluyla, yani mevcut sınıf ilişkilerini temelden değiştiren bir devrimle çözmek.

Komünistler, Kürt hareketinin tempolu bir gelişme sürecinin ardından gelip dayandığı en kritik safhayı tam zamanında ve tüm açıklığı ile tespit ettiler. 1993 Ateşkesi'ni tam bir yıl önceleyen bir tarihte, 1 Nisan 1992'de ve "Kürt Hareketi Yol Ayrımında" başlığı taşıyan bir değerlendirmede, ulaşılan safhada ortaya çıkan yol ayrımını şu kesinlikle ortaya koydular:

"Bugüne kadar devrimci bir temel üzerinde gelişen Kürt ulusal hareketinin, bugün artık önemli bir dönüm noktasına geldiğinin ciddi belirtileri vardır. Bu, hareketin ulaştığı bugünkü gelişme aşamasında, objektif bir durum olarak çıkmaktadır ortaya. Bu yol ayrımında, ya kaderini Türkiye devriminin kaderiyle daha sıkı perçinleyerek köklü ve kalıcı bir çözüm için devrimci bir mecrada derinleşmek, ya da "siyasal çözüm" adı altında düzen içi bir kısmi çözümlerle reformcu bir mecraya girmek alternatifleri vardır." (Kürt Ulusal Sorunu İçinde, Eksen Yayıncılık, s. 137-138)

Bir yıl sonra gündeme gelen ateşkesle eşlik eden ve PKK-PSK Protokolü'nde somut ifadesini bulan yeni politik yönelim, yukarıdaki değerlendirmenin açık bir doğrulanması oldu. Sözü edilen iki temel alternatiften ikincisi doğrultusunda belirgin bir yön değişimine girildiğini gösterdi. Ateşkesi izleyen son iki yılın toplam bilançosu ise, bu konuda herhangi bir tereddüt bırakmadı. PKK başta silahlı direniş olmak üzere tüm mücadelesini ve faaliyetinin Türk devletini anayasal bir "siyasal çözüm"e zorlama, buna mecbur etme ana eksenine ve amacına oturttu. Bu beraberinde iç ve uluslararası politikada bir dizi yeni ideolojik politik açılım ve yaklaşım getirdi.

Bunların Kürt sorununun geleceği için olduğu

kadar, Türkiye devrimi ve güncel sınıf mücadelesi için de temel önemde etkileri ve sonuçları vardır. Bunları değerlendirmek, ortaya çıkardığı sorunları ve görevleri açıklıkla tespit etmek gelinen yerde ayrı bir önem taşımaktadır.

"Siyasal çözüm" nedir, ne değildir?

"Siyasal çözüm", bugün uluslararası politikanın temel sorunlarından biri haline gelmiş bulunan Kürt sorunu üzerine tartışmaların anahtar kavramlarından biri durumundadır. "Siyasal çözüm"; bir bakış açısı, bir politik platform, bir tartışma eksenini, bir slogan ve nihayet barışa somut bir çağrı olarak, çok değişik biçimlerde ve birbirinden çok farklı siyasal güç ve çevrelerce kullanılmaktadır.

Başta ABD olmak üzere emperyalist odaklar, kendi başına askeri çabaların sonuç vermeyeceğini ısrarla söylemekte ve Kürt sorununa "siyasal çözüm" istemektedirler. Kürt burjuvazisinin politik temsilcileri olarak Kürt reformistleri, başından itibaren "savaş"ın çözüm olmadığını, Kürt sorununa "barışçıl ve adil bir siyasal çözüm" aranması gerektiğini söylüyorlardı ve söylüyorlar. Türkiye'deki Kürt sorununu da uluslararası ilişkilerde kendisi için bir politik etkinlik alanı olarak kullanan YNK lideri Celal Talabani bir kaç yıl önce PKK'yı "devrimciler döneminin bittiği"ne inandırmaya çalışırken, bunu "siyasal çözüm" adına yapıyordu. Sonuçsuz kalan "ateşkes"ten kısa bir süre sonra, 1993 sonbaharında, bizzat TÜSİAD tarafından düzenin gündemine Kürt sorununa "siyasal çözüm" tartışması sokuldu. Bundan bir süre sonra da eski TÜSİAD başkanı ve büyük bir holdingin patronu olan, yeni dünya düzeni, piyasa ekonomisi ve tüm özelleştirme şampiyonu

"Siyasal Çözüm" Üzerine

"Politik çözüm"ün sözünü bile duymak istemez gibi görünen sömürgeci Türk burjuvazisinin de gerçekte kendine göre bir "politik çözüm"ü var. Buna rağmen "savaş"ta bu kadar katı biçimde ısrar ediyorsa, bu tam da kendi düşündüğü politik çözüme uygun koşulları yaratmak içindir. "Savaş" burada basitçe "politikanın başka araçlarla devamıdır". "Önce ez-sonra çöz" olarak veciz bir biçimde formüle de edilen bu politik çözüm arayışı, sanılabileceği gibi, temelde ne ABD emperyalizminin ne de TÜSİAD oligarklarının "politik çözüm" arayışına terstir.

Cem Boyner'in YDH'si, "siyasal çözüm"ün hararetle savunucusu olarak sahneye çıktı. (Ve herşey gösteriyor ki, gelecekteki bir "siyasal çözüm"ün düzen cephesinden muhatabı olacak muhtemel güçlerden biri olarak gündemde tutuluyor). Türkiye'nin en Amerikancı medya mensupları "sahibinin sesi" olarak hararetle "siyasal çözüm" istiyorlar.

Ve nihayet, kendini uzun yıllar için Kürdistan'da emperyalizme, sömürgeciliğe ve feodalizme karşı bir "milli demokratik devrim" programı üzerinden tanımlayan PKK, 1993 Ateşkesi'nden beri, iç ve uluslararası alandaki faaliyetinin esasını Türk devletini bir "siyasal çözüm"e zorlamak, buna mecbur etmek politik eksenine oturtmuş bulunmaktadır.

Tüm bunlara, reformist solun yanısıra, "akan kardeşkanı dursun" duygusallığı üzerine oturttukları propagandaları ile İnsan Hakları Demekleri başta olmak üzere çeşitli demokratik-sindikal kuruluşları da ekleyebiliriz.

Görünüşe göre Türkiye'de Kürt sorununda "siyasal çözüm"e karşı duran iki kesim var. Bunlardan biri bugünkü devlet politikasının yürütücüler, ötekisi ise büyük bir bölümüyle Türkiye devrimci hareketidir. İlki "askeri çözüm"de, ikincisi ise devrim çözümünde ısrarlı görünerek "siyasal çözüm" arayışlarının dışında kalıyorlar.

Kuşkusuz yukarıda sıralanan tüm bu siyasal güç odaklarının ve kuruluşların "siyasal çözüm" derken kastettikleri farklı farklı şeylerdir. Cazibesi ölçüsünde muğlak ve belirsiz olan "siyasal çözüm" kavramı bunlar için ortak anlam taşımamaktadır. Fakat genel planda kastedilen şey; "savaş"ın Kürt sorununda çözüm olmadığı, hiç değilse kendi başına bir çözüm olmadığı, olmadığının da görüldüğü, bu nedenle de, "Kürt realitesi"nin kabulü temeli üzerinde, Kürtlerin siyasal ve kültürel haklarının siyasal ve anayasal düzenlemelerle şu veya bu ölçüde tanınması, bunun için de Kürt halkının temsilcilerinin muhatap alınması gerektiğidir. Aradaki farklılıklara rağmen tüm kesimler açısından soruna aranan çözümün emperyalist dünya sistemi ve kurulu düzenin genel toplumsal-siyasal çerçevesi içinde olacağı, olması gerektiği üzerine herhangi bir tartışmayacaktır. Tümünün propagandasında ortak olan noktalardan birinin, Güney Afrika ve Filistin'deki "siyasal çözüm"ler ile Kuzey İrlanda sorununda bu doğrultudaki gelişmeler olması bu açıdan dikkate değerdir.

Farklı güç odaklarının kendi konumlarına ve çıkarlarına uygun düşen farklı amaçlarla Kürt sorunu için sihirli bir formül olarak ileri sürdükleri "siyasal

çözüm" istemi yalnızca muğlak ve belirsiz değil, aynı zamanda sahte bir ikilemin ürünüdür. Muğlaklığı ve belirsizliği, kendi başına çözümün içeriği ve sınırları konusunda hiçbir açıklık sunmamasındadır. "Siyasal çözüm" çağrısının biricik açık yanı, görüşmeler ve karşılıklı tavizler temeli üzerinde bir uzlaşma çağrısı olmasından ibarettir. Peki uzlaşma sağlanamazsa ne olacaktır? Doğal olarak çatışma yeniden başlayacaktır ve "savaş" sürecektir. Bu basit gerçek, "siyasal çözüm" çağrısının en zayıf yönüne ışık tutmakta ve siyasal çözüm mü-askeri çözüm mü tartışmasının sahte bir ikilemin ifadesi olduğunu göstermektedir.

Kürt sorunu siyasal bir sorundur ve tüm siyasal sorunlar gibi ancak siyasal bir çözüme konu olabilir. Sorunun tüm özü ve en kritik noktası, bunun nasıl bir siyasal çözüm olacağıdır. Bu ise, toplumdaki sınıfların çeşitliliği ölçüsünde yanıtı farklı farklı olabilecek bir sorundur. Yine de buna toplumdaki ezen-ezilen sınıflar kutuplaşması ekseninde temelde iki ana yanıt verilebilir.

Ya, emperyalist egemenlik ilişkilerine dokunmayan ve kurulu toplumsal düzenin sınıfsal çerçevesini esas alan, bu temel üzerinde yeni siyasal düzenlemeleri ve bunun anayasal bir dayanağa kavuşturulmasını amaçlayan, bir başka ifadeyle, ulusal eşitsizlikleri şu veya bu ölçüde giderecek biçimde mevcut düzenin reformdan geçirilmesine dayanan bir çözüm... Bu bir "siyasal çözüm"dür; sorunun düzen içi, reformcu, anayasal çözümüdür.

Ya da, sorunu, sömürgeci egemenliği iç ve dış dayanaklarıyla yıkmak ve kurulu düzene son vermek yoluyla, yani mevcut sınıf ilişkilerini temelden değiştiren bir devrimle çözmek. Bu da bir "siyasal çözüm"dür, sorunun kurulu düzeni aşan devrimci çözümüdür.

Bu iki çözüm arasındaki fark, yalnızca ilkinin kısmi, iğreti ve geçici olmasında; oysa ikincisinin ise, sorunun toplumsal-sınıfsal kaynaklarını kurularak çözeceği için, tek gerçek ve kalıcı çözüm olmasında değildir. Bununla da bağlantılı olan asıl fark, her iki çözümün kendine özgü sınıfsal anlamıdır. Bu birbirinden temelden farklı iki çözümün gerisindeki sınıfsal güçlerin temelden farklılığıdır. Bunların sınıfsal konum ve çıkarlarının uzlaşmaz niteliğidir. İlkinde sınıfsal varlıkları kurulu toplumsal düzene sıkı sıkıya bağlı burjuva sınıfların değişik kategorileri sözkonusuyken; ikincisinde, başta işçi sınıfı ve yoksul köylülük olmak üzere, ezen-ezilen ulusun emekçi sınıf ve tabakaları sözkonusudur.

Kuşkusuz tüm siyasal sorunlarda olduğu gibi

Kürt sorununda da ara sınıf konumlarına uygun düşen çözüm şekilleri vardır. Fakat Kürt sorununun bugünkü safhasının da somut ve canlı bir biçimde gösterdiği gibi, bu ara sınıf çözümleri uzun süre bağımsız kalamazlar; toplumun temel sınıflarının ortaya koyacağı etkinliğe ve ağırlığa göre, yukarıdaki iki ana çözümden birine meyileler, giderek bu çözümlerden birinin unsuru haline gelirler.

Tüm bunlardan çıkan basit ve tartışmasız sonuç ise şudur. Kürt sorunu çerçevesinde gerçek seçenekler; askeri çözüm ya da siyasal çözüm biçiminde değil, kurulu düzeni aşan devrimci çözüm ya da kurulu düzeni taban üzerinde anayasal-reformcu çözüm biçimindedir. "Siyasal çözüm" üzerine süren gürültülü propagandanın kararttığı basit gerçek tam da budur.

Siyasal sorunlara yaklaşım ile sınıf konumu ve çıkarları arasındaki kopmaz bağ, siyaset biliminin ABC'sidir. Bu basit gerçek unutulmadığı ya da bilinçli ve hesaplı bir çabayla karatılmadığı sürece, bundan çıkan bir başka basit sonuç daha var. Bugünün Türkiye'sinde ve Kürdistan'ında mevcut tüm temel sınıfların ve onların farklı kesimlerinin, bunların yanısıra, soruna taraf olan tüm uluslararası güçlerin, Kürt sorununa ilişkin olarak kendi konumlarına uygun düşen politik yaklaşımları ve bu çerçevede "politik çözüm" arayışları var.

Dolayısıyla, "politik çözüm"ün sözünü bile duymak istemez gibi görünen sömürgeci Türk burjuvazisinin de gerçekte kendine göre bir "politik çözüm"ü var. Buna rağmen "savaş"ta bu kadar katı biçimde ısrar ediyorsa, bu tam da kendi düşündüğü politik çözüme uygun koşulları yaratmak içindir. "Savaş" burada basitçe "politikanın başka araçlarla devamıdır". "Önce ez-sonra çöz" olarak veciz bir biçimde formüle de edilen bu politik çözüm arayışı, sanılabileceği gibi, temelde ne ABD emperyalizminin ne de TÜSİAD oligarklarının "politik çözüm" arayışına terstir. PKK tümüyle bir yoksul sınıf hareketiyken, emperyalizmi cepheden hedef alıyor ve sorunun devrimci çözümünde kesin bir ısrar gösteriyorken, "önce ez-sonra çöz" üzerine hiçbir tartışma ve anlaşmazlık yoktu. Kaldı ki formülün kendisi de zaten ABD patentlidir ve devrimci gelişmelerin durdurmanın, devrimci gelişmelere yolaçan sorunları sistem içi çözümlere kavuşturmaya uygun koşullar elde etmenin bir ifadesidir. 1989'daki ünlü Malta Zirvesi'nden beri bu formül esnetilmiş, "savaş"ehlileştirmenin, devrimci akımları düzen içi çözümlere razı etmenin bir aracına dönüştürülmüştür. '89 çöküşü emperyalist dünyanın işini bu açıdan hayli kolaylaştırmış, çeşitli kriz bölgelerinde sistemin çıkarlarına uygun "siyasal çözüm"ler peşpeşe gelmiştir.

Fakat tüm bunlara rağmen, Türk devletinin yürüttüğü sömürgeci kirli savaşın karşısına "siyasal çözüm" baskısıyla çıkmanın ve bu çözümü "askeri çözüm"e bir alternatif olarak sunmanın tarihsel ve güncel nedenlere dayalı bir temeli ve mantığı da vardır. Bunun tarihsel temeli, Türk devletinin geleneksel inkar ve imha politikasıdır. Türk devleti, tüm Cumhuriyet tarihi boyunca Kürt kimliğini hep inkar etmiş, Kürtlerin ulusal kimlik ve haklar uğruna her çıkışını kanla bastırmıştır. Her bastırmanın ardından ise, inkarcı politikayı zora dayalı bir sistematik asimilasyonla kesin bir sonuca bağlamaya, Kürt sorununa Kürt kimliğinin yok edilmesi temeline tarihsel bir "çözüm" bulmaya çalışmıştır. Dolayısıyla "siyasal çözüm" baskısı, 28 Kürt isyanı için ba-

şarılının 29. 'su için olanaksız olduğunu, geleneksel inkar ve imha politikasının tam bir iflasla sonuçlandığını, Kürt kimliğini tanıtmaktan ve ulusal haklar konusunda "Kürtler"e tavizler vermekten başka bir çaresi olmadığını Türk devletine hatırlatmak amacıyla yöneliktir. İstisnasız tüm "siyasal çözüm"çüler için bir ortak amaçtır bu.

Güncel olan yön ise, geleneksel olanın bir uzantısıdır. Kürt sorununun varlığını resmîyette kabul etmeyen bir devletin, savaştığı gücü bir ulusal siyasal hareket değil de bir "terörist" örgüt olarak nitelmesi, özgürlük mücadelesini "terör", yürütülen savaşı ise devletin "terör"e karşı "asayiş"i tesis etme mücadelesi sayması normaldir. Fiiliyatta hiçbir anlamı olmayan, kitleleri aldatmanın yanısıra, yalnızca hukuksal kaygılara dayalı ideolojik argümanlardan ibaret olan bu savlar nedeniyle, somutta savaşıyan taraf olarak PKK resmen muhatap alınmamakta ve doğal olarak Cenevre Savaş Sözleşmesi hükümleri de uygulanmamaktadır.

Bu "siyasal çözüm"çülerin farklılaştığı bir konudur. Emperyalistler ve ülke içindeki "siyasal çözüm"cü uzantıları, büyük bir ikiyüzlülükle ve Türk devletinin yürüttüğü kirli savaşı zor sokmamak kaygısıyla, bu konuda devletin resmi politikasına şimdilik ses çıkarmamaktadırlar. Dolayısıyla işin bu yönü, şimdilik yalnızca PKK'nın yürüttüğü "siyasal çözüm"propagandasının temel amaçlarından biridir. Bu çerçevede "siyasal çözüm" baskısı, PKK cephesinden, bir taktik hedef olarak, aynı zamanda siyasal meşrulaşma amacına yöneliktir.

"Siyasal çözüm" arayışı ve ulusal harekette yön değişimi

PKK -bir siyasal meşrulaşma aracı ve olanağı olarak "siyasal çözüm" ya da görüşme talebini erken bir tarihte ileri sürmeye başladı. Bu aşamada ve çerçevede sorun, bu taktik tutumla Türk devletini zor sokmak ve özgürlük mücadelesinin manevra imkanlarını çoğaltmaktır. Dahası "siyasal görüşme" çağrısı, bir zorlanmanın ve uzlaşma arayışının ürünü olmak bir yana, tersine başarılı bir gelişmenin verdiği güç ve güvenle yapılan bir taktik açılımdır.

Ne var ki 1993 Ateşkesi'yle birlikte girilen yeni süreçte, durumun mahiyeti ve gerçek anlamı artık tümüyle başkadır. Aradan geçen iki yıl içinde ulusal hareketin yapısında ve sosyal bileşiminde yaşanan değişimle de bağlantılı olarak PKK'nın yaptığı bir dizi yeni politik açılımın toplu bir bilançosu, bu konuda bir tartışma ve tereddüt bırakmamaktadır. PKK'nın Kürt sorununun çözümünde yeni bir yola girdiği, "siyasal çözüm" çağrısının bu çerçevede artık tümüyle farklı bir anlama geldiği, tüm yeni taktik tutum ve açılımların da bu yeni çözüm çizgisine göre ayarlandığı geline yerde açık bir gerçektir.

PKK önderliğindeki devrimci ulusal hareketi bu yön değişikliğine götüren sürecin mantığını komünistler ateşkesi izleyen değerlendirmelerinde ortaya koydular. Bunun bazı yönleri üzerinde ayrıca duracağız. Şimdilik bu yön değişikliğinin ifadesi ve göstergesi bazı temel olguları sıralayalım.

● Geline yerde ulusal özgürlük mücadelesinin yoksul köylü-emekçi tabanına dayalı halkçı-devrimci karakteri belirgin biçimde geri plana düşmüş, ulusal hareket en saf biçimiyle ulusal istemler çizgisine oturmuş, bu anlamda ulusal burjuva karakteri belirgin biçimde önplana çıkmıştır.

Bunun bir yansıması ve göstergesi olarak, PKK Kürdistan toplumuna ilişkin sınıfsal kategorileri neredeyse anmaz olmuştur. PKK için artık bir bütün olarak "Kürtler", "Kürt toplumu" ve "Kürt kimliği" vardır. "Kürt toplumu"nda çıkarları birbirine taban tabana zit uzlaşmaz sınıflar değil, her sınıftan "yurtseverler" ve her sınıftan "ulusal hainler" ya da "sömürgeciliğin ajanları" vardır.

Yine bunun bir uzantısı olarak, Kürt büyük burjuvazisi ve toprak sahiplerine karşı ve ulusal

Geline yerde ulusal özgürlük mücadelesinin yoksul köylü-emekçi tabanına dayalı halkçı-devrimci karakteri belirgin biçimde geri plana düşmüş, ulusal hareket en saf biçimiyle ulusal istemler çizgisine oturmuş, bu anlamda ulusal burjuva karakteri belirgin biçimde önplana çıkmıştır. Bunun bir yansıması ve göstergesi olarak, PKK Kürdistan toplumuna ilişkin sınıfsal kategorileri neredeyse anmaz olmuştur. PKK için artık bir bütün olarak "Kürtler", "Kürt toplumu" ve "Kürt kimliği" vardır.

hareketin esas yükünü taşıyan yoksul köylülük ve şehir emekçilerinin sınıfsal çıkarları doğrultusunda herhangi bir propaganda-ajitasyon yapılmamaktadır. Aynı şekilde, Kürt emekçileri Türk burjuvazisinin yalnızca ulusal baskı ve zulmüne karşı uyarılmakta ve eyleme çağrılmakta, sınıfsal çelişkiler ve bunun ürünü istemler görmezlikten gelinmekte, kullanılmamaktadır.

Tüm bunların bir ifadesi ve sonucu olarak, devrimci temeller üzerinde gelişen bir ulusal özgürlük mücadelesinin temel ayırdedici özelliklerinden biri olan halkçı devrimci sınıf çizgisi neredeyse kaybolmuştur. PKK devrimci bir halk

hareketi kimliği yerine, saf şekliyle bir ulusal hareket kimliğini önplana çıkarmış, onu geliştirmeye yönelmiştir.

● '89 sonbaharında patlak veren ve '90-91 yılları boyunca gelişip serpilen halk hareketi ulusal istemlerin dar çerçevesine hapsedilmiş, sınıfsal bir çizgide derinleştirilmemiş, kalıcılaştırılıp kurumlaştırılmamıştır. Kürt feodal-burjuva sınıfların karşıya almak kaygısıyla yoksul köylülüğün ve kent emekçilerinin sınıf enerjilerini tüm yönleriyle açığa çıkaracak bir devrimci mücadele çizgisinden geri durulmuştur. '91 seçimlerinde HEP üzerinden Kürt burjuvazisiyle ilişkiler gelişince de, bu emekçi halk potansiyelinin HEP-SHP ittifakı üzerinden düzen kanallarına akmasının önü açılmıştır. HEP-SHP ittifakının ve onu izleyen koalisyon hükümetinin yarattığı dayanaksız hayaller ve politik rahavetin kitle hareketine büyük bir darbe olduğunu ise 1992 Newroz olayları en çarpıcı biçimde göstermiştir. PKK'nın yerel ayaklanma çağrıları karşılıksız kaldığı gibi, Newroz kutlamaları da önceki yıllarla kıyaslanamaz ölçüde sönük geçmiştir.

1992 Newroz'u, bu açıdan bir dönüm noktasını işaretlemektedir. Yerel ayaklanmalarla ordulaşmaya geçmeyi ve bir Botan-Behdınan hükümeti kurmayı

hedefleyen PKK -kitle hareketindeki gerileme nedeniyle bunu başaramayacağını anlayınca, gerilla savaşında tutunmayı ve bunu Türk devletini siyasal görüşme ve tavizlere mecbur etmenin bir olanağı olarak değerlendirmeyi giderek bir yeni politik yönelim haline getirmiştir.

● Bunun birbiriyle bağlantılı iki sonucu, Kürt burjuvazisinin gitgide genişleyen kesimleriyle yasal politik zeminler üzerinden hızla gelişen ilişkiler ile bu çerçevede artan "siyasal çözüm" arayışları olmuştur. Güney Kürdistan'daki kukla devlet üzerinde kurduğu denetimin verdiği olanakları da kullanarak ABD emperyalizminin izlediği çok yönlü kuşatma ve ehlileştirme çizgisinin basıncı, bu süreci ayrıca beslemiştir.

1993 Mart'ında ateşkes bu sürecin mantıksal bir ürünüdür. Tartışmalı olan kendi başına ateşkes değildir. Dışa dış sürmekte olan bir savaşta bir soluklanma molası ya da düşmanı belli açmazlara düşüren bir taktik manevra olarak, bu tür ateşkesler kendi başına reddedilemez. Ne var ki, ateşkesin politik platformu olarak gündeme gelen PKK-PSK Protokolü ile bunu tamamlayan "geniş ittifaklar" ve "Kürt ulusunun her düzeydeki birliği" çizgisi, somut anlamı bakımından, Kürt sorununun çözümünde Kürt burjuvazisinin politik platformuna kaynak olmuştur. Özal şahsında muhatabını kaybeden ve başarısızlığa uğrayan ateşkes geride kaldığı halde, ünlü protokolde anlamını bulan yeni çizgi devam ettirilmiştir. Her yeni politik açılım bununla uyumlu olarak formüle edilmiştir. Ve en önemlisi, özellikle diplomatik alandaki girişimlerle ve son olarak Sürgünde Kürt Parlamentosu yoluyla, Kürt burjuvazisine ulusal hareket içinde geniş bir politik inisiyatif alanı yaratılmıştır.

● Türk burjuvazisinin belli kesimlerine yönelik yaklaşımlar, bu aynı sürecin bir başka yönüdür. Bilindiği gibi, sömürgeci Türk burjuvazisi, başarısız ateşkesin ardından azgın bir şovenizm eşliğinde kirli savaşı akıl almaz boyutlara vardırdı. Fakat gerilla hareketinin dayanma gücü ile kitlelerin bu harekete kırlamayan desteği, bu politikayı hızla iflasa götürmektedir. Bu, emperyalist destekçiler kadar Türk burjuvazisinin TÜSIAD'da temsil edilen ve uzun vadeli çıkarları konusunda hassas olan en güçlü kesimleri tarafından da görülmekte, çıkmaza giren politikanın alternatifleri bir süredir dipten dibe hazırlanmaktadır. TÜSIAD'ın kirli savaşın tırmandırıldığı bir tarihte, daha 1993 sonbaharında, ortaya bir "siyasal çözüm" tartışması atması boşuna değildir. Özal'ın ardından bu eğilimi Cem Boyner'in YDH'si seslendirmektedir. Bugün için açıkça telaffuz etmeseler de, aslında bu kesimler savaşın tarafları konusunda gerçekçidirler. Bu çerçevede,

“ PKK-PSK Protokolü'nün metni incelendiğinde, Kürt hareketindeki dönüm noktasının bu protokolda somut anlamını bulduğu açıkça görülmektedir.

Protokol, Kürt sorununa AGİK Sözleşmesi çerçevesinde sistem içi, demokratik federasyon çerçevesinde düzen içi bir çözüm önermektedir. Demokratik federasyon, sorunun "adil çözüm"ünün somut biçimi ve protokolünün nihai hedefi olarak tanımlanmaktadır: "Kürt sorununun adil çözümünü ancak iki halkın eşitliği temelinde mümkündür. Biz böyle demokratik yapıda iki halkın yanyana, kardeşçe barış içinde yaşayabileceği görüşündeyiz. Bunun biçimi demokratik federasyondur."

"Nihai hedefin ve "adil çözüm"ün bu tür bir tanımı Kürt sorununun bir devrimin sorunu olarak ele alınmasından artık vazgeçildiğinin ilanidir. Çözüm, kurulu düzen tabanı üzerinde siyasal ve anayasal düzenlemeler düzeyine indirgenmiştir. Bu, Kürt reformist hareketinin bugüne kadar PKK tarafından haklı olarak hep suçlanagelen ve reddedilen reformist platformudur. Kürt sorununun Kürt mülk sahibi sınıflarının çıkarlarına, sınıfsal-siyasal perspektiflerine uygun çözüm şeklidir. Çözüm bu platforma indirgenince, içte Türk burjuvazisiyle sorunun barışçıl çözümü için görüşme ve diyalog, dışta emperyalist dünyayla diplomasi yolunun önem kazanması da son derece doğaldır.

(Kürt Ulusal Sorunu, Eksen Yayıncılık, s. 182-183)

PKK şahsındaki gelişmeler ile Kürt burjuvazisinin harekette artan ağırlığını dikkatle değerlendirmektedirler.

Dikkate değer olan ise, PKK'nın, sermaye sınıfının her türlü devrimci gelişmeye düşman olan bu en gerici ve Amerikancı çevrelerinin, salt Kürt sorununun devrimci birikimini yoketmeyi ve düzeni bu temel sorunun yarattığı sıkıntılardan kurtararak düze çıkartmayı amaçlayan çıkışlarını cesaretlendirmesidir. PKK'nın, Kürt sorununu bu çevrelerle çözmeyi uman bir Kürt hareketinin Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri için ne anlam ifade edeceğine fazlaca aldırmadığı görülüyor. Öte yandan, sorunu Türk burjuvazisiyle nasıl çözülebileceğini her fırsatta yineleyen PKK'nın, bu aynı sorunu Türkiye işçi sınıfı ve emekçileriyle nasıl çözebileceği üzerine susması da aynı şekilde dikkate değerdir.

● Bu sonuncu nokta yeni gelişmelerin ışığında çok da şaşırtıcı değildir. Kürdistan'da devrimci sınıf çizgisinden uzaklaşan ve Kürt sorununu kurulu düzen çerçevesinde bir "siyasal çözüm"e kavuşturmayı bir politik mücadele eksenini olarak benimseyen bir hareketin, Türkiye için devrim perspektifini koruması zaten beklenemez. PKK'nın izlediği yeni politik çizgi, Türkiye için devrimi değil, fakat demokrasiye geçişi esas alan bir çizgidir. PKK, Türkiye'nin işçi-emekçi hareketini ve onun devrimci-politik güçlerini devrim sürecinin dinamikleri olarak değil, fakat Kürdistan'daki özel savaş baskısını azaltacak, giderek Kürt sorununun "siyasal çözüm"ünü kolaylaştıracak "demokrasi güçleri" olarak görüyor. Bu bakış açısının bir yansıması olarak, 1993 yazında gündeme getirilen ve çok geçmeden dağılan Devrimci-Demokratik Güç Birliği için hazırlanan mücadele platformunda, devrim ve iktidar hedeflerinin açık bir tanımından şaşırtıcı bir ısrarla kaçınılmıştır. PKK'nın bu politik yaklaşımının, "siyasal çözüm" çizgisine de bağlı olarak, Türkiye sorununu reformist kesimlerinden ve sendika bürokrasisinin reformist temsilcilerinden destek bulması anlaşılır bir durumdur.

PKK lideri Abdullah Öcalan, son zamanlarda sık sık Türkiye'nin yaşamakta olduğu "ağır kriz"in çözümünün Kürt sorununun çözümünden geçtiğini, bunun ise Türkiye'yi düze çıkaracağını vurgulamaktadır. "Politik" niyetlerle söylendiği kabul edilse bile, bu vurgunun kitlelere verdiği mesaj son derece çarpıktır. Kaldı ki bunun, emperyalist odaklara hitap edilirken sık sık tekrarlanan "Ortadoğu'nun İstikrarı" Kürt sorununun çözümünden geçmektedir vurgusuyla mantıksal bir bütünlüğü de vardır. Kürt reformistlerinin formülü "Dünyaya barış, Türkiye'de demokrasi ve Kürdistan'a otonomi" biçimindeydi. Bugün "siyasal çözüm" çizgisine bağlı olarak bu adeta, "Ortadoğu'ya istikrar, Türkiye'ye demokrasi, Kürdistan'a federasyon" biçimini almıştır. Nitekim PKK-PSK Protokolü'ndeki biçimi de özü itibarıyla böyleydi. Aynı şey Brüksel Kürt Konferansı'na gönderilen mesaj, AGİK Zirvesine gönderilen mektup ve nihayet Sürgünde Kürt Parlamentosu'nun kuruluş bildirisinde yeralan mantık için de geçerlidir.

● Türkiye için devrim perspektifinin yitirilmesinin temel sonuçlarından biri, Türkiye devrimci hareketine karşı eleştiri sınırlarını çok çok aşan hasmane bir dilin ısrarla ve bizzat Öcalan tarafından döne döne kullanılmasıdır. Türkiye devrimci hareketi kasıtlı bir tutumla reformist-kemalist ve sosyal-şoven sol çevrelerle aynı kategori içinde ele alınmakta, bir çok noktada haksız biçimde ve en ağır sözlerle suçlanmaktadır.

Türkiye için devrim perspektifinin yitirilmesinin bir öteki sonucu ise, Türkiye'nin metropollerindeki işçi-emekçi Kürt kitlelerinin ulusal hareketin "siyasal çözüm" çizgisi içine hapsedilmesidir. Bu amaçla milliyetçi ideoloji ve duyguların bilinçli biçimde kullanılması, bu kitlelerin Türk işçi ve emekçileriyle birlikte genel sınıf mücadelesine etkin bir biçimde katılmasını zaafa uğratmaktadır.

● Fakat denebilir ki, "siyasal çözüm" çizgisinin en vahim ve devrimci kimlik yönünden en tehlikeli adımı, anti-emperyalist perspektifin ve emperyalizme karşı açık ve kararlı mücadele çizgisinin bir yana itilmesidir. Emperyalizmin varlığını ve çıkarlarını doğrudan hedeflemeyen, ona karşı açık bir tutuma ve politik mücadele çizgisine sahip olmayan devrimci herhangi bir akım düşünülemez. Emperyalizmin çağdaş dünyada her türlü gericiliğin, baskının ve

Kürdistan'da devrimci sınıf çizgisinden uzaklaşan ve Kürt sorununu kurulu düzen çerçevesinde bir "siyasal çözüm"e kavuşturmayı bir politik mücadele eksenini olarak benimseyen bir hareketin, Türkiye için devrim perspektifini koruması zaten beklenemez. PKK'nın izlediği yeni politik çizgi, Türkiye için devrimi değil, fakat demokrasiye geçişi esas alan bir çizgidir. PKK, Türkiye'nin işçi-emekçi hareketini ve onun devrimci-politik güçlerini devrim sürecinin dinamikleri olarak değil, fakat Kürdistan'daki özel savaş baskısını azaltacak, giderek Kürt sorununun "siyasal çözüm"ünü kolaylaştıracak "demokrasi güçleri" olarak görüyor.

sömürünün temel kaynağı ve esas dayanağıdır. Türk sömürgeciliğine karşı mücadele, içteki feodal-burjuva dayanaklarını olduğu kadar dıştaki emperyalist dayanaklarını da hedeflediği ölçüde devrimcidir. Ulusal sorunda devrimci çizgi ile ulusal reformist çizgi arasındaki temel ayırım noktası tam da budur. Bu gün PKK'nın izlediği çizgi ile Talabaniler'in ve Burkaylar'ın izlediği çizgi arasındaki temel farktı ve bu iki farklı ulusal akımı bir uçurum gibi birbirinden ayırıyordu.

Başta Talabani olmak üzere Kürt reformistlerinin PKK üzerindeki basıncının temel amaçlarından biri PKK'yı bu alanda geriletme, emperyalizmle diyalog ve uzlaşma çizgisine çekmekti. Onlar, ulusal haklar için, sömürgeci devletlere karşı, fakat "büyük devletler"le, yani emperyalistlerle birlikte diyorlardı. Burkaylar daha çok Avrupalı emperyalistlerden destek umarlarken, Talabaniler Kürt sorununda ABD taşeronu gibi hareket ediyorlardı. Talabani'nin ateşkesten bir süre önce Öcalan'a gönderdiği mektupta söyledikleri aynen şöyledir: "Devrimler dönemi bitmiştir, silahlı direnme dönemi bitmiştir, artık tarihe karışmıştır. Yeni dünya düzeni siyasi görüşmeler yoluyla, ABD'nin himayesinde, serbest piyasaya dayalı, burjuva demokrasiler sistemi hakim tek nizamdır. Sizin de bunu kabul etmekten başka bir çareniz yoktur."

PKK uzun yıllar bu teslimiyetçi-hain çizgiye karşı devrimci Kürt hareketinin bağımsızlık çizgisini net bir anti-emperyalist tutumla temsil ediyordu. Ne var ki bugün bu çizgiden rahatsız edici düzeyde bir ayrılma vardır. PKK cepheden hedef alacağı em-

peryalist odakları ikna etmek çabası gösterebiliyor. Onları Kürt sorununa hakem olamaya çağırabiliyor. Ve hatta, bu doğrultudaki "olumlu" adımlarında onlara destek olmaktan bile söz edebiliyor. Bu amaçla emperyalist şeflere çağrılar çıkarabiliyor. AGİK'e mektuplar yazarak "Kürt sorununa müdahale"ler isteyebiliyor.

Tüm bunlar bir "politik manevra" ya da "taktik" değil, Kürt burjuvazisiyle geliştirilen ilişkilerin ve Türk burjuvazisiyle kurulu toplumsal düzeni temel alan bir "siyasal çözüm"ün mantıksal uzantısıdır. Kürdistan'da sınıf çizgisinden uzaklaşmanın ve Türkiye'ye ilişkin olarak devrim perspektifini yitirmenin doğal sonucudur. Bu Talabani'nin önerdiği çizgiye uygun düşen bir yönelime giriştir. Sorunu başka türlü anlamının olanağı yoktur.

● Tüm bunları tamamlayan son bir nokta ise PKK'nın sosyalizme ilişkin yeni "açılımlar"ıdır. PKK artık kendini marksist-leninist olarak tanımlamamakta, Öcalan bunu bir "yakıştırma" sayabilmektedir. Marks ve Lenin'in temsil ettiği bilimsel sosyalizm PKK için bir referans olmaktan çoktan çıkmıştır. PKK bunun yerine yaratıcı "ulusal sosyalizm"den ya da dar sınıf bakış açısından kurtulmuş "insanlık sosyalizmi"nden söz etmektedir. PKK'nın bu "yaratıcı" ve "ulusal" sosyalizmi, proleter sınıf içeriği ve kimliğinden sıyrılmıştır. PKK için artık proletarya, proleter sınıf idealleri ve amaçları, proleter sınıf değerleri değil, "insanlık", "insanlık idealleri ve amaçları" ve "insani değerler" önemlidir. "Dar sınıfsal amaçlar"dan kopmak adına savunulan bu yeni sosyalizm anlayışı gerçekte proletarya sosyalizmine karşı burjuva sosyalizminin bir savunusudur. Ve bu sosyalizm anlayışı Kürt toplumunun uzlaşmaz sınıf yapısını görmezlikten gelen, tüm Kürtleri ulusal istemler etrafında birleştirerek ulusal ve insani kimliğine kavuşturmayı amaçlayan politik çizgiye tamamen uygun düşmektedir.

PKK Marksizm-Leninizm dememek kaygısıyla da olsa, hala "bilimsel sosyalizm"den söz ediyor. Fakat unutmus görüldüğü şudur ki, sosyalizmin bilim haline getirilmesi, onun proletarya şahsında maddi bir dayanağa kavuşması, proletaryanın tarihsel rolü eksenine oturması ile olmuştur. Marks'ın yaptığı ve Lenin'in geliştirip gerçekleştirdiği budur. Dolayısıyla Marks ve Lenin'in adlarından koparılmış bir sözde bilimsel sosyalizm, tarihsel gerçeklerle ve sosyalizm bilimiyle alay etmektedir.

Sosyalizm uygulamaları hiç de "dar sınıfsal" bakış açısıyla hareket ettikleri için değil, PKK'nın iddia ettiğinin tam tersine, çok fazla "geniş" bakış açısı ya da bakmak zorunda kaldıkları için başarısızlığa uğradılar. "Geniş cephe"den "bütün halkın partisi" ve "bütün halkın devleti"ne, "dünya barış"ından "genel insanlık sorunları"na kadar bu böyle. PKK bu açıdan yeni bir şey söylemiyor. Kruşçev'den Avrupa komünistlerine uzanan çok bilinen bir lakırdıyı tekrarlıyor. Öte yandan PKK, zaafılarına eleştirisi adı altında, 20. yüzyılın sosyalizm uygulamalarına karşı inkarcı bir tutuma da hızla kayıyor. PKK 5. Kongre'sinin bu açıdan verdiği işaretler hiç de hoş değildir.

Fakat bizim için burada önemli olan PKK'nın sosyalizm anlayışını ele almak değil, bu alandaki bir dizi geri adımın tam da "siyasal çözüm" çizgisine bağlı olarak ve aynı süreç içinde gündeme geldiğine işaret etmektir. PKK, son olarak 5. Kongre'sinde "Orak-Çekiç" amblemini terkederek bu tutumunu yeni bir boyuta vardırdı.

Kendini artık marksist-leninist görmeyen, proletaryanın devrimci sosyalizmi yerine içi boş ve belirsiz bir "insanlık sosyalizmi"ni savunduğunu söyleyen ve Orak-Çekiç'in simgelediği tarihsel ve manevi mirasın yükünden kurtulan bir PKK'ya, içerde burjuvazinin ve dışarda emperyalizmin bundan böyle bir başka gözle bakmaya başlayacağından kuşku duyulamaz.

Ulusal hareketteki değişimin nedenleri üzerine

Komünistler başından itibaren Kürt ulusal sorununu marksist-leninist ilkelerin ışığında ele aldılar ve bu çerçevede açık bir siyasal tutuma sahip oldular. 1991 yılı başında toplanan EKİM I. Genel Kon-

feransı, Kürt sorununa ilişkin görüş, değerlendirme ve tutumuna toplu ve sistematik bir ifade kazandırdı. Sorunun tarihsel temellerini, sosyo-politik içeriğini, kendine özgü yönlerini, güncel durumunu, gelişme olanaklarını, proletaryanın ulusal soruna ilişkin devrimci görevlerini ve sorunun devrimci çözümüne ilişkin marksist-leninist perspektifleri bütünlük içinde ortaya koydu. Komünistler bu genel açıklık sayesinde sorunun somut seyrini her aşamada ayrıca değerlendirmelere tabi tuttular. Bu çerçevede, ateşkesle birlikte gündeme getirilen "siyasal çözüm" platformu ve Kürt hareketinin bunda ifadesini bulan temel yön değişimini izleyen değerlendirmelere, özellikle dikkat çekmek istiyoruz.

EKİM I. Genel Konferansının toplandığı tarihte, Kürt hareketi tempolu bir gelişme seyri içindeydi ve Kürdistan'da '89 yılı sonu ve '90 yılı başında patlak veren ve ulusal hareketi yeni bir safhaya sıçratan politik kitle hareketleri (serhildanlar) güçlenerek devam etmekteydi. Gelişmenin henüz sorunsuz görüldüğü bu safhada, Konferansımız hareketin yakın geleceğine ilişkin temel bazı risklerin önemle altını çizdi. Bu çerçevede, birbirleriyle bağlantılı iki temel tespit yaptı.

Bunlardan ilkişuydu: "Kendi mecrasında gelişen devrimci ulusal hareket, kendi öz gücüyle bugün sorunu çözüm gündemine sokmuş bulunuyor. Ama çözüm gündemine girmek ile çözüme kavuşturmak arasında her zaman önemli bir mesafe vardır. Onlarca yıldır kendisini çözüm gündemine sokmuş bulunan, fakat hala çözülemediği gibi, bugün trajik bir biçimde emperyalist politikaların etki alanı haline gelen Güney Kürdistan'daki hareketin deneyimi de bu gerçeği ortaya koymaktadır. Türkiye Kürdistan'ında sorunun kendi öz devrimci birikimiyle çözüm gündemine girmiş olması, onun kendi sınırları içinde bir çözümünün son derece güç olduğunu, asıl çözümün sömürgeci Türk burjuvazisini bir sınıf olarak tasfiyeden geçtiğini, gitgide daha açık gösterecektir." (Kürt Ulusal Sorunu, Eksen Yayıncılık, s. 64-65)

Bununla bağlantılı olan ikinci tespit ise şöyleydi: "İşçi hareketinin bugünkü politik geriliği ve burjuva bilincin genel etkisi, onu Kürt sorunu ve Kürt halkının devrimci özgürlük mücadelesi karşısında kayıtsız ve edilgen bir konumda tutuyor hala. Buna son vermek göreviyle yüzyüze olan komünistler, bugün için Kürt yoksul sınıflarına dayalı olarak devrimci bir çizgide gelişen ulusal hareketin gelecekteki seyrinin ne olacağı sorununun, önemli, hatta belki belirleyici ölçüde, devrimci süreçlerin Türkiye'nin batısında nasıl seyredeceği sorununa bağlı olduğunu hep gözönünde tutmak zorundadırlar. Eğer işçi hareketi güçlenemezse, politik bir mecraya giremezse, devrimci ulusal harekete dolaylı ve dolaysız yeterli desteği sunamazsa, böyle bir durumda, devrimci ulusal hareketin ihtiyaç duyduğu kuvvetleri kendi mülk sahibi sınıflarıyla uzlaşarak yaratma eğilimi göstermesi muhtemeldir. Bunun ise ona nasıl bir akıbet hazırlayacağını kestirmek çok güç olmasa gerek." (a.g.e., s.71)

1993 Ateşkesi'yle birlikte gündemleşen ve o zamandan beri ulusal hareketin temel politik doğrultusu haline gelen "siyasal çözüm" iki yıl önceleyen bu değerlendirmeler, sonraki gelişmelerin nesnel mantığına da ışık tutmaktadır.

Kürt özgürlük hareketinin hızlı ve başarılı gelişmesi, Kürt sorununu çözümünü dayatan bir sorun olarak toplumun gündeminin birinci sırasına koydu. Fakat tam da bu başarının kendisi, hareketi getirip belli bir gelişme sınırına dayadı. Sorun çözüm gündemine konuldu, ne var ki sorunun devrimci çözümünü için gerekli toplumsal-siyasal kuvvete ulaşılamadı.

Komünistler, bugüne kadarki değerlendirmelerinde, bu sınırın aşılmasının Türkiye işçi sınıfı ve emekçilerinden alınacak destekle mümkün olduğunu, böyle bir desteğin verilmesinin Kürdistan'daki devrimci sürecin derinleşmesini kolaylaştıracağını, hareketin gerçek bir eşitlik ve özgürlük mücadelesi çizgisinde ilerlemesini gü-

" Bu PKK'nın iddia ettiği gibi Kürt devriminin yeni bir aşaması değil, devrimci gelişme çizgisinden bir yüz çevirmedir. Kürt burjuvazisiyle ve onlar üzerinden Batılı emperyalistlerle ilişkilerde ifadesini bulan yeni sürecin çıplak anlamı budur. Kürt özgürlük mücadelesi bugüne dek Kürt burjuvazisinin uzlaşma çizgisini reddederek ve emperyalizmi karşısına alarak gelişti. Bu Kürt alt sınıflarının konumuna ve çıkarlarına uygun düşen bir mücadele platformuydu. Hareket devrimci kimliğini, süreç devrimci anlamını burada bulmaktaydı. Emperyalizmin PKK önderliğini boğmak politikası da buradan kaynaklanmaktaydı.

Oysa PKK bugün, "Kürt ulusunun her düzeyde birliğini sağlamak" adı altında YNK, KDP ve PSK ile ilişkilerde yeni bir dönem başlatmıştır. Bu partiler şahsında kurulmaya çalışılan cephenin sınıfsal ve politik anlamı, Kürt mülk sahibi sınıflarla güç ve kader birliğidir. Bu Kürt sorununa sistem ve düzen içi bir çözüm demektir. Bu ise sorunun Kürt burjuvazisinin sınıf konumuna ve çıkarlarına uygun bir çözümü demektir. Olayın objektif anlamı budur. PKK'nın bugünkü gücü ve gelişmeler içindeki tartışmasız yeri, kendi başına bir güvence oluşturmaz. Güvence, devrimci perspektif ve politikadadır.

Kürt mülk sahibi sınıflar ve emperyalizm ile bunlar üzerinden kurulan ilişkiler, bu perspektif ve politikalarda stratejik bir yön değişiminin ifadesidir. Türk burjuvazisiyle uzlaşma, bu çerçevede yalnızca bir sonuçtur. Dolayısıyla bu uzlaşmanın bugün gerçekleşmemesi, son gelişmelerin anlamını hiçbir biçimde değiştirmez.

Son gelişmelerle birlikte yoğunluk kazanan siyasal çözüm mü askeri çözüm mü tartışması, çarpıtılmış bir ikilemin ifadesidir. Gerçek ikilem, devrimci çözüm mü reformcu (anayasal) çözüm mü şeklindedir. Bunların ikisi de "siyasal çözüm"lerdir.

Fakat ilki Kürt emekçi sınıflarının çıkarlarının bir ifadesi olarak sistem dışı bir çözümü, ikincisi Kürt burjuvazisinin çıkarlarına denk düşen sistem içi bir çözümü karakterize eder. Birinci çözüm ezilen ulus emekçilerinin ezen ulus işçi sınıfı ve emekçileriyle kader birliğini, ikinci çözüm ezilen ulus emekçi sınıflarının kendi burjuvazisinin kuyruğuna takılmasını getirir. Emperyalizm ve sömürgeci burjuvaziyle uzlaşma, bu sonuncusunu kendiliğinden izler.

(Kürt Ulusal Sorunu, Eksen Yayıncılık, s.188-189)

venceye alacağını vurguladılar. Bu çerçevede, bunun başarılmanasının tarihsel ve siyasal sorumluluğunu da Türkiyeli komünistlerin ve devrimcilerin omuzlarında gördüler. Bu değerlendirme tümüyle doğru olmakla birlikte, PKK şahsında Kürt özgürlük hareketinin izlediği politik çizgiden kaynaklanan sorunları ve sorumlulukları yeterince hesaba katmadığı için eksiktir. Bu nedenle burada sorunun bu eksik bırakılan yönü üzerinde kısaca durmak, dolayısıyla devrimci süreci ilerletmemenin bir sonucu ve bu anlamda bir açmazın ürünü olarak gündeme gelen "siyasal çözüm" çizgisinde bizzat PKK'nın taşıdığı sorumluluğa işaret etmek istiyoruz.

***

PKK'nın 1984'te başlattığı silahlı ulusal direnişi, '80'li yıllar boyunca esas olarak bir gerilla savaşı olarak gelişti. Bu savaşın kadro kaynağı ve kitle desteği, ezici ağırlığı ile Kürt yoksul ve orta köylülüğe dayanıyordu. Hareketin devrimci kimliğinin, savaş kararlılığının, gelişme dinamizminin toplumsal dayanağı bu sınıf katmanları idi.

Silahlı direnişin sarsıntısı, devletin artan baskı ve terörünün yarattığı tepki ve nihayet gerilla savaşına eşlik eden politik çalışma, 1990 yılı başından itibaren bir çok kent ve kasabada yaygın bir politik kitle hareketine yolaçtı. Hemen tümüyle kent ve kırsal yoksul emekçi tabakalarına dayanan bu büyük hareketlilik, Kürt özgürlük mücadelesinde bir sıçramanın ifadesiydi ve yeni safhaya geçişin açık göstergesiydi. O güne kadar kırsal bir gerilla savaşı olarak gelişen hareket, artık kent ve kasabalarda devrimci kitle hareketleriyle birleşerek yeni bir güce ulaşıyordu. Hareketin aktif bir kitle dayanağına kavuşması, aynı zamanda sosyal tabanında bir genişleme anlamına geliyordu. Şimdi artık yoksul ve orta köylülüğün yanısıra, kent yoksulları, küçük-burjuvazinin değişik katmanları, öğrenciler ve kısmen işçiler ulusal hareketin kitle gücü içinde yer alıyorlardı.

1990-91 yılının gelişmeleri, hareket henüz Kürdistan'ın geneline yayılmamış olsa da, ulusal hareketin gerçek bir halk tabanına oturduğunu, gücünü ve dinamizmini buradan aldığını bütün açıklığı ile göstermekteydi. Aynı dönemde, o güne kadar sömürgeciliğin toplumsal dayanağını oluşturmuş feodal-burjuva sınıfların gelişen ulusal harekete karşı tutumları da gitgide daha açık bir hal aldı. Bunlar belirgin biçimde gelişen ulusal hareketin karşısında yer aldılar. Ulusal uyanışın ve hareketin o güne kadar feodal-aşiretsel bağımlılık ilişkileri içinde bulunan Kürt köylülüğünün bu ortaçağ ilişkilerinden kurtulması ve özgürleşmesi süreci olarak ilerlediğini gördükleri ölçüde, buna daha açık bir gerici sınıfsal tepki gösterdiler. Aşiret reisleri, toprak ağaları ve şeyhler, ulusal hareket biçiminde kendini ortaya koyan devrimci toplumsal-siyasal gelişmeye karşı bu gerici sınıfsal tepkilerini, sömürgeci Türk burjuvazisiyle daha sıkı bir kenetlenmeye giderek, onu militarist aygıtlarıyla bütünleşerek ve "koruculuk sistemi" yoluyla sömürgecilik cephesinden bizzat savaşa katılarak ortaya koydular.

Özetle, ulusal hareketin bu gelişme safhası, kendi toplumsal dayanakları ve kendisine karşı mevzilenen sınıflar şahsında, belirgin bir sınıfsal kutuplaşma ortaya çıkarmış bulunmaktaydı. Devrim sürecinde derinleşme; bu nesnel olguyu gözetken politik açımlar yapmak, ulusal özgürlük mücadelesine açık bir halkçı içerik kazandırmak, ulusal çelişki ve özlemleri üzerinden kendini göstermiş hareketi aynı zamanda sınıfsal çelişki ve özlemler yoluyla da geliştirerek gerçek bir devrimci halk hareketi düzeyine çıkarmakla olanaklıydı.

Kaldı ki, sürecin gelişme seyri bunu kendiliğinden zorluyor, dayatıyordu. Ulusal özgürlük mücadelesinin gelişmesi, Kürdistan'daki feodal kalıntıların ulusal boyunduruğun temel toplumsal dayanakları olduğu gerçeğini tüm açıklığıyla ortaya sermişti. Dolayısıyla, ulusal özgürlük mücadelesinin aynı zamanda feodal kalıntıların tasfiyesi olarak; yani köylülüğün yalnızca ulusal kölelik ilişkilerinden değil, fakat aynı zamanda bunun en sağlam dayanağı

Kürdistan'daki özgürlük mücadelesinin bir halk devrimi halinde gelişmesi, onun, içte Kürt feodal-burjuva sınıflarını, dışta ise Türk burjuvazisinin sömürgeci egemenliğini ve tüm bu köleliğin uluslararası dayanağını oluşturan emperyalizmi hedeflemesi ile mümkündür.

olan feodal bağımlılık ilişkilerinden de tümüyle özgürleşmesi biçiminde gelişmesinin nesnel bir zorunluluk olduğu açığa çıkmıştı. Belirtmeye gerek yok ki, gözetilmesi gereken bu nokta ulusal özgürlük mücadelesinin gerçek bir halk devrimi olarak gelişmesinin temel bir önkoşuludur.

Fakat sorunun bunu tamamlayan bir başka yönü daha var. Ulusal baskı ve kölelik, her zaman sınıfsal baskı ve köleliğin bir biçimidir, ona hizmet eder. Kürdistan üzerindeki sömürgeci egemenlik ve ulusal baskı, aynı zamanda Türk burjuvazisinin Kürdistan ve Kürt halk kitleleri üzerindeki sınıfsal baskı ve sömürsünün bir biçimi ve aracıdır. Böyle olunca, ulusal özgürlük mücadelesi, asıl ve temel olarak, Kürt halk kitlelerinin bu baskı ve sömürden kurtularak özgürleşmesi mücadelesidir, böyle olmak zorundadır.

Ulusal özgürlük mücadelesinin asıl dayanağının, feodal, yarı-feodal bağımlılık ilişkilerinin yanısıra, sermayenin baskı ve sömürsünden bunalmış köylü yığınları ile öteki yoksul-emekçi kesimlerden oluşmasının nesnel-toplumsal mantığı buradadır. Dolayısıyla, sömürgeci egemenliğe karşı mücadelenin bir halk devrimi olarak gelişmesi, derine kök salması ve yenilmez bir zemine oturması, bu mücadelenin halkçı sınıfsal içeriğini gözetmeye ve geliştirmeye sıkı sıkıya bağlıdır.

Temel önemde son bir nokta daha var. Türk sermaye sınıfının Kürdistan'daki sömürgeci egemenliğinin iç toplumsal dayanakları Kürt-feodal burjuva sınıfları ise, dış dayanakları da Türkiye üzerindeki emperyalist egemenlik olgusudur. Kürdistan'daki Türk sömürgeciliğinin arkasında emperyalizm vardır. Bu sömürgeci egemenlik, emperyalizmin aynı zamanda Kürdistan'ı da kapsayan sömürü ve yağmasının bir dayanağı ve aracıdır.

Sonuç olarak, Kürdistan'daki özgürlük mücadelesinin bir halk devrimi halinde gelişmesi, onun, içte Kürt feodal-burjuva sınıflarını, dışta ise Türk burjuvazisinin sömürgeci egemenliğini ve tüm bu köleliğin uluslararası dayanağını oluşturan emperyalizmi hedeflemesi ile mümkündür. Ulusal özgürlük mücadelesinin halkçı özünü ve devrimci toplumsal-siyasal içeriğin koruyabilmesinin, sınıfsal iktidar değişimini hedefleyen gerçek bir demokratik halk devrimi olarak gelişebilmesinin bundan başka hiç bir yolu yoktur. Bu da ulusal sorunun bir "siyasal çözüm"üdür. Fakat bu çözüm, kurulu düzenin sınırlarına sığmayan, onu aşan, mevcut sınıf ilişkilerinde köklü bir değişimi sağlayan bir "siyasal çözüm"dir. Ulusal sorunun çözümünde bu devrimci perspektif, doğal olarak, ulusal hareketi yalnızca salt ulusal istemlere dayalı bir hareket olmaktan çıkarmakla kalmayacak, fakat aynı zamanda, Kürdistan'daki devrimci süerci Türkiye'deki sınıflar

mücadelesi sürecine dolaysız ve organik olarak da bağlayacaktır. Bu gelişme, ulusal sorunu ve istemleri karartmak ya da geri plana itmek bir yana, onun köklü ve kalıcı çözümü için olanaklı tek gerçek zemini ve toplumsal güç ilişkilerini sağlayacaktır.

Özgürlük mücadelesinin en büyük gelişme atılımını yaşadığı 1990-91 yıllarında hareketin sınıf yapısı bu tür bir yönelime son derece uygundu. '90-91 yılı gelişmeleri tüm açıklığı ile göstermiştir ki, ulusal hareketin bu yeni uyanışı ve gelişmesi döneminde, ulusal istemlerin taşıyıcısı olan ve özgürlük mücadelesinin dinamizmini oluşturan toplumsal güçler, yalnızca Kürt toplumunun alt sınıflarıdır. En başta ise yoksul köylülük ile kent emekçileridir. Bu sınıflar ise, sömürgeci Türk burjuvazisiyle yalnızca ulusal değil, fakat aynı zamanda uzlaşmaz sınıf gelişmeleri de olan toplumsal kat-

“Aslında emperyalizm bir “siyasal çözüm”ü Türk burjuvazisine şimdiden dayatmaktadır. Bunun Türk burjuvazisinin belli bir kesimi içinde şimdiden savunucuları da vardır ve bu eğilim dipten dibe güçlenmektedir. Fakat bunun için bile, devletin Kürdistan'daki savaşta kısmi bir başarı elde etmesi şarttır. “Tenkil” tartışmasına paralel olarak ve bizzat aynı çevreler tarafından tartışılmakta olan bir öteki önemli sorundur bu. “Kisinger formülü”ne uygun bir durumu hiç değilse bir ölçüde, hatta yalnızca görüntüde sağlayabilmek bunun önkoşuludur. Türk devleti buna muhtaç hale gelmiştir.

Kürdistan'daki özgürlük mücadelesini zora sokan, ilişkileri ve savaşı karmaşık hale getiren, sistem içi bir “siyasal çözüm”ü bugünkü durumun fiilen tek alternatifi yapan temel neden, Türkiye cephesinde devrimci gelişmenin ve işçi sınıfı hareketinin bugünkü son derece geri olan düzeyidir. İşçi sınıfının özgürlük için savaşan Kürt halkına elini uzatamaması, kendi bağımsız politik eylemiyle bir devrimci önderlik kapasitesi ortaya koymaması, bugünkü tüm anormalliklerin ve Kürdistan devrimini bekleyen tüm potansiyel tehlikelerin gerçek nedenidir.

Ulusal sorunun devrimci çözümünü arzulayan ve onun Türkiye devrimi için ifade ettiği tüm olanakları en iyi biçimde değerlendirmek isteyenler, sorunun bu canalıcı ve çözücü halkasını kavramalı ve oraya yüktenmetmelidirler.”

(Kürt Ulusal Sorunu, Eksen Yayıncılık, s. 212)

manlardı. Bunlar Türkiye'nin geneline hakim sınıf ilişkileri içinde Türkiye işçi sınıfının ve emekçilerinin temel müttefikleri durumundadırlar.

Ulusal hareketin toplumsal tabanını oluşturan bu sınıf güçlerine işaret eden EKİM I. Genel Konferansı, bunun anlamı ile mevcut ve potansiyel sonuçları hakkında şunları söylüyordu:

“... Sınıfsal istemlerini henüz açık olarak ifade ediyor olmasalar bile, bu emekçi kimliğin dinamizmi onları kendi mülk sahiplerinden uzaklaştırmakta, Türkiye işçi sınıfına ve Türkiye'deki devrimci sınıfsal süreçlere yakınlaştırmaktadır. Bugünkü hareketin bu emekçi tabanına dayalı olarak ve devrimci bir temel üzerinde gelişiyor olması, aynı şekilde, Kürt feodal-burjuva sınıflarının harekete düşmanlığının, Kürt ara katmanlarının ise harekete ürkek ve temkinli yaklaşımlarının asıl nedenidir. Sınıfsal çıkarlar, Kürt feodal-burjuva sınıfları Türk burjuvazisinin kucağına itmiştir. Kürt orta burjuva katmanlarını, reformist bir program temelinde, aynı burjuvaziyle uzlaşmaya itiyor. Kürt yoksul köylülüğünün nesnel konumu ise, onu bir başka güce, Türkiye işçi sınıfına yakınlaştırıyor.” (a.g.e., s.66)

Kaldı ki, yalnızca Türkiye'de değil, fakat Kürdistan'da bile varlığı Türk ve öteki milliyetlere mensup işçilerden ayrı düşünülemez Kürt işçisi de, bu doğrultuda apayrı bir birleştirici kuvvet etkeniydi.

1984 çıkışıyla Kürt halkının ulusal uyanışında ve Kürt sorununun çözüm gündemine girmesinde tartışmasız bir tarihi rolü olan PKK, mücadelenin ulaştığı belli bir gelişme düzeyinden itibaren, bütün bu gerçekleri izlediği politik çizgide gözetememenin açmazlarıyla da yüzyüze kaldı. Ulusal hareketin halkçı muhtevasını gözetmek ve bu çizgide derinleşmek yerine, ulusal sorun ve istemleri gidgide daha saf bir biçimde ele alan bir milliyetçi dargörüşlülük örneği sergiledi.

Böylece yalnızca emperyalizm ve proleter devrimler çağında ulusal hareketin özünü ve gerçek devrimci olanaklarını gözden kaçırmakla kalmadı. Fakat aynı zamanda, '60'larla başlayan yeni tarihsel evrede, ulusal istemlerin devrimci bir temel üzerinde taşıyıcısı olan sınıfların Kürt emekçi sınıfları olduğunu, bunun ise, ulusal hareketin, belirgin toplumsal içeriği olan bir halk devrimi olarak gelişmesi zorunluluğuna işaret ettiğini gereğince gözetmedi.

Sonuç olarak, Kürdistan'daki devrimci sürecin bugün yüzyüze kaldığı sorunlar ve “siyasal çözüm” yönelimi, yalnızca Türkiye işçi sınıfının ve Türkiye devrimci hareketinin içinde bulunduğu durumla değil, fakat aynı zamanda PKK'nın izlediği politik çizgiyle de sıkı sıkıya bağlantılıdır. PKK, mülk sahibi sınıflarla buluşma zemini yaratan saf ulusal istemlere dayalı bir çizgi yerine, Kürt emekçilerinin toplumsal-siyasal istemlerini de gözetilen bir devrimci politik çizgide gelişmeyi esas alsaydı, kuşku yok ki, bunun Türkiye işçi sınıfı ve emekçilerinin sınıfsal uyanışına çok etkili bir dolaysız katkısı olurdu. Bu her iki ulustan işçi ve emekçilerin mücadele içinde yakınlaşmasını ve kaynaşmasını görülmemiş ölçüde kolaylaştırırdı. Ve Türk burjuvazisi için, işçileri ve emekçileri, milliyetçi önyargılarla ve şovenizmle zehirleyip toplumsal mücadeleden alıkoymak o kadar kolay başarılı bir iş olamazdı.

TOBB'un "Doğu Sorunu Teşhisler ve Tespitler" raporu: "Devrimci özünü boşalt ve ehlileştir!"

Özgürlük de, Eşitlik de Sosyalizmle Gelecek!

14 Temmuz'da PKK'li tutsaklarının başlattıkları açlık grevi, 19.08.95 tarihinde sona erdi. Tutsak yakınlarının çeşitli eylemlerle aktif destek verdikleri eylemlerde 4 kişi şehit düştü. Fesih Beyazçık ve Remzi Altın cezaevinde açlık grevinde ölürken, annesinin kamındayken devlet terörü ile karşılaşan Aşiti'nin (Barış) de yaşama hakkı elinden alındı. Gülnaz Baxistani Alman polislerinin açlık grevindeki kitleye acımasız saldırısında ve açlık grevinin etkisiyle hayatını kaybetti. G. Baxistani'nin cansız bedeni, Alman sermaye devleti ile Türk sermaye devletinin aynı bataklığının -kapitalist barbarlığın- üyesi olduklarını tüm insanlığa gösteriyordu. Tutuklu yakınlarına ve eylemlerine destek veren devrimcilere de saldıran TC'nin kolluk güçleri eylemler boyunca bine yakın eylemciyi gözaltına aldı, işkenceden geçirdi, bir tutuklu yakını polis tarafından tecavüze uğradı ve cüppeli uşakları tarafından tutuklandı. İzmir-Buca cezaevi önünde tutuklu yakınlarının eylemine saldırıda Kızıl Bayrak çalışanı bir yoldaşımız da diğer 7 eylemciyle birlikte yaralanmış ve tutuklanmıştır.

Bir ayı geçkin bir zamandır süren tutuklu yakınlarının eylemleri geniş bir etkinlik ve yaygınlık kazanmıştı. Zaman zaman, çeşitli parti (RP, YDH vb.) ve demokratik kitle örgütü binalarında devam eden açlık grevlerine devletin kolluk güçlerinin saldırısına, eylemcilerin coşkusu ve politik tavırlarından oldukça huzursuzluk duyan partililer de ortak olmuştur. Öte yandan, tutuklu yakınlarının en son eylemlerinden biri de Taksim'de gerçekleşti. Eylemde bir tutuklu anasının okuduğu basın açıklamasında kirli savaşın bir an önce durdurulması ve demokratik yolların açılması istendi, zılgıtlar eşliğinde barış tükürüleri söylendi. 2 bin civarındaki kitleyi kordona alan polis, kitlenin kararlı tutumunu karşısında geri çekilmek zorunda kaldı.

Tutuklu yakınlarının ve PKK'li tutsakların eylemleri tüm hızıyla sürerken, sermaye devleti, Kürt halkının her türden barışçıl girişimini şiddetle ezmeden, ulusal sorunun düzen içi çözümünün gündeme getirilmesine izin vermeyecektir. Daha da barbarlaşarak ve her zaman olduğu gibi burjuva medyayı da arkasına alarak kampanya eşliğinde eylemcileri "terörist" ilan edip terörle ezmeye devam edecektir, ediyor.

Bugün tutsak yakınlarını ve yurtseverleri harekete geçiren; onlara direnişçi ruhu veren ulusal hareketin devrimci konumlanışıdır; binlerce gerilla ve milis harladı, onurlu başkaldırı ateşidir. Ve bugün ulusal hareket barışçıl, demokratik taleplerle sermaye devletini masaya oturtmaya zorluyorsa, bu, yıllarca kan ve gözyaşı bedelli kazanılan devrimci eylem ve birikim sayesinde. Demek oluyor ki; Kürt halkının, on yıllardır kendisini sömürgeci boyunduruk altında tutan, soykırımdan geçiren, ülkesini yerle bir edip, zenginliklerini talan eden; en demokratik, barışçı adıma bile tahammül edemeyip zalimce ve kalleşçe saldıran sömürgeci sermaye devletine verecek tek cevabı olmalıdır: Kanlı sermaye iktidarı yıkılana dek direniş!

Sömürgeci sermaye devletinin Kürt halkına, Türkiye işçi ve emekçilerine, devrimci ve yurtseverlere çektiği zulüm ve katliamlar ayyuka çıkmıştır. Ve her geçen gün daha da pervasızlaşmaktadır. Bu panoramanın kendisi, sermaye diktatörlüğünün sonunun yakınlığına, bunu gerçekleştirebilecek toplumsal-siyasal zorun olgunlaştığını belirtmektedir.

Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri yanı başlarındaki kardeş bir halkın ulusal eşitlik ve özgürlük taleplerini -bu en demokratik ve haklı talepleri (ayrılma hakkı dahil, kendi kaderini tayin hakkını)- sahiplenmeli ve sonuna kadar savunmalıdır. Kirli savaşın durdurulması için, özgürlük tutsaklarına aktif bir tarzda ve çeşitli eylem biçimleriyle destek olmalı; metropollerde tutsak yakınlarının eylemlerinde, devletin kolluk güçlerine karşı direnişlerde yan yana olmalıdır. Zira Kürt halkı için de, Türkiye işçi ve emekçileri için de düşman aynı düşmandır; sömürgeci sermaye devletinin ta kendisidir.

Kürt yoksul halkının ve emekçilerinin, Türkiye işçi ve emekçilerinin kurtuluş yolu sermaye düzeninin yerle bir edilmesinden, sermaye iktidarının yıkılıp sosyalist iktidarın kurulmasından geçmektedir. Kurulacak sosyalist iktidar, yani işçi ve emekçilerin iktidarı, özgürlüğün de, kardeşliğin de tek-biricik yaratıcısı ve garantisidir.

**Kahrolsun Sömürgeci Boyunduruk!
Kardeş Kürt Halkına Özgürlük!
Kürt Halkına, Ayrılma Hakkı Dahil,
Kendi Kaderini Tayin Hakkı!
Yaşasın Sosyalist Cumhuriyetler Birliği!
Yaşasın Devrim! Yaşasın Sosyalizm!**

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin finanse ettiği ve Doğu Ergil'e hazırlanan "Doğu Sorunu Teşhisler ve Tespitler" başlıklı bir rapor geçen günlerde yayımlandı.

Rapor, iddia edildiği üzere, Kürt özgürlük mücadelesinin etkinliğinin güçlü olduğu ve geniş bir politizasyonun yaşandığı Serhad ve Botan eyaletlerinde ve tamamı Kürt olan 1267 kişi üzerinde yapılan, 1,5 yıla yayılan bir anket çalışmasını kapsıyor.

Rapora göre ankete katılanların % 42'si federasyon, % 11'i bağımsız Kürt devleti, % 53'ü de "siyasi çözüm"le birlikte (raporda "Kürt halkının özgür ulus kimliği üzerinde toplumsal yaşamı rahatça örgütleyebildiği bir düzenleme" diye belirtiliyor) Kürt sorunun çözülebileceğine inanmaktadır. Raporun ortaya koyduğu sonuçlardan bir diğeri, Kürtlerin kültürel haklarının ve kimliklerinin tanınması gerektiğidir. Kürt halkının ekonomik yatırım ve iş sahalarının açılmasını istediğini vurgulayan rapor, bölgede yaşanan göçün ekonomik kayanıklı olduğunu ve özel timden bir hoşnutsuzluktan kaynaklanmadığını aktarmaktadır. Rapor ayrıca, Kürt halkının OHAL'den memnun olduğunu öne sürmektedir. "Askeri çözüm"ün gerçekte çözümsüzlük ürettiği ise raporda kıvrak ifadelerle tanımlanmaktadır.

Rapor kamuoyuna açıklanmaz kızılca kıyamet koptu. Burjuva siyasetçi ve yazarları birbirine

girdi. Ortalığın tozu dumanı inince ise, TOBB raporunun gerçek amacı ve işlevi daha iyi görülebilir hale geldi. Rapor esasta, şimdiye kadar açıktan yazılmayan yazan, anlatılmayan anlatan bir işlev yüklenerek ortaya atılmıştır.

70 yıldır Kürt halkına karşı asimilasyon, soykırım ve kirli savaş uygulamalarından ödün vermeyen sermaye devleti, Kürt halkının ulusal eşitlik ve özgürlük mücadelesi karşısında giderek daha fazla çözümsüzlük batağına batmaktadır. Geleneksel imha ve inkâr politikası iflas etmiştir. Derin bir ekonomik ve siyasal kriz içinde bulunan kapitalist düzen açısından kirli savaş, ekonomik ve siyasal yükü giderek ağırlaşan bir kambur durumundadır.

Rapor bunun tescilli olmuştur. Ve sermaye çevrelerinin, emperyalist dünyanın basıncının da etkisiyle, ABD patentli "devrimci özünü boşalt ve ehlileştir" çözümüne giderek daha sıcak baktıklarının göstergesi sayılmalıdır.

TOBB raporunun hangi konjunktürde ortaya atıldığını tahlil edilmesi, burjuvazi içerisinde neden olduğu sert tartışmaların anlaşılmasını da kolaylaştıracaktır. Bilindiği gibi 84'te sıkılan "ilk kurşun"la dirilen Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi, özellikle 1989-90 dönemi arasında hızla gelişerek, kır ve kentten Kürt halkını kucaklayan bir devrimci kitle hareketi haline geldi. Ne var ki, bu süre zarfında Türkiye işçi ve emekçi sınıflarından anlamlı bir destek göremeyen hareket giderek kendi sınırlarına dayandı. Güçlü ve devrimci bir işçi sınıfı hareketi olmadığı koşullarda, tıkanıklığı aşmakta zorlanan

PKK, bugün tüm devrimci direncine rağmen yüzünü giderek daha fazla diplomatik girişimlere ve reformcu bir "siyasal çözüm"e dönmüştür. Bunların bir çoğu PKK açısından "taktiksel açılımlar" olarak görülse dahi, uzun vadede geniş Kürt nüfusu içerisinde bilinç bulandırıcı yankılar uyandıracığı, halkın devrimci enerjisini törpüleyeceği gözden kaçırılmamalıdır. Dahası Kürt ulusal kurtuluş hareketi içerisinde Kürt burjuvazisine giderek daha fazla etkinlik alanı açacağı da açıktır.

TOBB raporu, onbine yakın PKK tutsağının "siyasal çözüm"ün zorlanması doğrultusunda kirli savaşa karşı bir dizi istem ekseninde direnişe başladığı, tutsak yakınları ve metropollerdeki Kürt halkı tarafından sahiplenen eylemlerin dalgalar halinde yayıldığı bir dönemde açıklandı.

Kuşkusuz TOBB raporu, Özal'dan beri zemini döşenmeye çalışılan emperyalist çözüm platformu doğrultusunda ve uzun vadeli bir planın bir parçası olarak hazırlanmıştır. Ancak tam da bugün ortaya atılması tesadüf değil, bilinçli bir tercih olmuştur. Kürt ulusal kurtuluş hareketinin "siyasal çözüm"ü giderek daha fazla gündemleştirdiği bir aşamada devreye sokuşan rapor, devrimci mücadelede ısrar eden Kürt halkı içerisinde "düzen içi çözüm" yanılısamını yaratmak ve güçlendirmek amacını taşımaktadır. Kürt ulusal sorununun son eylemlerle dünya kamuoyunda gündemleşmesine paralel olarak artan emperyalist dünyanın basıncını göğüslemeye dönük bir adım olarak da anlaşılmalıdır.

Öte yandan ise, bugün sermaye henüz Kürt halkına kısmi kültürel kırıntılar dahi vermeye hazır değildir, hatta devrimci direnci tümüyle kırılmadan böyle bir girişimin Kürt ulusal kurtuluş mücadelesini daha da güçlendirmesinden korkmaktadır. Karşıt tepkiler bunun ifadesidir. Ve gerçekte Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin düzen içi bir siyasal çözümle hileleştirilmesine muhalefetten ziyade, tıkanıklıkla yüzyüze olan hareketi, askeri yöntemlerle ezemese dahi yorarak, gerileterek onursuz kırıntılara razı etmek politikasının bir uzantısıdır.

Raporu savunan ile

Kürt Ulusal Sorunu

**Teorik
Programatik
Perspektifler
ve
Siyasal
Değerlendirmeler**

Kitapçılarda

şiddetle karşı çıkanlar için esasında hemfikirler. Bu esas da PKK'nin ezilmesi ya da devrimci özünün boşaltılması gerektiğidir. Bugün geleneksel inkar ve imha politikasında ısrar edenler ile, giderek ABD patentli "ez ve ehlileştir" politikasının adım adım gündeme sokulmasını isteyenler arasındaki tek fark buna nasıl ulaşılacağı sorunudur. Kaldı ki tartışmalar büyük ölçüde sahtedir ve hashas bir konjonktürün hassas dengeleri üzerinde yükselmektedir. Burjuvazi pekâlâ, sermaye rejiminin içinde bulunduğu derin ekonomik ve siyasal kriz koşullarında, Kürt hareketinin devrimci direncinin kırılmadığı bir aşamada Kürt sorunu konusunda manevra yapmanın güçlüklerinin farkındadır ve buz üzerinde dans etmenin tedirginliğiyle hareket etmektedir.

Kaldı ki rapor neden olduğu tüm gürültüye ve çektiği tüm tepkilere rağmen, gerçekte liberal burjuva politikanın son derece temkinli bir kamuoyu yoklamasının ötesine gidememektedir. Raporu yer alan ekonomik ve demokratik hakların üzeri biraz kazındığında hemen altından tek siyasal kimlik, tek devlet çatısı, tek resmi dil sonuçları ortaya çıkmaktadır. Raporun özü ve ruhu ise Doğu Ergil'in şu sözlerinde ifadesini buluyor: "Biz raporu ülke bölünmesin diye yaptık!"

Kürt halkının üzerinde oynanan yeni oyunlar, açılan yeni tuzaklar devrimci mücadelede ısrar etmeyi ve devrimci çözümü dayatmayı çok daha zorunlu kılıyor. Kürt halkı kalıcı bir çözüme, gerçek bir kurtuluşa ancak tüm uluslara kendi kaderlerini tayin hakkını tanıyacak ve eşitlik, özgürlük, gönüllü birlik koşullarında yaşamaya imkan sağlayacak, sömürgeci sermaye rejimini yıkacak sosyalist bir devrimle ulaşabilecektir. Türkiye işçi sınıfına düşen ise kardeş Kürt halkına tam destek vererek, Kürt halkının kendi kaderinin tayin hakkının tavizsiz bir savunucusu olarak, bu mücadelede Kürt halkını müttefigi olarak kazanmak ve iktidar mücadelesine önderlik etmektir.

Devlet Devrimci Basına Karşı Saldırıları Yoğunlaştırıyor.

Geçen sayımızda sermaye devletinin "...basın özgürlüğü sınırsız değildir" in 87.yıldönümünü kutladığını yazmıştık. Anlaşılan kendilerini yeterince iyi ifade edemediklerini düşünmüş olmalı ki, kısa bir süre sonra MGK'nın aldığı kararlarla "...sınırsız değildir" ifadesini fiiliyatta altını çizmek ve vurgulamak ihtiyacı duymuştur. Yurtsever basın üzerindeki baskının zayıf olduğuna kanaat getiren MGK, denetimin daha sıkı şekilde uygulanmasını emrederek "bağımsız" yargının da kulağını çekmiştir. MGK'nın "tavsiyelerini", her zaman olduğu gibi, hemen hazır ol duruşuna geçerek benimseyen sermaye devleti ve bakan N. Mentese; "Gelişen TC'nin önünde bir engel..." olan muhalif basını "...yok etmek"le tehdit etmiştir. Bunun ilk uygulama çabası Yeni Politika'nın fiili olarak kapatılmasıyla gerçekleştirilmiştir. Sermayenin barbarlık düzeni, kendi kurduğu hukuk düzenini büyük bir rahatlıkla çiğneyerek fiili kapatmayı Yeni Politika'nın Özgür Ülke ve Özgür Gündem'in bir devamı olduğu gerekçesine bağlamıştır. MGK bununla yetinmeyip yargının, devrimci, sosyalist basına karşı saldırılarını yoğunlaştırması gerektiği uyarısında bulunmuştur. Gazetelerin matbaa aşamasında incelenmesi ve sansürlenmesi işleminin yurtsever basından sonra sol muhalif ve radikal islamcı basına da uygulanmasının gerekli olduğuna karar verilmiştir.

Bu kararları daha bütünlüklü olarak algılayabilmek için aynı dönem MGK'nın aldığı diğer kararlara da bakmak gerekir. Siyasilere Kürt ulusal mücadelesinin "...belini kırdık.", "...kafasını ezme üzereyiz." şeklindeki bar-

barca ifadeler kullanarak yaptıkları muzafferane açıklamalara karşın MGK, PKK ve diğer örgütlerin işbirliği yaptığı ve eylemlerinin tırmandığını ifade etmiştir. Bu yüzden Kürdistan'da uyguladığı vahşeti yeterli bulmamakta, saldırılarını yoğunlaştıracağını beyan etmektedir. Sol muhalif ve yurtsever basına uygulanan baskıların artırılmasına yönelik emirler de, tasarlanan saldırıların diğer bir ayağını teşkil etmektedir. Devrimci basına yönelik sansür ve baskı uygulamalarının artırılması istemi kuşkusuz ki sadece devrimcilerin Kürt ulusal bağımsızlık mücadelesine verdikleri destekle açıklanamaz. Genelinde dünyada, özelinde de Türkiye'de kapitalizmin yarattığı sınıflararası çelişkilerin artması ve keskinleşmesi, kitlelerde artan bir huzursuzluk şeklinde yansını bulmaktadır. Türkiye özelinde ve sınıf bazında bu daha çok iktisadi ve kısmen de demokratik yetersizlikler ve gerilemelere karşı bir tepki şeklinde ortaya çıkmaktadır. Sınıfın iktisadi ve demokratik talepleri karşılanamadığı oranda da politikleşmeye doğru bir eğilim baş göstermekte, bu ise devrimcilerin sınıfa müdahalesinin yanıt bulduğu bir zemin döşemektedir. Bu noktada devrimcilerin elindeki en önemli araçlardan biri düşüncelerini yayma ve propaganda yapma özgürlükleridir. Sermaye cephesi ise onların ve aslında tüm insanların bu hakkını gasp etmeye çalışmak arzularını göstermekte, çareyi bu alana var güçlü saldırmakta aramaktadır. Burada sol muhalif ve yurtsever basının temsil ettiği düşüncelerin ötesinde, bizatihi bu basının varlığına saldırılmaktadır. İdeolojik platformda mücadele edebilecek güçte olmamanın getirdiği acizlik, kaba kuvvetle örtülmeye

çalışılmaktadır.

Yeni uygulama ve kararlar burjuva demokrat aydınların ve sivil toplum örgütlerinin çok küçük bir kısmının tepkisini çekmesine karşın, beklendiği gibi tekeli basında haber konusu bile yapılmamıştır. Sadece kendisine tiraj artırıcı, kâr getirici haberlerin sansürlenmesine karşı tepki gösteren tencere, tava basını, zaten sermaye düzeninin bir temsilcisi olarak her türlü yasağa, kârını kısmadığı sürece uymaya hazırdır. Örneğin: Önemli oranda tiraj sağlayan insan eti teşhirini kısıtlamaya yönelik tehditler hemen tepki çeker, hemen hangi çağda yaşadığımızı sorgulanır.

İnsanlığın genel gelişim çizgisinin bile gerisine düşen sansür ve baskı uygulamalarını protesto etmek, belli bir insani varoluş seviyesine ulaştığı iddiasında bulunan herkesin görevidir. Tekrar ediyoruz, ve tekrar etmeye de devam edeceğiz; **baskı, zulüm ve işkenceler, sansürler bizi yıldıramaz!** Daha ileri bir insani varoluşun bayrağını, **sosyalizmin kızıl bayrağını daha da yukarılarda dalgalandırmaya devam edeceğiz.** Toplumun tüm ilericileri ve devrimci unsurlarının, ve başta işçi ve emekçiler olmak üzere, belli bir insani varoluş düzeyini yakaladığına inanan tüm bireylerin, düşünceleri açıklama ve propaganda özgürlüğü konusunda kazanılmış mevzileri koruma ve bunları geliştirme konusunda çaba göstermesi ve güçlerini birleştirmesi gereklidir. Ortak eylemler ve tavırlar çerçevesinde sansüresiz bir basının ve propaganda özgürlüğünün önünü açacak politik bir basınç oluşturulmalıdır.

Kürt Halkının Barış Eylemine Polis Saldırısı

Yıllardan bu yana Kürdistan'da sürdürülen kirli bir sömürgeci savaşta köyler yakılıp yıkılmakta, faili belli cinayetler işlenmekte, her geçen gün şiddetlenerek sürdürülen kör bir terör uygulanmaktadır. Sermaye devleti kardeş Kürt halkına gözyaşı, yıkım ve vahşetten başka bir şey verememektedir. Öte yandan bu savaşın ağır ekonomik faturası, Türk işçi ve emekçi sınıflarına giderek daha çok yoksullaşma ve ağır yaşam koşulları dayatmaktadır.

Kürt halkının en doğal ve en meşru hakkı olan ulusal özgürlük talebi kanla bastırılmaya çalışılmaktadır. Kürt halkı bir yandan topyekün imha ile yüzyüzedir. Diğer yandan her Kürt insanı potansiyel suçlu muamelesine tabi tutulmaktadır. Zindanlar ve cezaevleri bugün yurtseverlerle dolup taşmaktadır.

Kürt halkına karşı uygulanan kirli savaşa son verilmesi talebi ile 14 Temmuz '95'te 10 bine yakın PKK tutsağı açlık grevi başlatmışlardı. 19 Ağustos'ta biten bu eylemlilik sürecine Kürt halkının aktif desteği söz konusu oldu.

11 Ağustos'ta tutsak aileleri ve bazı demokratik kitle örgütlerinden oluşan 500'e yakın bir kitle Adana HADEP önünde "Savaşa Son! Barış ve Özgürlük!" talebi ile bir araya geldiler. Çoğunluğu Kürt kadınlardan oluşan kitle zılgıt çekip slogan altınca kısa bir zaman içinde yüzlerce polis HADEP il binasını ablukaya aldı. Yüzlerce tutsak yakını, bir süre önce kurulan ve içlerinde HADEP, SİP, DDP ile BSP'nin de bulunduğu "partiler platformu" ile bazı DİSK şube sendikaları, İHD ve Tunceliler Derneği ve bazı sosyalist basın taraftarlarından oluşan kitle bir süre sokağı işgal etti. "Barış! Hemen Şimdi!", "Barış İstiyoruz!", "Yaşasın Halkların Kardeşliği!", "Kirli Savaşa Son!" yazılı dövizlerle birlikte Almanya'da açlık grevinde şehit olan Gülnaz Baxıstani'nin posteri en ön saflarda taşınarak PTT'ye kadar yürümek isteyen kitle yoğun bir polis barikatıyla karşılaştı. Yürümekte ısrar eden kitle ile polis arasında kısa süreli bir tartışma yaşandı. Bu esnada bir polisin telsiz anonsunda "Hemen müdahale edilsin ve tümü gözaltına alınsın" diye bir emir duyuldu. Bir anda alan savaş meydanına döndü. Sopa, kalas ve joplarla saldıran polise karşı kitle zılgıt seslerini yükseltmeye başladı. Ayrıca "Barış İstiyoruz" diye bağırarak, polisin bu saldırgan tutumuna yanıt oluşturmaya çalışıyorlardı. Çevik kuvvet alana geldiğinde polis daha da saldırganlaştı. Kitleyi üçe böldü. Kitlenin bir bölümü E-5 karayolunu trafiğe kapatarak oturmak isteyince, polis fütursuzca, şuarsuz bir şekilde sopa ve joplarla saldırdı. Bu saldırıda 10'a yakın kişi yaralandı ve 150 insan gözaltına alındı.

Kızıl Bayrak/Adana

Sinan DEMİRBAŞ İşkencede katledildi!

Uludağ Üniversitesi Fizik öğrencisi, devrimci Sinan Demirbaş 14 gün süren işkenceli gözaltı neticesinde, Elazığ Terörle Mücadele Şubesi işkenceci polisler tarafından katledildi.

Bu ilk kez olmuyor. Kapitalist barbarlık düzeni sürdürükçe de son olmayacak! Daha, faşizmin zindanlarını delerek özgürlüğe kavuşma cüretini gösterdiği için İzmir'de evde silahsız bir şekilde katledilen yiğit devrimci Ali Rıza KURT'un kanı kurumadı.

7 Temmuz'da Elazığ'daki evinden "asker kaçağı" olduğu gerekçesiyle gözaltına alınan Sinan, 21 Temmuz günü öldü sanılarak polisler tarafından hastaneye kaldırıldı. Hala canlı olduğu anlaşıldığında sorgulanmak üzere tekrar geri götürüldü. İşkencede bir

kez daha fenalaştı. Bir devrimci daha katil devletin cellatlarının elinde kalmıştı.

Göstermelik bir otopside sonra apar topar mezarlığa götürülen Sinan'ın cenazesi, ailesinin ısrarlı çabaları neticesinde tekrar otopsi yapılmak üzere İstanbul Adli Tıp'a getirildi. Bu arada Demirbaş ailesi savcılığa işkenceci polisler hakkında suç duyurusunda bulundu. Sinan'ın işkenceyle katleden ve haklarında soruşturma açılan polisler: Elazığ Terörle Mücadele Şubesi Başkomiseri Erdoğan İNAN, Komiser yardımcısı M. Faruk UZEL ve 6 işkenceci katil.

İstanbul Adli Tıp'ta da ailesine, yakınlarına ve avukatlarına çeşitli zorluklar çıkarılırken, devletin kolluk

güçleri de Sinan'ı yalnız bırakmayan devrimcilere ve yoldaşlarına göz dağı vermeye çalıştı. Son süreçte devrimcilerin cenazelerinin kitleleşmesi, devrimci bir havada, devlet karşıtı gösterilere dönüşmesinden oldukça "huzursuzlanan" faşist sermaye devletinin kolluk güçleri, Sinan'ın cenazesinin bir an önce İstanbul'dan uzaklaştırılması için elinden geleni yaptı. Adli Tıp'ın civarında ve otogarda yoğun "güvenlik önlemleri" aldı. Sinan'ın, yoldaşları tarafından sahiplenilmesine engel oldu, terör estirdi.

Aynı gün (22 Temmuz), cenazelerinin polis zorluğuyla alele acele gönderilmesini ve genelde devlet terörünü protesto etmek amacıyla CHP Esenler İlçe Binası işgal edildi.

**Kızıl Bayrak
Ankara Bürosu
Yeni Adresine Taşındı
Korkut Reis Mah. İlkiz Sok.
Ekmen İşhanı No: 22/14
Tel:0 (212) 229 40 19
Sıhhiye/ANKARA**

Şah ve Mollalara Rağmen İran Sınıf Mücadelesi Tarihi

Aşağıda kısaltarak okura sunduğumuz bu yazı, "Blätter des informationzentrum dritte Welt"de Almanca olarak yayınlanan bir metinden çevrilmiştir. Komşu bir ülkede yaşanan sınıfsal hareketliliği belli bir açıklıkla ortaya koyan bu çeviriyi okularımıza sunuyoruz. Metinde yer alan terimlerin çoğu Türk dili kullanan marksist okura yanlış ya da anlamsız gelebilir. Bu terminolojik hatalar, metnin orijinalinden kaynaklanmaktadır.

Hiç kuşku yok ki, İran İslam Cumhuriyeti işkence ve idamlar gibi barbar ceza yöntemlerinin politik güncel yaşamın bir parçası olduğu vahşi bir diktatörlüktür. Esas sorun ise bu vahşetin İslamın karakteriyle mi yoksa bu ülkenin geri kalmışlığıyla ve Ortaçağ geriliğiyle mi açıklanacağıdır.

Zira özellikle İran toplumu 20. yüzyıl modernizminin tüm çelişkileri tarafından parçalanmış bir toplumdur. İran'ın iç çelişkilerini göz önüne sermenin zamanı geldi de geçiyor. Bunlar kuşkusuz ki sınıf çelişkileridir.

İran Devrimi'nde Sınıflar

Şah rejmi 60'lı yıllarda gerçekleşen "beyaz devrim" ile İran'ı uluslararası sermayenin bünyesine entegre etmiştir. 70'li yılların ilk yarısına ise, modern kapitalist sektörün inşasının sonucu olan iktisadi bir patlama damgasını vurdu. Bu iktisadi canlanma daha 70'li yılların ortasında bir düşüş çizgisi izlemeye başladı.

Devrimin başında, baskılardan ve yaşanan ağır sessizlikten rahatsızlık duyan üniversiteliler ve aydınlarca dile getirilen daha fazla demokratik hak içeren liberal talepler ön plandaydı. Bu ilk evresinde ne eşitsiz ekonomik dağılım ne de din gündemeydi. Harekete öncülük eden, siyasi tutsakları

savunma derneği, insan hakları derneği veya hukukçular ve yazarlar birliği gibi kitle örgütlerinin itkisizlikle hareket etmekteydi. Devrimin bir sonraki evresi, alt sınıfların ve yoksul katmanların ekonomik ve sosyal taleplerini gündeme getirdi. Bu da devrimin toplumsal karakterinin radikalleşmesini beraberinde getirdi. Alt sınıflar ve proletarya (orjinal metinde "ücret bağımlısı proletarya" diye geçiyor -ÇN) o zamana kadar çok önemli bir zaafı barındırıyordu. Sanayi proletaryası, her ne kadar nicel olarak olağanüstü bir gücü ifade ediyor olsa da, kısa geçmişine bağlı olarak hemen hiç bir mücadele deneyimine sahip değildi ve oldukça düşük bir örgütlülük düzeyi sergiliyordu. İşçilerin çoğunluğu yeni veya bir önceki kuşak olarak taşradan şehirlere göçmüşlerdi. Sendikalar ve siyasi partiler gibi yapılar henüz tam şekli almamış, bağımlı ve yoksul sınıflar içerisinde hatırı sayılır köklere sahip değillerdi. Buna ek olarak, devlet terörüyle, baskılarla ve şiddet uygulamaları ile geçen, her türlü sendikal örgütlenme girişiminin daha filiz halindeyken bastırıldığı zorlu yıllar direniş yapılanmalarının eksik kalmasının bir diğer etmeniydi. Bundan dolayıdır ki, Şah rejmine karşı sömürülen, hakları gasp edilen kitleden ilk olarak başkaldıran işçi sınıfı değil, kırsal alandan büyük şehirlere göç eden, işsiz, şehrin kenar semtlerinde derme çatma gecekonducularda, yoksulluk içinde yaşayan lümpenproleteremekçi katmanlarıydı. (Mafas'afin)

Taşra kültürünün şekillendirdiği bu marjinal alt sınıflar üzerinde mollaların önemli bir etkisi vardı. "Beyaz devrim"; yani kırsal alandan sanayi sektörüne iş gücü aktarımının gerçekleştirilmesi için feodal yapıların parçalanması ile, 60'lı yılların başında, mollaların bir kesimi rejime karşı sert bir muhalefete geçti. Bu kuşkusuz kırsal-feodal

"sağdan" bir muhalefet idi. (mollalar çiftliklerin 1/3'üne sahipti) Fakat zorla şehirlere göç ettirilen mülksüz yoksul kesimlerin bazı bölümlerinden de destek buluyordu. Örgütlü bir sosyalist kitle örgütünün yokluk koşullarında ve semt yoksullarının da desteği ile muhalefet hareketinin önderliğini Humeyni ele geçirdi. Zira Humeyni burjuva liberallerine kıyasla Şah rejimine karşı daha "radikal" bir programa sahipti ve kenar semtlerdeki marjinal kesimlere umut ve perspektif sunuyormuş görüntüsü çiziyordu. Liberal burjuvazinin üst kesimi ise yoksulların sosyal taleplerinden doğan korku ile yeniden Şah ile daha güçlü bir işbirliği eğilimi gösteriyordu. Bu aynı sınıflarda Humeyni'nin yanında yer alacaktı ki; Ayetullah kendilerini "komünizmden" ve aynı zamanda yeni dönem zenginleri ile batıların rekabetinden korusun. Böylece İslam bir anda hem muhafazakar, hem de "radikal" bir alternatif dönüşmüştü.

Temmuz 1978'den itibaren ayaklanma hareketi yeni bir evreye girdi. Grev dalgası işyerlerini sardı. Fabrikalarda ve üretim alanlarında ise ulemanın ideolojik etkisi sıfırdı. 1977-78'de işçilerin öz örgütlülüğünün organları olarak gizli grev komitelerinin devamından oluşan işçi konseyleri oluşturulmaya başlandı. Grevler artık kamu taşımacılığını, bankaları, gümrükleri felç ediyor ve herşeyden önce ekonominin kalbini-petrol sanayini-sekteye uğratıyordu.

Bu kilit sektörün ekonomik gücü sayesinde Şah egemenliğine son ve belirleyici darbeyi vuran işçi sınıfı oldu.

Şah Diktatörlüğünün Yıkılmasından Sonra Toplumsal Sınıflar

İslam egemenliğinin ilk ayları boyunca iktidar, liberalleri ustaca kendisine bağlamasını bildi. Bazargani hükümetinin

ilk ve aslı hedefi darbe alan devlet aygıtının dağılmasını önlemek, "sosyal nizam"ı yeniden kurmak, marksist ve taban hareketlerinin etkisini parçalamak ve devrim ile bağlantılı sosyal alt üst oluşları tersine çevirmektir. Bu geriye gidis 1979 Şubat'ından Ağustos'una kadar sürdü. Üniversiteler bu sırada sürekli tartışmaların sürdürüldüğü odaklar oldular. Semtlerde, fabrikalarda ve kamu idaresinde öz yönetim organları olarak konseyler kuruldu. Gilan, Kürdistan, Mozambaran ve Fars eyaletlerinde köylüler toprak işgalleri gerçekleştirdi. Burjuva hükümeti bu "anarşi"yi sona erdirebilmek için tüm gücünü seferber etti. Yeni rejim ilk ateşi, geniş bir hareketle birleşen işsizlere ve grevci işçilere açtı. Toprak sorunu başgösterdiği her yerde hükümetin ajanları ve "Devrim Mücahitleri" birlikte, büyük toprak ağalarının yanında yerlerini alarak köylüleri işgal ettikleri topraklardan sövdüler. Grevler kısa süreli liberal bir dönemin hemen ardından şiddetle yasaklandı ve fabrikalarda siyasal eylemlerin önünü kesmek amacıyla yeni baskı önlemleri devreye sokuldu.

İşçi Mücadeleleri: Konsey Hareketi

Diktatörlük, boğazından hiç bir zaman tamamen söküp atamadığı bir düşmanından özel bir korku duyuyordu: işçi sınıfından. 1 Mayıs 1979'da sadece Tahran'da yarım milyon işçi yürümüş, dini önderliği ordu birliklerini yığmaya sevk etmişti. Üretim alanları ve fabrikalar İran devrimi esnasında ve sonrasında her zaman kendi siyasal mücadele yasalarını izlediği bir alan olageldi. Bu alan, bileşimleri çoğunlukla üniversiteliler ve burjuva menşeyli aydınlardan oluşan sol örgütlerden de geniş ölçüde bağımsızdır.

1977/78'den itibaren 1917 Rus Devrimi'ndeki işçi konseyleriyle karşılaştırılabilir.

İşçi konseyleri oluşturuldu. Petrol işçileri işçi sınıfının en bilinçli ve en iyi örgütlü kesimi olarak bizzat geçici Devrim Konseyi'nde ve hükümette katılım ve temsil hakkını talep ediyordu. Ne var ki bu talepler boşa çıkarıldı. Bunu takip eden süreçte işçi konseyleri hareketi, devrimi dolaysız etki alanında, fabrikalarda gerçekleştirmek için yoğunlaştı. Hemen tüm işletmelerde konseyler veya konsey kuruluş komiteleri kuruldu. Bazı işletmelerde bunlar işyeri idaresini dahi üstlendiler. 40 saatlik haftalık iş saati, işletmelerde Şah döneminden kalma ajan/güvenlik birimlerinin dağıtılması, eski yönetici kadrosunun tasfiyesi ve işletmelere özel kararname taslaqları çoğunlukla kabul ettirildi. 1979-81 yılları arasında işçi konseyleri tarafından uygulanan ve denetlenen, asgari çalışma koşullarını güvenceye alan "yazısız işçi yasası" genel geçerlik kazanmıştı. Üç yıl sonra konseyler sayesinde oluşan işçi denetimi devri kapandı. Ancak yerel bazda yer yer 20-30 kent konseyinin katıldığı görkemli konseyler kurulu toplanabildi. (Gilan, Doğu Tahran). Hatta montaj sanayi örgütlenmesinde 100 fabrika konseyini aşan ve yerel boyutların dışına taşan bir konseyler birliği oluşturuldu. Ne var ki başından itibaren İslam yönetimi işçi konseyleri hareketini dağıtmayı hedefliyordu. Bunu Hizbullah eylemlerinin etkin konumlandırılmasıyla, "İslam Konseyleri"nin oluşturulmasıyla (bunlara üyelik 1984'ten itibaren zorunlu kılındı) ve militanların sindirilmesi ve katledilmesi yöntemleriyle yapıyordu. İRAN-İRAK savaşının kopması diktatörlüğün gözündeki bu diken bertaaraf etmenin fırsatını da sunmuş oldu.

20 Temmuz 1981'de hükümet bir infazlar zinciri başlatıyordu. Ki bu konseylerin de büyük bir bölümünü kapsadı. Katledilmeyen eylemci işçiler işten atılıyor, tutuklanıyor veya göçe zorlanıyordu. Ne var ki işçi konseylerinin dağıtılmasından sonraki süreçte de bağımlı çalışanların direniş sessizliğe gömülmedi. İslam Cumhuriyeti'nin bu totaliter "Allah Devleti"nde bile sınıf mücadelesiyle yeni haklar kazanmak ve bunları korumak başarılabildi.

Rejimin başarısızlıkla sonuçlanan 1 Mayıs'ı yasaklama ve olabildiğince gerici işçi yasasını dayatma girişimleri buna örnek gösterilebilir. Savaş

karşıtı direniş de bu bağlamda görülmelidir.

Radikal İşçi Gösterileri

Rejim sürekli bir şekilde 1 Mayıs'ı ve 8 Mart emekçi kadınlar gününü kaldırmaya veya İslami kutlama günlerine dönüştürmeye çalıştı: 1 Mayıs'ı Ali'nin doğumgünü, 8 Mart'ı Muhammet'in kızı Fatma'nın doğum günü olarak kutlanmasını amaçlıyordu. Böylece, çalışan bağımlı sınıfın varlığının inkar edilmesi sembolleştirilmeye çalışılıyordu. 1983'ten itibaren "İslam cumhuriyetinin yönetimi 1 Mayıs'ı ya sessiz sedasız geçiştirmek ya da 1 Mayıs eylemliklerini bastırmak (ezmek) yolunu izliyordu. 1985'te 1 Mayıs kutlamalarını bizzat devlet eliyle organize etme yolu tutuldu. Bununla amaçlanan tabandan gelişmesi olası eylemlerin önünü kesmekti. İşçi sınıfına kurulmaya çalışılan bu tuzak başarısızlıkla sonuçlandı. Zira işçiler resmi törenleri boykot ediyordu. İşçiler alternatif biçimler yaratarak bu günü bağımsız bir şekilde kutlamaya devam ettiler. Bir çok defa Samamdağ'da (Kürdistan eyaletinin başkentinde) binlerce işçinin katılımıyla mitingler düzenlendi. 1989'da işçilerin taleplerini içeren 23 maddelik bir bildirge yayımlandı. Erkek kadın eşitliği; çocukların çalıştırılması, gece çalışması ve fazla mesailerinin yasaklanması; akordun yasaklanması; iş ve çalışma güvencesinin sağlanması; Filistin ve Kürt ulusal kutulusu savaşlarının desteklenmesi, taleplerin başlıcalarıydı.

1991'de 1 Mayıs ilk defa resmi olarak işçi bayramı kapsamında tatil günü ("İşçi günü") ilan edildi. 1982/83'de "İslam Cumhuriyeti'nin çalışma yasasının ilk taslağı yayımlandı. Bu taslak Ortaçağ köleliğinin düzenlenmesinde de kullanılan İslami ticaret ve icra kanunu temelinde şekillenen Humeyni'nin dini esaslarına dayandırılıyordu. Buna göre iş ilişkisi, işverene ücret bağımlılığın tamamen kendi istekleri doğrultusunda davranma hakkı veren bir çeşit kira ilişkisidir. Yasaya göre iş saatlerine herhangi bir sınırlandırma getirilmiyor, asgari ücret ve iş güvencesi verilmiyordu. Bu taslağın açıklanmasıyla protestolar yağmaya başladı. En vahşi diktatörlük ve mutlak grev yasağı koşulları altında (Humeyni: "Grevler günahdır") işi yavaşlatma ve iş bırakma eylemlerine girişildi. İş yerlerinde tartışma toplantıları gerçekleştirildi, memurlar ve iş idaresi toplantılara çağrıldı. Protesto eylemlikleri o kadar etkiliydi ki, devlet zoru altında kurulan "İslami Konseyler" bile bu taslağa itiraz etmek zorunda kalıyordu. Sonraki yıllarda tam dört defa yeni bir çalışma yasası taslağı hazırlandı. Ne var ki bunlardan hiçbiri uygulamaya

Üretim alanları ve fabrikalar, İran devrimi esnasında ve sonrasında her zaman kendi siyasal mücadele yasalarını izlediği bir alan olageldi. 1977/78'den itibaren 1917 Rus Devrimi'ndeki işçi konseyleriyle karşılaştırılabilir işçi konseyleri oluşturuldu. Petrol işçileri işçi sınıfının en bilinçli ve en iyi örgütlü kesimi olarak bizzat geçici Devrim Konseyi'nde ve hükümette katılım ve temsil hakkını talep ediyordu.

Hemen tüm işletmelerde konseyler veya konsey kuruluş komiteleri kuruldu. Bazı işletmelerde bunlar işyeri idaresini dahi üstlendiler. 40 saatlik haftalık iş saati, işletmelerde Şah döneminden kalma ajan/güvenlik birimlerinin dağıtılması, eski yönetici kadrosunun tasfiyesi ve işletmelere özel kararname taslakları çoğunlukla kabul ettirildi.

geçirilemedi. Çünkü her biri protestoların basıncı altında geri çekilmek zorunda kalıyordu. "İslami Konseyler" ve "İşçi Evleri" denilen önderlik kurumları rejim, burjuvazi ve işçi sınıfı arasında bir "uzlaşmayı" oluşturmaya çabalıyordu. Nihayet 1989 Eylül'ünde "İslam Parlamentosu" (meclis) son taslağı kabul etti. O günden bu yana geçerli olan çalışma yasası ne bir grev hakkı, ne de sendika kurma özgürlüğü tanıyor. Ancak bir çalışma süresinin ile asgari ücretin belirlenmesi ve 30 günlük yıllık izin kabul ettirilmesi başlanabildi. 12 yaşından küçük çocukların çalıştırılması da (resmen) yasaklandı. Fakat her şeyden önemlisi burjuvazinin ve işçi sınıfının varlığından söz ediliyor, sınıfın varlığı resmen tanınıyordu. Ancak bu yasa tüm sınıfı kapsamıyordu, sadece ağır sanayide çalışan 2-3 milyon işçi için geçerliydi. Sayısız tuğla fabrikaları ve atölyede çalışanların, mevsimlik ve tarım işçilerinin yanısıra Afganlı milyonlarca (gündelikçi) işçiler bu yasa kapsamının dışında bırakıldı. Aynı şekilde resmi istatistiklerde kaydı bulunan 1,5 milyon 6-15 yaş arası çocuk dikkate alınmadı. Zira çocuklar da ağırlıklı olarak tuğla, inşaat ve halı dokuma gibi geri sektörlerde çalıştırılıyordu.

İRAN-İRAK savaşı işçi mücadelesine ağır bir darbe indirdi. Savaşın başlangıç aşamasında en bilinçli ve mücadeleci işçilerin kalesi olan Abadan'daki devasa rafineri tahrip edildi. Oradaki işçiler böylece başka yerlere dağıtılarak parçalandılar.

Irak saldırısından kısa bir süre sonra çalışan yığınları da milliyetçilik dalgası sardı. Bir çok kişinin hayatına mal olan acı ve mahrumiyet içinde geçen yıllardan sonra ve İran'ın savunma durumundan istila savaşına geçmesinden sonra savaşa karşı mücadele farklı biçimlerde geliştirildi: Örneğin cepheye gitmeyi reddetmek (ki cepheye tek tek fabrikalar bazında asker çekiliyordu, her işletme belirli sayıda cepheye giden erkek belirleme ve buna orantılı olarak bir ölü sayısı beyan etme zorunluluğuna sahipti) veya silah ve savaş aygıtları üretimine

katılımın reddi veya savaş için zorunlu fazla mesainin reddi şeklinde eylemler geliştirildi. 1987 ortasından sonra böylesi pasif eylemler de aşarak iş yerlerinde dolaysız ve açıkça savaş karşıtı protesto eylemleri gerçekleştirildi. Belki de bu protesto dalgası İran'ın 1988 yazında BM güvenlik konseyinin 598 numaralı bildirgesini (1987'de hazırlanan İran-İrak ateşkes bildirgesi) kabul etmesi için önemli bir faktördü.

Yakın Tarihteki Mücadeleler

Yakın tarihte 1992'de doruğa ulaşan bir dizi sosyal mücadeleler gerçekleşti. Bu mücadelelerin taşıyıcıları, önderliğini petrol işçilerinin oluşturduğu işçi sınıfı olduğu kadar, rejimin bir zamanlar en önemli tabanını oluşturan kent yoksullarıydı.

Savaşın sona ermesiyle sosyal durumdan beslenen tüm bastırılmış ve birikmiş öfkenin birdenbire açığa çıkma tehlikesi belirdi. Rafsancani'nin güçlü adam pozisyonuna yükseldiği Humeyni rejimi, artık batıya ekonomik alanda şiddetli bir açılmayı planlıyordu. Ancak diktatörlük bu "açılmanın" toplumun yaşam tarzında bir gevşemeyi, terör koşulları altında katılmış yaşam biçimlerinde bir yumuşamayı da beraberinde getirmesinden korkuyordu. Ekim 1988'de estirililen terör dalgası bu bağlamda anlaşılmalıdır ki birkaç hafta bir süre zarfında kitlesel infazlarla hapishaneler boşaltıldı (Muhalefet çevrelerinin verdikleri rakamlara göre ayda 30.000'e varan idamlar gerçekleştirildi). Eş zamanlı olarak rejim karşıtı "zanlıların" kitlesel tutuklamaları gerçekleştirildi. Bu "temizlik" hareketinin gerçekleştirildiği dönemi batıya açılma politikası takip etti.

Rafsancani'nin politikası;

- 1) Şah'ın devrilmesinden sonra mollalarla uzlaşmayan ve ABD'de ve Avrupa'da sürgünde yaşayan İranlı kapitalistleri ve teknik kalifiye uzmanları geri kazanmayı,

- 2) Daha güçlü bir şekilde ülkeye yabancı sermayeyi çekmeyi hedefliyordu.

Ancak Rafsancani döneminde Humeyni döneminin en kötü zamanından bile daha çok siyasi tutsak zindanlarda tutulmaktadır. 1990'ın ilk yarısında Rafsancani'nin başkan oluşundan hemen sonraki dönemde idamların sayısı 1987-1988 dönemi toplamından daha fazladır. Son dönemin keskinleşen baskıları, İran'ı 1991/1992'de sarsan toplumsal kaynaşmalar dalgası ile açıklanabilir. İslam Cumhuriyeti'nin çalışma bakanı Hüseyin Kemali İran takvimine göre 1370 (Mart 91 - Mart 92)'de 2000 grevin gerçekleştiğini açıklıyordu. Özellikle petrol işçilerinin üç grevi rejimi telaşlandırmıştı: Bu grevler 1991 Ocak ve Ekim'i ile 1992'nin Ocak'ında gerçekleşti. Petrol sanayindeki grevlerden sonra petrol işçilerine, onlara "rüşvet" vermek ve işçi sınıfının diğer kesimlerinden ayırmak amacıyla memur statüsü verildi.

Kent yoksullarının hoşnutsuzluğu 1991 ve 1992'de patlama noktasına geldi. Savaş ve onu takip eden terör dalgası hoşnutsuzluklarını biriktirmişti. Başkan Rafsancani'nin liberal ekonomi politikası sosyal kutuplaşmayı bir hayli keskinleştirdi. Bir yandan küçük bir kesime sınırsız bir zenginleşmeyi sağladı. Öte yandan yoksullaşmayı tırmadı. 1991 yazında kent varoşlarındaki gecekondu mahalleleri yıkıma serbest bırakıldıkları için direnişler yükseldi. Direnişler 1992

Nisan'ında "Kutsal Şehir" Maghada yeni bir doruğa ulaştı. Aynı zamanda Arak ve Şiran'da da eylemler yükseldi. Buradaki kitle gösterilerinde tekerlekli sandalyeleriyle savaş özürülleri en ön saflarda yer aldı.

Bu karmaşaların ışığında İslam rejiminin de Şah rejimi gibi devrilebileceği sorusu akla gelmektedir. Buna bugün ve-rilecek bir cevabın spekülatif karakterinden bağımsız olarak hızla paralellikler kurmak doğru olmaz. Bir yandan bugünkü rejimin terörü, Şah rejimiyle kıyasla, bambaşka boyutlardadır. Öte yandan Şah rejiminin devrilmesini uygun kılan iç ve dış faktörler bileşimi bugün farklıdır. Şah rejimi sadece giderek daralan bir üst katmana dayanıyordu "İslam Cumhuriyeti"nin kitle tabanı her ne kadar parçalanmışsa da rejim yine de halihazırda seferber edebilecek kıskırtılmış bir taraftar kitlesine güvenebilmektir.

Öte yandan bugünkü rejim toplumsal olarak da daha derin köklere sahip: Geleneksel pazar burjuvazisi ("Çarşı" esnafı. ÇN.) rejim ile uzlaşmış durumda. Öte yandan 1979 devrimi yığınlarda "devrimi gerçekleştirmenin değmeyeceği" düşüncesini hakim kıldı. Bu bağlamda apolitizasyon, umutsuzluk ve yenilgi ruh hali kitleler arasında istisnayı oluşturmuyor. Çalışan kesim için ise "reel sosyalizmin" çöküşü yıkıcı bir etki gösterdi.

1993'e özellikle baskı uygulamalarının daha da artırılması damgasını vurdu. Rejim içindeki farklılaşmalar büyümektedir. Mollaların bir akımı, politikadan büyük ölçüde çekilmeden ve sadece dini işlere yoğunlaşmadan yana tavır belirliyor. Sanayi ve ağır sanayi'de "Türkiye Modeli"ni (kastedilen 12 Eylül modelidir) hedefleyen bir fraksiyon bulunuyor. Bu büyük kapitalistler, orduya dayalı laik otoriter bir rejim istemektedirler.

İran'ın yakın geleceğini önceden kestirmek zor, fakat rahatlıkla görülen şu ki rejim yine tek bir şeye dayanarak varlığını sürdürecektir; o da şiddettir.

Dünyada "Yeni Düzen"
ve
Orta Doğu

Kitapçılarda

EKSEN YAYINCILIK

Sınıf Çalışmasının Sorunları

Cihan:
(...)

Sendikalar ve Şubeler Platformu

Sendikaların sınıf hareketi için bugünkü anlamı bellidir. Hem büyük bir zayıflık alanıdır, hem de bugün için önemli bir imkandır. Ne anlamda? Bir zayıflık alanıdır, çünkü gelip bir cendereye dönüşebiliyor. Bir imkandır. Ne anlamda? Herşeye rağmen, halihazırda sınıfın tek birleşme ve örgütlenme alanıdır. Bugün sınıf hareketi, özellikle politik edilgenliğine ya da bugünkü durağanlığına da bağlı olarak, sendikal düzeyde kendini çok fazla göstermiyor. Bu, işçilerin sendikalarından koptuğu anlamına gelmiyor. Ama bugünkü eylemsizliği içerisinde sendika da onun için anlamını önemli ölçüde yitiriyor. Ama öte yandan, örneğin Türk-İş arada bir meclise yürüyüş çağrısı yapıyor. İşçiler buna heyecanla karşılık veriyorlar. Tam da burada sendikayla işçiler arasında bir ilişki platformu oluşuyor. Böylece sendikalar ya da sendikanın yarattığı bu eylem platformu üzerinden etkili bir müdahalenin imkanı doğuyor. Ama bu tür durumları dışında bırakırsanız, sendikal platform üzerinden şu gün çok anlamlı bir müdahale imkanı görünmüyor. Oysa bugün, örneğin kamu çalışanları hareketinde, sendikalar özel bir yer tutabiliyor. Hareket bizzat grevli-toplu sözleşmeli sendika hakkı mücadelesi çerçevesinde geliştiği için, tam da bu hareketlilikte fiilen kurulmuş olan sendikaların oynadığı rol son derece önemli olabiliyor.

Şubeler platformu küçümsememesi ve ihmal edilmemesi gereken bir imkandır. Bu imkan şu an fiilen kullanılıyor, kullanılmaya da çalışılıyor. Biz onu ne ölçüde doğru ve sorumlucu kullandığımız üzerinde durduk. Tespit ettiğimiz bir kaç kısa sonucu belirtmek istiyorum. Genelde bu platformun değerlendirilmesi, sınırlılıkları, bu platform üzerinden tasfiyecilik oportünizminin sınıf hareketinin önüne dikmeye çalıştığı engeller, bunlar üzerinde tartışmadık. Bunlar bizim için veriydi. Hareketimiz bunları açıklıkla ortaya koymuştur. Ama her şeye rağmen bu platform üzerinden

yapılabilecek birşeyler olduğu, eğer değerlendirilebilirse burada belli imkanlar olduğu da bizim için aynı şekilde bir politik veridir. Zaten bu çerçevede Şubeler Platformu'nda yer almaya da çalışıyoruz. Ama eğer Sendika Şubeler Platformu şahsında ortaya çıkan reformizme, reformist sendikacılığa, artı ona ideolojik-politik destek veren tasfiyecilik oportünizme karşı mücadele temeli üzerinde, burayı işçi hareketine müdahalenin bir imkanı olarak değerlendirebileceğimize inanıyorsak, bunun gereklerini de yerine getirebilmek durumundayız.

İşçi Kurultayına Müdahale Tarzımız

Biz orada sendika yöneticilerinin reformizmini ya da tasfiyecilik oportünizminin ideolojik-politik tutarsızlıklarını sergilemekle kalmamalı, kendi olumlu müdahale platformumuzu ortaya koymalı, politikamızı bu zemine oturtmalıyız. Bura-ya egemen mevcut politikanın çıkmazlarını ve tutarsızlıklarını göstermekle kalmamalı, olumlu politikayı geliştirmek doğrultusunda çalışmalı ve buna uygun bir pratiğin içinde olmalıyız. Bu yalnızca kendi politik platformumuzu kabul ettirmek ya da ona dayanak yaratmak anlamında değildir. Yanısıra, Şubeler Platformu bugün kendini bir İşçi Kurultayı üzerinden de ifade etmeye çalışmaktadır. İşçi kurultayı gerçekten güç yetirilebilirse, sınıf hareketinin belli kesimlerinde belli bir canlılık yaratmak için bir imkandır da. O halde biz İşçi Kurultayı'na dayatılan reformist platforma karşı mücadele etmeli, ama devrimci bir perspektif doğrultusunda İşçi Kurultayı'nın belli bir başarıyla gerçekleşmesi için de üzerimize düşeni yapabilmeliyiz. Yani bu noktada da olumsuz pratiklerin eleştirisiyle kalmamalı, Kurultayı'na kendi olumlu pratiğimizle yanıt verebilmeliyiz. Bu açıdan İstanbul pratiği tam neyi ifade etmektedir? Açık kusurlara sahip bir pratik olduğu ortadadır. Çünkü bu kurultayın daha geniş bir katılımı, daha çok fabrikadan örgütlenmiş bir ilgi ve destekle gerçekleşebilmesi için üstümüze düşeni kendi cephemizden

yapmamız gerekiyor. Olumlu pratik budur. Öteki türlü, biz yalnızca gerçekten İşçi Kurultayını boşa çıkaran bir rol oynamış oluruz. Onun mevcut politikasıyla kendi içindeki çıkmazını, sonuçsuzluğunu göstererek, onun yıkılmasına katkıda bulunmuş oluruz. Rolümüz bu mudur? Böyle mi tanımlamak gerekiyor? Yaratılmaya çalışılan bir gerici barikatı dağıtmak söz konusuken izlenecek politika başkadır. Ama herşeye rağmen belli imkanları taşıdığı halde, reformist politikalarla heba edilmek istenen bu imkanları, devrimci bir eleştiri ve devrimci pratikle olumlu bir yönde geliştirmeye çalışmak daha başkadır. Eğer bu ikincisiye doğru olan, bizim bugünkü pratiğimizin bunun gereklerine karşılık veremediği yeterince açıktır. (...)

Bu platform etkinlikleri bizi sınıf hareketine müdahalenin bir başka alanına somut olarak taşımıştır. Bu da bir müdahale alanıdır. Öncü işçiler şahsında ve bir ölçüde sendika platformu üzerinden. Çünkü adı üzerinde söz konusu olan Sendika Şubeler Platformudur. Bu yalnızca öncü işçileri olumlu ideolojik etki ve pratikle kucaklamak bakımından değil, aynı zamanda sendika bürokrasisinin ve onun üzerinden işçi sınıfının belli kesimleri üzerinde etkinlik kurmaya çalışan tasfiyecilik oportünizmin gündemine girmeyi başarmak anlamında da önemlidir. Çünkü bir politik hareket kendini ancak güdüme soktuğu ölçüde politik güç kazandığını somut olarak göstermiş olur ve bu gücün hissedilmesinin işçiler için bir anlamı olur. Bugün bazı sendikacıların bizi tartışmaları, tartışmak zorunda kalmaları önemlidir. Zira anlamlı olan tartışılır. Ve bu tartışma savunma çizgisinde, eleştiriler karşısında kendini mazur gösterme gayreti içerisinde bir tartışmadır.

Eleştiri ve Mücadelenin Hedefi Doğru Saptanmalıdır

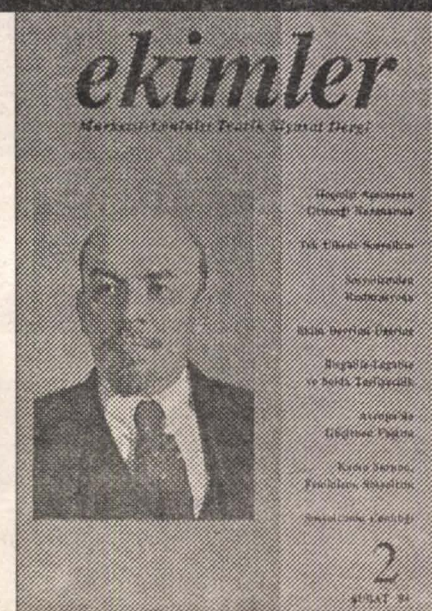
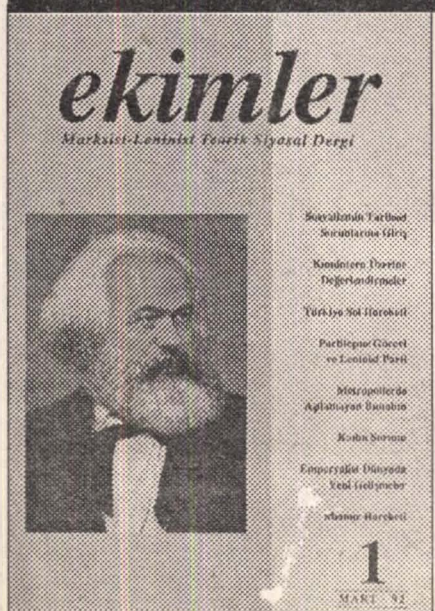
Sorunun bir başka yanı, bizim bu platforma ilişkin eleştirilerimizin kapsamının biraz tali olan yönünün önplana çıkarıldığı olgusudur. Şubeler Platformunda yeralanlara kuşkusuz alt kademe sendika bürokratları diyoruz.

Burada bürokratik bir kimlik vardır, bu çok açık. Ama bürokratik kimlikten de öteye, aynı zamanda bunu da yaratan (aradaki sebep-sonuç ilişkisini bir yana koyuyorum, bunlar herşeyden önce nesnel olarak reformisttirler) bir politika vardır ortada. Biz bu politikanın anlamını ve sınırlarını tahlil ediyoruz ve neticede reformizmi, reformist bir sol sendikacılığı aşamadığını görüyoruz. Bu noktada biz esas olarak Şubeler Platformu, reformizmine bir ideolojik saldırı yöneltmiyiz. Burada iyi niyeti, kötü niyeti çok fazla tartışmamalıyız. Varsanız baksanız, belli sendikacılar şahsında hiç değilse, belli yönleriyle iyi niyetli bir girişimdir. Ben örneğin Ercan Atmaca üzerinden bunun iyi niyetli bir girişim olduğuna onay da verebilirim. Bilemiyorum, yanılıyor da olabilirim, zira kişiliğini yakinen tanımıyorum. Kişi olarak dürüst olduğu da kabul edilebilir, muhtemelen de öyledir. Gelgelelim bunlar sonucu değiştirmez. Dürüsttür, ama reformisttir; beni bu ilgilendiriyor. Temel ve kritik nokta budur. Bizim zaten "namuslu ve dürüst sendikacılar" edebiyatına saldırımızın gerisinde de bu vardı. Yani ahlaki kategoriler burada hiçbir şeyi açıklamıyor. Bu bir politika zemindir. Devrimci politika mı, reformist politika mı ayırım çizgisi budur. Devrimci politikanın taşıyıcısıysa bu insanlar, zaten dürüsttürler. Değillerse, onların dürüst olmalarının da hiç bir güvenesi yoktur. Dolayısıyla politik konularından, politik açılımlarından giderek ideolojik saldırının ve politik eleştirinin yoğunlaştırılması gerektiğini düşünüyorum.

Ama kuşkusuz bunlar aynı zamanda bürokrat sendika yöneticileridir. Bu çerçevede hesapları, bu çerçevede oluşan davranışları vardır. Biz bunu da teşhir etmeli, politik eleştirimizin içine bunu da oturtmalıyız. Ama yalnızca, yaklaşan Türk-İş kongresi çerçevesinde burayı güç devşirmekten ibaret bir açılım olarak ele aldıklarını iddia edersek, bu eleştiriye daraltır, biraz da zora sokarak anlaşılmasını güçleştirir. Bu sendika bürokratları örneğin kalker hafalıklı bir derginin tartışma platformunda derler ki; şu "başkan" uyarı aldı, beriki başkandı oysa şimdi işçi düzeyine düştü, bir ötekinin evine polis geldi, vb... Böylece bu platformu örgütlemekle bir çıkar sağlamadıkları gibi mağdur da olduklarını iddia ederler ve inandırıcı da olurlar. Evet, sol sendikacılık çizgisi de bugün gerçekten polisin saldırısına konu olabilmektedir. Belli konuların kaybedilmesine neden olabilmektedir. Dolayısıyla bu yöndeki eleştiri bu noktada zayıf da kalabilmektedir. Kuşkusuz bu baskılar tam da onların reformist kimliği üzerinde sonuçlarını da vermektedir. Onlar bundan hareketle özenle uzak durabilmektedirler. Oranın alternatif bir politik işçi platformu olduğunu, Türk-İş'in platformundan da farkının bu olduğunu açıklıkla belirtmekten uzak durabilmektedir. Yani baskılar gerileme yaratabilmektedir. Ama aynı zamanda baskıların bunlara birtakım sıkıntılar yarattığı da bir gerçektir. Politik yaşamda böyle durumlara hep rastlanır.

(...)

EKSEN Yayıncılıktan... EKSEN Yayıncılıktan... EKSEN Yayıncılıktan... EKSEN Yayıncılıktan...

**Kızıl
Posta**

KAYIP VE TUTSAK ANALARINA

Ak saçlıydı
kadınlar.

Açlığa yatmıştı
tecrübeli
bedenleri.

Özgürlüğün olmadığı
bu ülkede
"yemem"
dediler
bir lokma daha.

...Ve bedenler
bir silah
gibi
pusuda...

Ak saçlıydı
analar.

Bilinmeyen diyarlara
götürülmüştü
oğulları, kızları.

Oysa kavganın
ortasında
güneş gibi
gülüyordular.

Düşmanın karşısında
dimdik
ölmesini biliyorlardı.

Ak saçlıydı
analar.

Kavgada
bin oğul
bin kız
daha doğurdular.

R.Devrim/İSTANBUL

Kızıl Bayrak'tan

Sosyalizmin Kızıl Bayrağı Ellerimizde!

28. Sayımızdan
bir kez daha merhaba!

Kızıl Bayrak okuru, gazetenin, özellikle son bir kaç sayısında "Sınıf Dayanışması" olgusunun öne çıkarıldığına dikkat etmişir kuşkusuz.

Biz komünistler açısından bu öne çıkarma, gazete sayfalarında kalan kuru bir söylem olamayacağına göre, asıl olarak sınıf hareketine politik müdahalenin bir soyutlanması ve tekrar dönerek müdahaleye perspektif sunması anlamına gelmektedir. İç sayfalardaki pek çok yazıda, sürecin komünistlere, öncü-devrimci işçilere yüklediği görevler tekrar tekrar işlenmiş bulunuyor. Biz yine de bu satırlardan bir kez daha, Kızıl Bayrakçı olmanın yüklediği özel görevlere değinmekte yarar görüyoruz. Görev bugün, sınıf dayanışmasının fiilen örgütlenmesidir. Bu örgütlenme için direnişlere, grevlere politik-pratik müdahale ve öncü işçilerle sıkı ilişkilerin kurulmasıdır.

Kızıl Bayrak çalışanları aynı görevleri kendi cephelerinden yerine

80 sonrası Türkiye ekonomisinde önemli bir yön değişikliği olmuştur (İthal ikameci sanayiden ihracata dönük sanayi). Bu değişikliğin önünü açan ve ihtiyaçlarını karşılayan siyasal ve ideolojik değişimler hemen akıbetinde yapılmaya başlanmıştır. 80'li yılların ortasındaki ekonomik kriz tam da bu süreçte denk düşmektedir.

Artan kapitalistleşme ve tekelleşmeye cevap verebilecek ucuz ve nitelikli işçi ihtiyacı için meslek-teknik liseleri hızla çoğaltıldı. Bu aynı zamanda, işçi ve emekçi çocuklarına üniversite kapılarının kapatılmasının ilk ayağı olmaktadır. İkinci ayağını ise özel ders ve dershaneler oluşturmaktadır. Bunlardan yararlanacak maddi gücü olmayan işçi ve emekçi çocukları adaletsiz bir eğitim ve çarpık bir sınav sistemi ile üniversiteye girmeleri engellenmektedir. Özellikle özel liselerin hızla çoğalmasıyla devlet liselerinin eğitim seviyesi de o oranda hızla düştü. Tüm bunlara rağmen bir üniversiteye girmek isteyenler için geçekundu üniversiteler açtılar. Oy kaygısının da

açılmasında etkili olduğu bu üniversiteleri, herkesin eğitimden yararlanabilmesi için kurulduğunu utanmadan iddia etme yüzüzlüğünü de gösterdiler. Ayrıca kazananları bir de çok yüksek har(a)ç beklemektedir.

Üniversiteye giremeyen liseliler ise burjuvazi için yedek bir vasıfsız işçi ordusunu oluşturuyordu. İşsizlik oranının yüksekliğiyle, burjuvazi işçi ücretlerini düşük tutmayı dayatabiliyor. Yine, bu gözü kar hırsıyla dönmüş burjuvazi, eğitimi bir kar kapısı olarak görüyor. Özel dersler, özel dershaneler, özel okullar, bağış adı altında toplanan paralar bunun en çarpıcı örnekleridir.

Yeni eğitim döneminin başlamasına az bir zaman kala Milli Eğitim Bakanlığı "Herkesten verebileceği kadar bağış alınmasını, veremeyecek durumda olanlardan bağış alınmamasını" sözde bir genelgeyle okullara bildirmiş. Bu aldatmacanın artık herkes farkındadır. Kayıt yapılırken okulun belirlediği miktardaki parayı "bağış" yapmayan okula kaydı yapılmayacağını sağır sultan bile

bilmektedir. Bu zorunlu kayıt parası, ileriki süreçlerde liselerde de harçların resmen uygulanmasının bir ön koşulunu da hazırlamaktadır. '80'li yılların başlarında uygulanmaya başlanan harçlar o dönemde oldukça düşük bir meblağdı. Meblağın az olması ve faşist diktatörlüğün etkisiyle de bu harçlara karşı etkin bir mücadele yürütülmemiştir. Şimdi bağışlarda olduğu gibi. Her lisede gayet sıradan bir hal almış olan karne, diploma parasından tutun da okulun perde, spor malzemeleri parasına kadar her türlü haraca karşı çıkmalıyız. Bunun için sınıfsal bir perspektifle hızla kararlı ve militan bir mücadeleyi yükseltmeliyiz. Bunu bireysel çıkışlarla değil, örgütlenerek ve örgütlü gücümüzle yapmalıyız. Unutmamamız gerekir ki; ancak sosyalizmle eğitimi özgür kılabiliriz. Ancak, proletarya devrimiyle onu, ayrıcalıklı ve ezen bir sınıf olan burjuvaziden alıp özgür kılabiliriz.

**Gençlik Gelecek,
Gelecek Sosyalizmdir!**

T. Doğan/DENİZLİ

Sosyalist Basın Susturulamaz!

Merhaba Değerli Kızıl Bayrak Çalışanları,

1 yıllık yayın faaliyetinizin, devletin sosyalist basın üzerindeki baskı ve yıldırma gibi faşist terörüne karşı koyarak, sadece burjuva anlamda "gazetecilik" değil, işçi sınıfının ve emekçi halkın mücadelesi içerisinde de yer alarak devrimcilik görevlerini yerine getiriyorsunuz.

Devletin, yasalarının çerçevesine sosyalist basını hapsedmek istemesi ve sosyalist basının çalışanlarını açıkça gözaltına alınıp katledilmesi ve hertürlü işkence ve cezavelere kapatarak yıllarca hapis ve para cezalarına çarptırmasına karşın, sosyalist basın tüm bunlara karşı direniyor, direnmeye devam edecek. Devletin en alçakça saldırılarına en açık olan siz sosyalist basın emekçilerinin verdiği cesur ve atilgan mücadeleye işçi sınıfının ve emekçi halkın da sahiplenmesi gerekiyor, sahipleniyor da. Toplumsal olayların patlak verdiği şu dönemlerde de işçi sınıfı ve emekçi halkımız, burjuva basınının haber yapıp görüntü çekmesine izin vermiyor, onları içerlerine almıyorlar. Sadece sosyalist basının girmelerine izin veriliyor. Çünkü sosyalist basın emekçi halkla beraber mücadele verip tüm gerçekleri bütün çıplaklığı ile yansıtıyor. Bütün bunların sonucu devletin düşmanlığını, emekçi halkın desteğini alıyor.

Kapitalist sistemin sosyalist basını susturma çabaları, işçi sınıfının ve emekçi halkın sesini susturma çabalarıdır. İşçi sınıfının ve emekçi halkın gözü, kulağı ve sesi olan siz Kızıl Bayrak emekçilerinin, her türlü işkencelere, baskılara ve tutsaklıklara karşın büyük bir cesaret ve inatla verdiğiniz mücadelenizin birinci yılını doldurmasını kutluyorum. İleride de mücadeleye aynı kararlılıkla devam edeceğinizi biliyoruz.

Yeni yayın yılınızda başarılar diliyorum.

Sosyalist Basın Susturulamaz!
Geyve K.Cezaevi'nden Bir Kızıl Bayrak Okuru

*Yüzümüzdeki boya değil,
anlığımızın teri.
Üstümüzdeki parfüm değil,
tütün kokusu
Ağzımızdaki ekmek değil,
Açlığın kokusu.*

Tek Gıda-iş 1, 2 ve 6 no'lu şubeler, hükümetin KİT'lere yönelik % 5'lik zam dayatmasını protesto etmek amacıyla 22.8.1995 günü saat 13'ten itibaren 24 saat süreyle açlık grevi gerçekleştirdi. Tek Gıda-İş'in Basmane'deki binasında gerçekleşen eylem 120 işyeri temsilcisi katıldı.

23.4.1995 günü ise saat 12'de çeşitli tekel işletmelerinden gelen 500 işçiyle birlikte yolu trafiğe kapatarak basın açıklaması yapıldı. "İşçi memur birleş iktidara yerleş", "İşçi memur elele genel greve", "Hükümet istifa", "İşçiyiz haklıyız (güçlüyüz) kazanacağız", "Susma sustukça sıra sana gelecek" sloganlarının atıldığı eylem 13'te sona erdi. Eylem sırasında yanımıza gelen Fatma isimli tekel işçisi yukarıdaki şiiri elimize tutuşturdu.

İzmir/Kızıl Bayrak

Kızıl Bayrak ● 15 Günlük Sosyalist Siyasal Gazete

● ISSN 1300-3585 ● Sayı:28 ● Sahibi ve Yazı İşl. Md: Kadri TEYMUR ● EKSEN Basım Yayın Ltd.Şti. ● Baskı: SERLER Matbaacılık/İSTANBUL

BÜROLAR

● İstanbul Merkez: Mesihpaşa Mah. Laleli Cd. Çim Apt. No: 52, Kat: 5, Aksaray Tel-Fax: 0 (212) 638 28 83 ● Gebze: Hacı Halil Mah. 1219. Sok. Göçeoğlu İşhanı Kat:4 No:33 Gebze/KOCAELİ Tel: 0 (262) 642 41 90 ● İzmir: 853. Sok. Bilen İşhanı No:27/604 Konak Tel-Fax:0 (232) 445 21 50 ● Ankara: İlkiz Sk. Ekmen İşhanı 22/14 Kat: 5 Sıhhye Tel: 0 (312) 229 40 19 ● Adana: Cemal Gürsel Cd. Shell Karşısı, Vakıf İşhanı Kat:3 No:306 Tel-Fax: 0 (322) 351 36 84

**Kızıl Bayrak Yükseltilmiş
Sosyalizm Kazanacak!**

Yaşasın Senin Dayanışması!

1969'un 1 Ağustos günü Demir-Döküm işçileri sendikaları Maden-İş'in işveren tarafından tanınması talebiyle direnişe geçtiler. Silahtar'daki fabrikada oturma eylemi başlattılar. Eşleri çocukları ve en önemlisi de çevre gecekondulu halkı, hep birlikte büyük bir dayanışma örneği göstererek Demir-Döküm direnişine sahip çıktılar. Hızla fabrika işgaline dönüşen eylemde, gece gündüz işçilerle beraber kaldılar. 6 Ağustos günü işgale saldıran polise karşı Silahtar'ın gecekondulu halkı, Demir-Döküm işçileriyle omuz omuza çarpıştı. Demir-Döküm direnişçileri sermaye düzeninin katillerini sınıf kardeşleriyle beraber püskürtmenin onurunu yaşadılar. Sonuçta fabrika ancak ordunun yüzlerce asker sevkiyatıyla boşaltılabildi. Ama direniş kırılmadı. Demir-Döküm kapitalisti işçilerin isteklerini kabul etmek ve 19 Ağustos'ta Maden-İş ile bir protokol imzalamak zorunda kaldı.

DAYANIŞMA

İşçileri tüm dünyanın
Bir amaçta birleşin
Dünyadaki nimetleri
Hep beraber paylaşın

(...)

Haydi unutmayalım,
Nerden biz gücü alırız
Hem açken, hem de tokken
Haydi unutmayalım
Bu dayanışmayı

İşçileri tüm dünyanın!
Birlikten kuvvet doğar,
Senin kızıl birliklerin
Her türlü zulmü boğar

Bertolt BRECHT (1898-1956)

Kızıl Bayrak